HARUN YAHYA

JEDAN DAN MUSLIMANA

Draga djeco!

Kroz ovu knjigu upoznat ćete da je princip života vjernika da živi svoj život dvadeset četiri sata dnevno u skladu s vrijednostima koje je Allah otkrio u Kur'anu. Postoji samo jedan način da se otkloni sva tjeskoba, bitke, ratovi, neprijateljstvo, bijeda, besparica i bijes koji ispunjava svijet. Taj način jeste život u skladu s Kur'anom i sunnetom Muhammeda, a.s. Ne postoji drugi način da postignemo sreću, zdravlje, pravdu, ljubav i mir koji želimo. Vjernici koji slijede vrijednosti koje je Allah opisao u Kur'anu, i koje preovladavaju svakim trenutkom njihovog života, imat će najbolji život.

BILJEŠKE O AUTORU

Adnan Oktar, koji koristi pseudonim Harun Yahya, rođen je 1956. godine u Ankari. Od '80-ih godina naovamo napisao je niz djela iz oblasti vjere, nauke i politike. Napisao je veoma značajna djela koja iznose neosnovanosti teorije evolucije, obmanjivačke metode evolucionista i mračne povezanosti darvinizma sa krvavim ideologijama. Knjige Haruna Yahye usmjerene su ka širokoj čitalačkoj publici, bez obzira da li su oni muslimani ili ne, i bez obzira kojoj rasi i naciji oni pripadali. Zajednički cilj svih autorovih djela je podsticanje čitaoca na razmišljanje o temeljnim postavkama vjere, kao što su Allahovo postojanje, Njegova jedinost i budući svijet (ahiret) i iznošenje neosnovanosti ateističkih sistema i njihove izopačene prakse. Do danas, oko 250 njegovih djela je prevedeno na 57 jezik. Djela Haruna Yahye će, uz Božiju pomoć, biti povod da ljude u XXI stoljeću dovedu do mira i spokojstva, čestitosti i pravde, do ljepota i blagodati, koji su opisani u Kur'anu.

بسم الله الرحمن الرحيم
الله
رسول
محمد
ISLAMSKA - BIBLIOTEKA.NET

JEDAN DAN MUSLIMANA

HARUN YAHYA

BILJEŠKE O AUTORU

Adnan Oktar, koji koristi pseudonim Harun Yahya, rođen je 1956. godine u Ankari. Nakon osnovnog i srednjeg obrazovanja koje je stekao u Ankari, školuje se na fakultetu primijenjenih umjetnosti na Mimar Sinan univerzitetu i na filozofskom fakultetu Istanbulskog univerziteta. Od osamdesetih godina naovamo, napisao je niz djela iz oblasti vjere, nauke i politike. Autor je napisao veoma značajna djela koja iznose neosnovanosti teorije evolucije, obmanjivačke metode evolucionista i mračne povezanosti darvinizma s krvavim ideologijama.

Pseudonim Harun Yahya je nastao kao spomen i izraz poštovanja prema dvojici vjerovjesnika, Harunu i Yahyi, a.s., koji su se borili protiv demantirane jevrejske misli. Simbolika autorova korištenja Resulullahova pečata na koricama knjiga jeste u vezi sa sadržajem ovih knjiga. Pečat simbolizira Kur'an, kao posljednju objavu Allaha, dž. š., i vjerovjesnika Muhammeda, a.s., kao hatemu'l-enbijaa. Sva svoja djela autor je, također, zasnovao na dva osnovna temelja: Kur'anu i sunnetu Muhammeda, a. s. Na taj način on ima za cilj da kaže „posljednju riječ" koja će, jednu po jednu, pobiti sve temeljne tvrdnje ateističke filozofije i ideologije i u potpunosti ušutkati ateističke prigovore uperene protiv vjere. Resulullahov pečat je korišten kao dova namjere izgovaranja ove „posljednje riječi".

Zajednički cilj svih autorovih djela jeste širenje kur'anskih informacija i saopćenja širom svijeta i na taj način podsticanje ljudi na razmišljanje o temeljnim postavkama vjere, kao što su Allahovo postojanje, Njegova jedinost i budući svijet (ahiret) i iznošenje neosnovanosti ateističkih sistema i njihove izopačene prakse.

Veliku pažnju privukla su djela Haruna Yahye u mnogim zemljama širom svijeta od Indije do Amerike, od Engleske do Indonezije, od Poljske do Bosne i Hercegovine, od Španije do Brazila. Djela, koja su prevedena na mnoge jezike poput engleskog, francuskog, njemačkog, bosanskog, talijanskog, španskog, portugalskog, pakinstanskog (urdu), arapskog, albanskog, ruskog, ujgurskog i indonežanskog prati široka čitalačka publika.

Ova djela bila su povod da mnogi ljudi postanu vjernici, a i povodom da mnogi učvrste svoje već postojeće vjerovanje. Svako ko pročita i analizira ove knjige uočit će njihov prepoznatljiv stil pun mudrosti, jezgrovitosti, jednostavnosti i srdačnosti te njihov naučni i racionalni pristup. Djela nose odlike kategoričnosti i apsolutne nespornosti. Nemoguće je da materijalističku filozofiju, ateizam i sve ostale zalutale filozofije i gledišta ubuduće iskreno brane oni koji pročitaju i ozbiljno razmisle o temama koje se obrađuju u njima. Ako, pak, budu branili, to može biti samo inatna emocionalna odbrana, obzirom da su se oni kroz ova djela uvjerili da su apsolutno pobijeni idejni oslonci ovih filozofija. Sve suvremene ateističke tendencije su idejno poražene u djelima Haruna Yahye.

Nesumnjivo, ove karakteristike potiču od nadasve efektnog stila i mudrosti Kur'ana. Sam pisac nije ponesen gordošću zbog svojih djela; jedina mu je namjera biti povod da da čitaoce usmjeri na pravi, Allahov put. Osim toga, od ovih djela autor nema nikakve materijalne zarade. Nikakvu materijalnu zaradu nemaju ni svi ostali uključeni u projekat publikovanja knjiga: od onih kojih rade na kompjuterskoj obradi teksta, dizajna stranica i korica, do onih koji su uključeni u marketing i distribuciju. Jedini im je cilj da svojim hizemtom postignu Allahovo zadovoljstvo.

Uzimajući u obzir ove činjenice, proističe da je i podsticanje na čitanje ovih djela, koja omogućavaju da se vidi ono što se prethodno nije vidjelo i koja su povod usmjeravanja na Pravi put, također jedan veoma značajan hizmet.

Umjesto preporučivanja ovih vrijednih knjiga, publikovati knjige koje mute ljudski razum, koje dovode do velikog misaonog nereda i koje su fiksirane generalnim iskustvom koje nema jak i prodoran uticaj u domenu odbrane vjere i razbijanju sumnja, će biti razlogom gubljenja vremena i truda. Sasvim je izvjesno da efektnu odbranu vjere nemaju djela koja su usmjerena ka isključivom naglašavanju autorovog književnog umijeća. Oni, pak, koji u aktualnom kontekstu gaje određene sumnje, će iz općih mišljenja čitalaca, gdje se sasvim jasno vidi efektnost ovog hizmeta, njegov uspjeh i iskrenost, moći shvatiti da je pobijanje ateizma i širenje kur'anskog morala jedini cilj djela Haruna Yahye.

Također se ne smije gubiti iz vida da je dominacija ateističke misli osnovni povod velikih svjetskih nereda, tiranija i stradanja koja doživljavaju muslimani širom svijeta. A način da se svijet oslobodi ovih nedaća leži u poražavanju ateističke misli, iznošenje vjerskih fakata i prezentiranje kur'anskog morala na način na koji to ljudi mogu poimati i sprovoditi u praksi. Uzme li se u obzir okruženje tiranije, intriga i anarhije, u koje se svijet svaki danom sve više nastoji uvući, postaje sasvim jasno da se ovaj hizmet mora obaviti što je moguće brže i efektnije. U protivnom, može biti veoma kasno.

Djela Harun Yahye, koja su u kontekstu ovog veoma bitnog hizmeta preuzela avangardnu ulogu, će, uz Božiju pomoć, biti povod da ljude u 21. st. dovedu do mira i spokojstva koji su opisani u Kur'anu, do čestitosti i pravde, do ljepota i blagodati.

ČITAOCU

Sve autorove knjige u svjetlu kur'anskih ajeta govore o temama koje se tiču vjere i pozivaju čitaoce da uče Božiju riječ i da žive prema njoj. Sve teme u odnosu na Allahove ajete objašnjene su tako da ne ostavljaju mjesta sumnji ili pitanjima u čitaočevom umu. Knjiga svojim stilom, koji je iskren, jasan i tečan, brine se da svako, ma kojih godina da je ili iz koje socijalne grupe dolazi, lahko može da je razumije. Zahvaljujući svojoj efektivnoj i lucidnoj naraciji ona može biti pročitana u jednom dahu. Čak i na one koji snažno odbacuju duhovnost utječu činjenice ove knjige dokumenta i oni ne mogu poricati istinitost sadržaja

Ova ili druge autorove knjige mogu se čitati individulano ili se o njima raspravljati u grupi. Diskusija će biti od velike koristi čitaocima koji se žele okoristiti knjigom, omogućavajući im da izmjenjuju svoja razmišljanja i iskustva.

Osim toga, doprinos publikovanju i čitanju ovih knjiga, pisanih samo za stjecanje Allahovog zaodovljstva, bit će velika korist za islam. Autorova su djela izuzetno uvjerljiva i zato, u komunikaciji istinske religije s drugim, jedna od najefektnijih metoda jeste orhabriti ih da čitaju ova djela.

Nadajmo se da će čitalac na zadnjim stranicama pročitati preglede njegovih drugih knjiga. Ovaj bogati izvor koji se bavi vjerom veoma je koristan i čita se s velikim zadovoljstvom.

U ovim djelima nećete, za razliku od drugih djela, pronaći autorova lična mišljenja, objašnjenja bazirana na sumnjivim izvorima, neuočljiv stil vrijedan poštovanja s obzirom na temu ili beznadežne pesimistične argumente koji izazivaju sumnju ili devijaciju.

Naslov originala:
24 hours in the life of a muslim

Autor:
Harun Yahya

Prijevod s engleskog:
Amra Rustanović

Urednik:
Nedžad Latić

Lektor:
Omer Resulović

Korektor:
Muharem Đulić

Desing:
Global Publishing

Izdavač:
NID Bosančica print

Za izdavača:
Nedžad Latić

Made in BiH

Sarajevo, avgust 2007

Štampa: FSF Matbaacilik
Baglar Mevkii, Firuzköy Cad. No: 44
Avcilar - Istanbul / Turska
Tel: (+90 212) 690 89 89

www.harunyahya.com

SADRŽAJ

Uvod 8

Jedan dan muslimana 14
Jutarnje buđenje 14
Čišćenje 20
Oblačenje 28
Doručak 36
Na putu 54
Na poslu 72
Kupovina 78
Vježbe i fizičke aktivnosti 84
Molitva 88
Odlazak na spavanje 96

Kur'ansko viđenje vjernika 102
Odnos prema porodici i prijateljima 102
Odnos prema blagodatima 106
Odnos prema ljepoti 112
Reagovanje na negativne događaje 118
Ponašanje za vrijeme bolesti 126
Ponašanje u nepovoljnim i teškim situacijama 128

Uzvišene karakterne osobine vjernika 132
Otpornost na šejtanovo lukavstvo 132
Razumijevanje,tolerantnost i praštanje 136
Nepokolebljivost 140
Lijepe riječi 142
Promišljenost 146
Gostoljubivost 148
Uzajamni mir i poštovanje 150
Izbjegavanje ljutnje i prepirke 156
Nema sebičnosti i pohlepe 154
Izbjegavanje sumnje i trača 156
Izbjegavanje ironije i sarkazma 158
Požrtvovanost 160
Pravedno postupanje 162
Poštenost 164

Zaključak 166

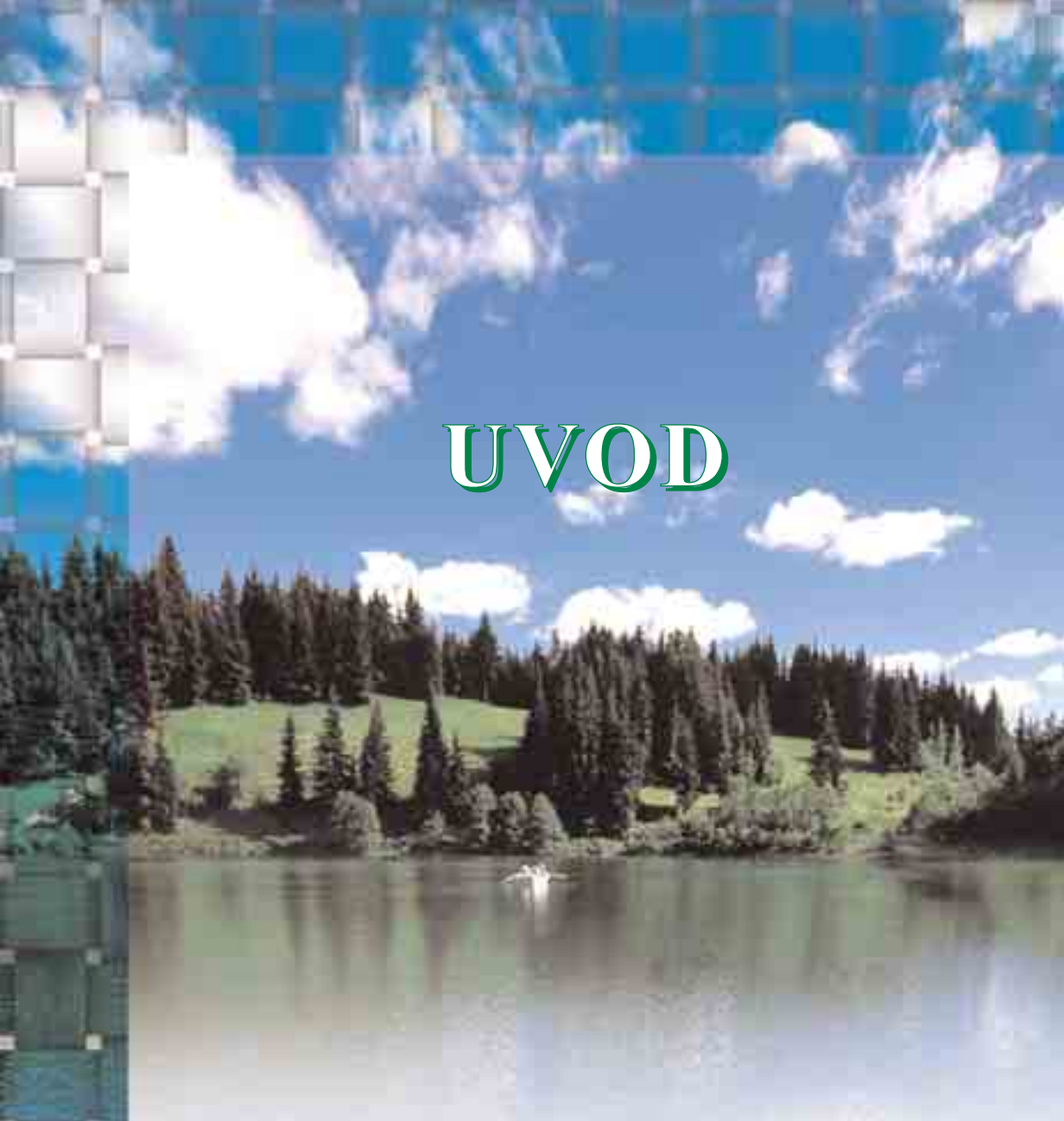

UVOD

U Kur'anu, Allah, dž.š., odgovara na sva pitanja koja čovjek može postaviti o životu i daje savršena i najrazumnija riješenja za sve moguće probleme. Kao što Allah kaže u drugom ajetu sure El-Bekara, **"Ova Knjiga, u koju nema nikakve sumnje, uputstvo je svima onima koji se budu Allaha bojali."** I mnogim drugim ajetima također pokazuje da je naš Gospodar objasnio sve u Kur'anu:

U kazivanju o njima pouka je za one koji su razumom obdareni. Kur'an nije izmišljena besjeda, on priznaje da su istinite

knjige prije njega objavljene, i objašnjava sve, i putokaz je i milost narodu koji vjeruje. (Jusuf, 111)

… Mi tebi objavljujemo Knjigu kao objašnjenje za sve i kao uputu i milost i radosnu vijest za one koji jedino u Njega vjeruju. (En-Nahl, 89)

Osoba koja je vjernik uređuje svoj čitav život prema Kur'anu i teži iz dana u dan primjeni onoga što je pročitala i naučila u ajetima. U svemu onome što radi, od trenutka kada se probudi ujutro pa sve do

momenta kada krene na spavanje, se trudi razmišljati, govoriti i ponašati u skladu s onim što nalaže Kur'an. Allah pokazuje u Kur'anu da ova posvećenost preovladava cijelim životom vjernika.

Reci: "Klanjanje moje, i obredi moji, i život moj, i smrt moja doista su posvećeni Allahu, Gospodaru svjetova." (El-En'am, 162)

Ali neki ljudi vjeruju da se vjera sastoji od obreda određenih za posebno vrijeme - da se život dijeli na vrijeme za molitvu i vrijeme za ostale stvari. Oni misle na Allaha i kasniji život samo za vrijeme molitve, posta, kada daju sadaku ili idu na hadž u Meku. Ostatak vremena zauzeti su dunjalučkim poslovima. Život na ovom svijetu za njih je zamorna utrka. Takvi su ljudi skoro potpuno odvojeni od Kur'ana i imaju vlastite ciljeve u životu, svoje vlastito razumijevanje morala, kao i posebne poglede na život i osjećaj za vrijednost. Nemaju pojma šta učenje Kur'ana stvarno predstavlja.

Osoba koja prihvata učenje Kur'ana i slijedi sunnet Allahovog Poslanika, neka je Allahov mir i blagoslov na njega, kao princip svoga življenja, sigurno će imati drugačiji život od nekoga s gore spomenutim osobinama. Takva osoba neće zaboraviti da je podređena sudbini koju joj je Allah odredio i živjet će svoj život vjerujući u Njega i pokoravajući Mu se. Zbog toga će takav čovjek znati da ne smije biti nervozan, tužan, plašljiv, zabrinut, pesimističan ili depresivan. Neće ga obuzeti panika kada se suoči s poteškoćama. Ići će u susret svemu što dolazi na način koji Allah odobrava i savjetuje. Svaka njegova riječ, odluka i djelo pokazuje da on živi u skladu sa sunnetom, koji je utjelovljenje učenja Kur'ana. Bilo da šeta, jede, ide u školu, uči, radi, bavi se sportom, razgovara s drugima, gleda televiziju ili sluša muziku, on je svjestan da je njegova obaveza živjeti na način kojim je Allah zadovoljan. On vodi računa o izvršavanju svojih obaveza i trudi se, u isto vrijeme,

zadobiti Allahovu naklonost u svemu što radi. Nikada se ne ponaša onako kako to nije u skladu s učenjem Kur'ana ili je u suprotnosti sa sunnetom.

Življenje po vrijednostima Islama moguće je samo kroz primjenjivanje naredbi i savjeta datih u Kur'anu u svakom segmentu života. Ovo, kao i praktikovanje sunneta, jeste jedini način da ljudi postignu najbolje rezultate na ovom i na onom svijetu. Naš Gospodar govori nam u Kur'anu da čovjek može imati dobar život samo ako čini ispravna djela:

Onome ko čini dobro, bio muškarac ili žena, a vjernik je, Mi ćemo dati da proživi lijep život i doista ćemo ih nagraditi boljom nagradom nego što su zaslužili. (En–Nahl, 97)

Allahovom voljom, život u skladu s učenjem Kur'ana i sunneta omogućit će ljudima da razviju širi način razmišljanja, natprosječnu inteligenciju, sposobnost da razlikuju dobro od lošeg kao i sposobnost da dublje razmotre stvari oko sebe. Ove će osobine osigurati osobi koja ih posjeduje lagodan život koji proizlazi iz ovih prednosti. Osoba koja živi u podređenosti Allahu i u skladu s učenjima Kur'ana bit će totalno drugačija od drugih ljudi u svom ponašanju, u načinu na koji hoda, sjedi, u pogledima na život, u načinu na koji tumači i objašnjava stvari kao i u rješenjima problema na koje nailazi

Ova će knjiga izučavati ono što čovjek radi i stvari koje mu se dešavaju skoro svaki dan njegovog života, ali sa stanovišta muslimana koji živi u skladu s učenjem Kur'ana. Pokazat će kako musliman treba reagovati na svakodnevna događanja i situacije s kojima se suočava. Svrha je knjige dvojaka: da predstavi dobar način života koji možemo imati zahvaljujući učenju Kur'ana i da pozove ljude da žive ovim uzvišenim načinom života koji nudi Kur'an. Sigurno je da nam samo učenje Kur'ana omogućava da živimo svaki dan i svaki trenutak našeg života u mirnoj, skoro džennetskoj, sredini koja je daleko od stresa, briga i nervoze koje nas okružuju u ovom svijetu.

I poglavlje
JEDAN DAN MUSLIMANA

Jutarnje buđenje

Jedna od osnovnih razlika između muslimana koji žive u skladu s učenjem Kur'ana i onih ljudi koji ga odbacuju jeste sljedeća: Allah daje mudrost onima koji su savjesni i imaju strahopoštovanje prema Allahu. Zbog svoje mudrosti, vjernici su odmah postali svjesni razloga koji stoje iza svega što se događa, za razliku od bezbožnika i onih koji su nesposobni shvatiti istinu. Oni smatraju da je sve sto se dešava puka slučajnost.

Od trenutka kada se vjernik probudi ujutro, on zna da postoji "znak" (kako ih Allah naziva u Kur'anu) u svakom iskustvu koje je doživio toga dana. Riječ "znak" data je onim događajima u postojanju koji su čisti dokazi postojanja, jedinstva i osobina Allaha – to je također i naziv za ajete u Kur'anu. Još jedna ideja slična u značenju jesu "činjenice koje vode do vjere". Ona se može objasniti kao činjenice koje vode osobu do vjerovanja i u isto vrijeme uzrokuju da vjera ras-

te, razvija se i postaje jaka. Ali samo oni koji se iskreno okrenu Allahu mogu prepoznati te "znake" i "činjenice koje vode vjeri", 190-i ajet sure Ali Imran govori o ovome:

U stvaranju nebesa i Zemlje i u izmjeni noći i dana, zaista, su znamenja za razumom obdarene.

Za one koji vjeruju i žive onako kako Kur'an nalaže, svaki novi dan pun je dokaza o Allahovom postojanju kao i činjenica koje vode do vjere. Naprimjer, otvaranje očiju i započinjanje novog dana jeste jedna od Allahovih blagodati i jedna od činjenica koje vode vjeri, i trebaju se razmotriti. To je zato što je čovjek nesvjestan dok spava, a sve čega se može sjetiti iz ovih dugih prospavanih sati jesu neodređeni snovi koji traju 3-5 sekundi. Tokom ovog vremena, čovjek je u snu i nepovezan je sa svijetom. Njegovo su

tijelo i duša razdvojeni. U trenutku kada misli da spava, to na neki način predstavlja smrt. Allah otkriva u Kur'anu da su ljudske duše odvedene dok oni spavaju.

Allah uzima duše u času njihove smrti, a i onih koji spavaju, pa zadržava one kojima je odredio da umru, a ostavlja one druge do roka određenog. To su, zaista, dokazi za one koji razmišljaju. (Ez-Zumar, 42)

On vas noću uspavljuje, a zna i šta ste preko dana griješili, zatim vas budi, sve dok ne dođe čas smrti. Na kraju, Njemu ćete se vratiti, i on će vas o onome što ste radili obavijestiti. (El-An'am, 60)

U ovim ajetima Allah kaže da su ljudske duše odvedene tokom sna, ali se opet vraćaju, sve do određenog trenutka kada nastupa smrt. Kada čovjek spava, postaje djelimično nesvjestan vanjskog svijeta. Buđenje iz "smrti" sna u stanje svjesnosti kao i prethodnog dana, i sposobnost da vidimo, čujemo i osjećamo savršeno dobro jeste čudo o kojem trebamo razmišljati. Kada čovjek legne navečer da spava, ne može biti siguran da će mu ove neuporedive blagodati biti podarene i sljedeće jutro. I nikada ne možemo biti sigurni hoće li nam se desiti neka nezgoda ili hoćemo li se probuditi zdravi.

Kada započinje novi dan, vjernik razmišlja o ovim činjenicama i zahvaljuje Allahu što ga je obavio Njegovom velikom milošću i zaštitom. On gleda u novi dan kao u mogućnost koju mu je dao Allah da Ga udo-

brovolji i zaradi Džennet. U trenutku kada otvori oči u ranu zoru, okreće misli Allahu i započinje dan iskrenom molitvom, kao što je običaj u islamu.

Tokom dana, šta god da radi, on je svjestan da ga Allah uvijek posmatra i trudi se da stekne Njegovo odobravanje pokoravajući se Njegovim naredbama i uputama. Ostvario je blisku vezu s Allahom i počeo dan s molitvom u zoru. Na ovaj način, mogućnost da zaboravi na Allaha tokom dana ili zanemari Njegova ograničenja jeste mala. Bit će svjestan tokom čitavog dana da ga Allah testira na ovom svijetu.

Onome ko iskreno upućuje svoje misli Allahu bit će omogućeno da uvidi da mora pažljivo razmišljati o blagodatima koje su mu podarene i da niko drugi osim Allaha nema moć da mu ih da. U Kur'anu, naš Gospodar kaže da ljudi moraju razmišljati o ovome:

Reci: "Kažite vi meni, ako bi vas Allah sluha vašeg i vida vašeg lišio i srca vaša zapečatio, koji bi vam bog, osim Allaha, to vratio?" Pogledaj kako dokaze iznosimo, a oni opet glave okreću. (El-En'am, 46)

Nema sumnje da je Svemogući i Sveznajući Allah Onaj Koji nam podari san da se odmorimo i obasipa nas Svojom milošću svako jutro. Oni koji znaju ovo osjećaju Allahovu blizinu od trenutka kada započnu dan i zadovoljni su neuporedivim blagodatima u kojima uživaju.

Oni koji odbacuju vjeru i odbijaju prihvatiti ovu stvarnost nikada ne mogu biti u potpunosti svjesni blagodati koje imaju, niti mogu upoznati radost vjernika. Obično im je, rano ujutro, teško ustati iz toplog kreveta i nervozni su jer je još jedan dan pred njima. Neki su nervozni i depresivni zbog stvari koje moraju uraditi svako jutro. Ne žele ustati iz kreveta, u njihovim je mislima borba između ustajanja i ostanka još koju minutu u dubokom snu. Česta pojava kod ovakvih, moralno posustalih ljudi jeste nervoza, stres i bezvoljnost.

Bezbožnici ne mogu uživati u zadovoljstvima Allahovih blagodati, jer od trenutka kada se probude ujutro vraćaju se monotonoj svakodnevnici, koja se ponavlja iz dana u dan. Postoji još jedna vrsta ljudi koji su nesvjesni da je novi dan možda zadnja šansa koju im je Allah pružio. Spremaju se brzo da započnu novi dan kako bi zaradili što više novca, kako bi se mogli hvaliti svojim bogatstvima ili izgledom, samo da bi privukli pažnju i naklonost.

Oni koji zanemaruju činjenice koje je Allah predočio u Kur'anu možda mogu započeti dan na svoj način, ali prisutan je nedostatak mudrosti u njihovom ponašanju: ne uviđaju da ih je Allah stvorio, da su obavezni da Mu služe i osvoje Njegovu naklonost i da je novi dan koji je pred njima možda posljednja šansa da ispune svoju dužnost prema Njemu. Allah otkriva njihovo stanje u ovim riječima:

Ljudima se bliži Čas polaganja računa njihova, a oni, bezbrižni, ne mare za to. (El-Enbija, 1)

Jasno je da su oni koji žive zagnjureni u ono što nije ispravno napravili veliku grešku. Čovjek ne smije zaboraviti da svako jutro može biti početak posljednjeg dana njegovog dunjalučkog života. Smrt može doći svakog trenutka, uzrokovana saobraćajnom nesrećom, neočekivanom bolešću ili bilo kojim drugim uzrokom. U tom slučaju, kao što smo naveli, moramo razmišljati o tome šta moramo uraditi u danu koji je pred nama kako bismo zadobili Allahovo odobravanje za naše postupke.

Čišćenje

Postoje određeni razlozi zbog kojih se dešavaju promjene na tvome tijelu kada se ujutro probudiš. Lice ti je otečeno, kosa ti je prljava, tijelo ti ima neugodan miris i imaš ružan zadah iz usta. Natečeno lice koje vidiš u ogledalu i neuredan izgled pokazuju ti koliko si ovisan. Svi se moraju umiti ujutro, oprati zube i urediti se. Ovo podsjeća onog koji prihvata učenje Kur'ana da smo svi isti, a da je samo Allah savršen.

Također, kada neko ko se iskreno okreće Allahu pogleda u ogledalo i osjeća neugodu zbog onoga što vidi, on još bolje shvata da

ne može imati ljepotu svojom voljom.

Može se reći da je Allah stvorio u Svojim robovima neke nepravilnosti da bi ih podsjetio da su ovisni o Njemu. Činjenica da naše tijelo i okolina postanu prljavi u kratkom vremenskom periodu jeste jedan od primjera. Ali Allah je je pokazao ljudima kako da savladaju ove nepravilnosti i učinio je blagodati kao što su sapun i deterdžent dostupnima. Allah nam to pokazuje u Kur'anu:

Ta, zaista, s mukom je i last! (El-Inširah, 5)

Sposobnost uviđanja ove tajne stvaranja blagodati i zahvala Allahu, pripada samo vjernicima obdarenih razumijevanjem.

Dok se vjernik čisti, ujutro ili tokom dana, on zahvaljuje Allahu, Koji mu je to omogućio. Zato što zna da

Allah voli čistoću i čiste ljude, on posmatra kupanje kao čin služenja Allahu i nada se da će On biti zadovoljan njime. On se rado povinuje onome što je Allah naredio u ajetima 4 i 5 sure al-Muddessir:

I haljine svoje očisti i kumira se kloni! (El-Muddessir, 4-5)

U sljedećim ajetima koji govore o bici na Bedru, Allah kaže da On šalje vodu s nebesa da bi se ljudi očistili i da bi im koristila za druge potrebe:

Kad je on učinio da se radi sigurnosti svoje u san zavedete i s neba vam kišu spustio da bi vas njome očistio i da bi od vas šejtanovo uznemiravanje odstranio i da bi srca vaša jakim učinio i njome korake učvrstio. (El-Anfal, 11)

Voda je osnovna potreba ljudi da bi oprali svoja tijela, stvari i domove. Pored toga što voda čisti vidljivu nečistoću i nevidljive bakterije, ona također pomaže čovjeku i da se opusti. Kada se voda slijeva niz tijelo, rastjera statički elektricitet koji čini ljude napetim i izmorenim. Mi ne možemo

primijetiti statički elektricitet na našem tijelu, ali ponekad ga osjetimo kada skidamo džemper, i čujemo pucketanje. Osjetimo blagi električni šok kada dodirnemo nešto ili pomjerimo kosu. Kada se kupamo, rješavamo se akumuliranog statičkog elektriciteta i osjećamo lahkoću i ugodnost u tijelu. Svježina zraka nakon što je kiša pala također se dešava jer je voda očistila sav statički elektricitet.

Allah je zadovoljan kada su ljudi čisti i uredni. Ovo se može vidjeti u nekoliko ajeta u Kur'anu koji aludi-

raju na fizičku čistoću ljudi u Dženetu. Allah kaže **... a služiće ih posluga njihova nalik na biser skriveni. (Et-Tur, 24),** a u drugim ajetima Allah kaže da su tamo **"čiste žene"** za one u Dženetu. **(El-Bekara, 25; Ali Imran, 15; En-Nisa, 57)**

Nekim je ljudima bitno da su uređeni samo kada su s drugima ili kada se moraju nekome svidjeti; ne brinu o svom izgledu i ličnoj čistoći kada su sami. Smatrati da je dobro biti prljav po čitav dan, sve do navečer, hodati prljavog lica i s lošim zadahom, imati neuredan krevet i sobu rezultat je pogrešnog razmišljanja. Allah naređuje muslimanima da žive u čistoj sredini i da održavaju krajnju čistoću u svemu, od hrane i oblačenja do mjesta na kojem žive.

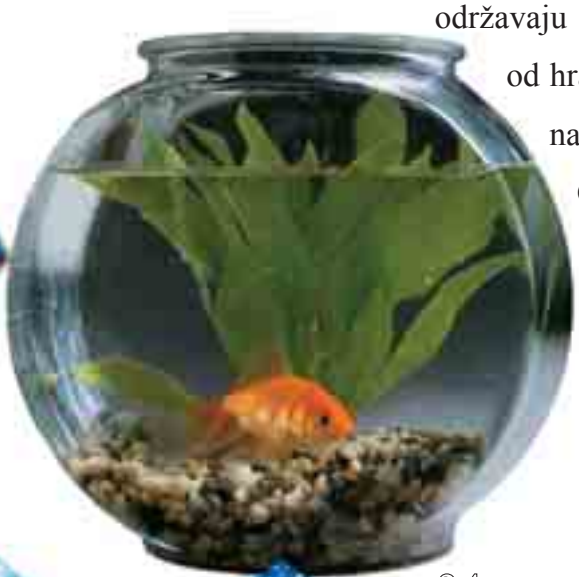

O ljudi, jedite ono što je prijatno i dozvoljeno na zemlji. (El-Bekara, 168)

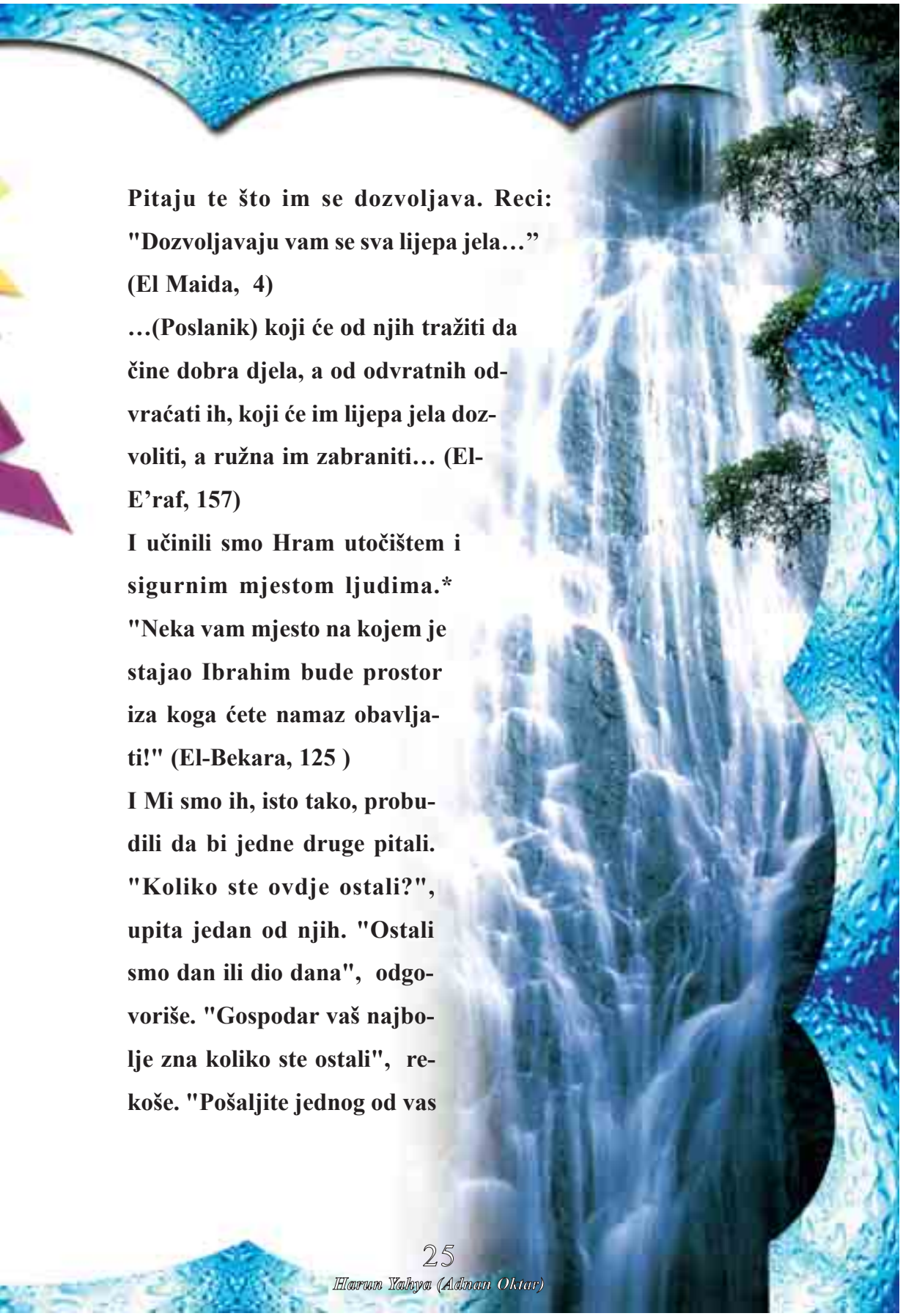

Pitaju te što im se dozvoljava. Reci: "Dozvoljavaju vam se sva lijepa jela…" (El Maida, 4)

…(Poslanik) koji će od njih tražiti da čine dobra djela, a od odvratnih odvraćati ih, koji će im lijepa jela dozvoliti, a ružna im zabraniti… (El-E'raf, 157)

I učinili smo Hram utočištem i sigurnim mjestom ljudima.* "Neka vam mjesto na kojem je stajao Ibrahim bude prostor iza koga ćete namaz obavljati!" (El-Bekara, 125)

I Mi smo ih, isto tako, probudili da bi jedne druge pitali. "Koliko ste ovdje ostali?", upita jedan od njih. "Ostali smo dan ili dio dana", odgovoriše. "Gospodar vaš najbolje zna koliko ste ostali", rekoše. "Pošaljite jednog od vas

s ovim srebrenjacima vašim u grad, pa nek vidi u koga je najčistije jelo i neka vam od njega donese hrane i neka bude ljubazan i neka nikome ne govori ništa o vama. (El-Kehf, 19)

I nježnost i čednost, i čestit (Jahja) je bio. (El-Merjem, 13)

Dok neznalice njihov način života vodi do nečiste i neugodne sredine u kojoj žive, muslimani, u skladu s učenjima Kur'ana, žive ugodan život na ovom svijetu. Neupućeni ljudi stvaraju sredinu koja je neugodna i za njih i za ljude koji ih okružuju. Muslimani, u isto vrijeme žive zdravim životom, praveći uvjete u kojima će svima biti lagodno i bez opterećenja.

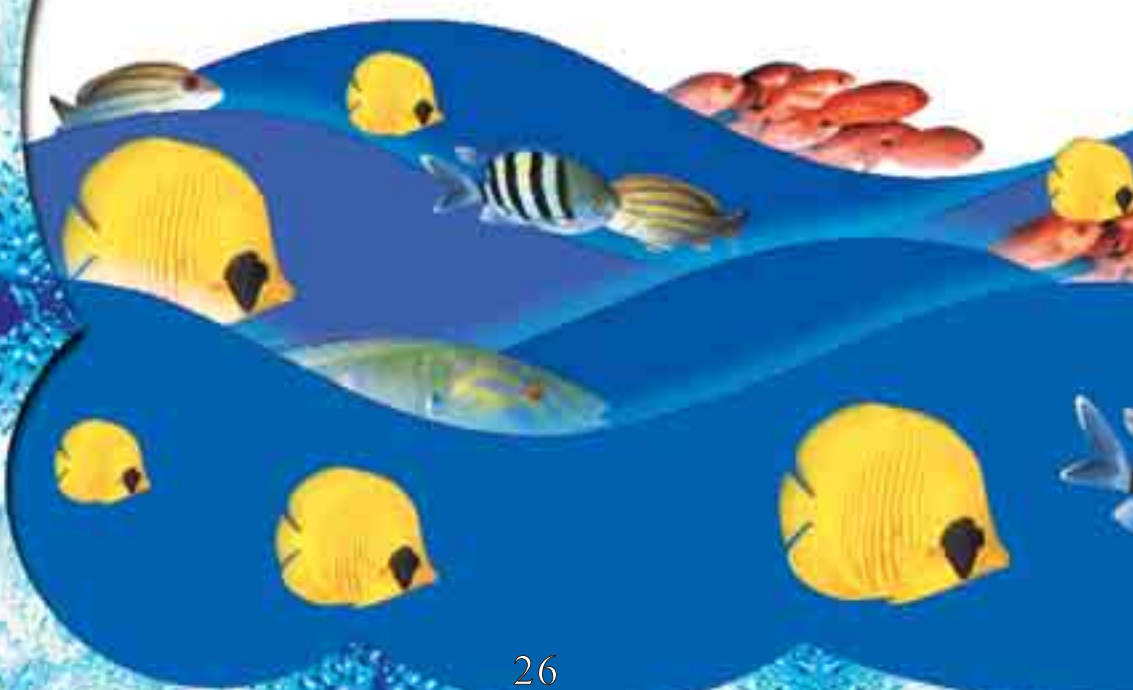

Ukratko, u skladu s učenjem Kur'ana, vjernici trebaju biti čisti i uredni ne zbog drugih ljudi već zato što Allah tako voli i, naravno, zato jer je to najbolje za nas. Dok čiste mjesto na kojem žive, osjećaju veliko zadovoljstvo jer stvaraju sredinu u kojoj se i drugi ljudi osjećaju ugodno. Kad je čišćenje u pitanju, ne pokazuju ni najmanju nevoljnost i uvijek daju sve od sebe kako bi sve bilo čisto i uredno.

Oblačenje

Dok vjernik odlučuje koju će odjeću nositi tokom dana i kada se oblači, svjestan je bitne činjenice, a to je da je oblačenje jedan od Allahovih bezbrojnih blagoslova i da postoji dobar razlog zbog kojeg postoji. Svi imaju koristi od ove blagodati, ali samo musliman koji živi u skladu s učenjem Kur'ana zaista smatra da je lijepa odjeća Allahova milost i zahvaljuje Mu na tome. Oblačenje odmah podsjeća vjernika da su živa bića izvor vunene, pamučne i svilene odjeće. Stvari koje imamo na sebi u skoro svakom trenutku našeg života dobivene su od biljaka i životinja koje su čudo stvaranja. Drugim riječima, da Allah nije stvorio živa bića od kojih ljudi mogu dobijati različite vrste odjeće, od one najosnovnije do najluksuznije, ovi sirovi materijali ne bi ni postojali.

Uprkos činjenici da znaju ovo, neki ljudi ili ignorišu ili ne cijene dovolj-

no blagodati koje imaju. To je zbog toga što su skrenuli s Pravog puta, zato što su od trenutka kad su rođeni dobili odjeću koja im je trebala, oblačenje im je postalo navika. Ova ih navika sprečava da shvate da je njihova odjeća blagoslov i da moraju biti zahvalni na njoj. Ali jedan od razloga zbog kojih je Gospodar stvorio blagodati na ovom svijetu jeste i to da bi Mu ljudi zahvaljivali. Pa, hajde da proučimo razloge zbog kojih je Allah stvorio odjeću za nas, a počet ćemo s njenim prednostima.

Odjeća je kao prekrivač koji nas štiti od hladnoće, opasnih sunčevih zraka i nekih manje opasnih stvari kao što su modrice i posjekotine. Da nemamo odjeću, tanka bi koža koja prekriva ljudsko tijelo često bila povrijeđena u raznim nezgodama.

Modrice i posjekotine su bolne, prijetnja našem zdravlju i koža pod njihovim utjecajem poprimi loš izgled.

Naš Gospodar u Kur'anu otkriva još jedan razlog koji stoji iza stvaranja odjeće koja nas štiti:

O sinovi Ademovi, dali smo vam odjeću koja će pokrivati stidna mjesta vaša, a i raskošna odijela, ali, odjeća čestitosti, to je ono najbolje. (El-E'raf, 26)

Kao što ovaj ajet naglašava, odjeća nam pomaže da puno ljepše izgledamo.

Jasno je da nam je odjeća neophodna i veoma važna blagodat koju nam je Allah podario. Vjernik koji je svjestan ovoga bit će veoma pažljiv i izbirljiv u odabiru odjeće, a to je pokazatelj da je on zaista zahvalan Allahu za blagodati koje su mu date.

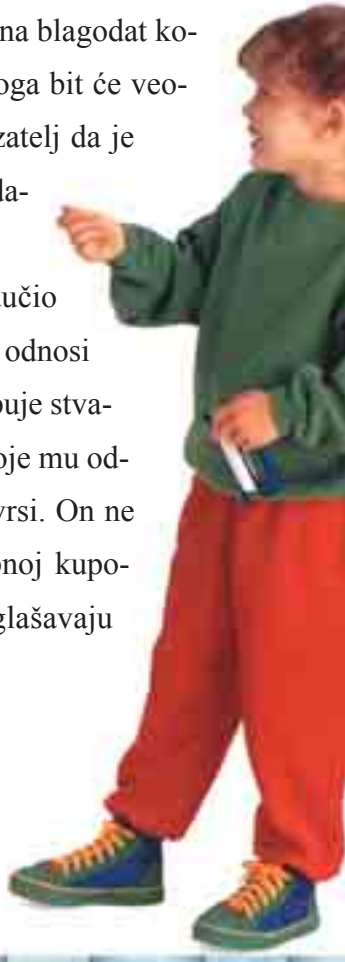

Još jedna lijepa osobina vjernika kojoj ga je naučio Kur'an jeste razumno trošenje novca, a to se također odnosi i na kupovinu odjeće. On kupuje stvari koje su mu potrebne, koje mu odgovaraju i koje služe svrsi. On ne troši novac u nepotrebnoj kupovini. Sljedeći ajeti naglašavaju ovu činjenicu:

Oni koji, kad udjeljuju, ne rasipaju i ne škrtare, već se u tome drže sredine. (El-Furkan, 67)

Pažnja s kojom se osoba koja živi u skladu sa kur'anskim uputama oblači nije samo ograničena na ovo. Naprimjer, pored što oblači čistu odjeću, vjernik koji ima razvijen osjećaj za vrijednosti oblačit će se što prikladnije u različitim situacijama. Kao što Kur'an pokazuje, odjeća treba biti lijepa i oku (u suri El-E'raf, 26). Postoje primjeri Poslanikovog oblačenja, nek je Allahov mir i blagoslov na njega, i njegovi savjeti o oblačenju koji su došli do nas: **Jedite šta želite i oblačite šta želite sve dok u tome ne postoje dvije stvari: neumjerenost i taština.** (Maulana Muhammad Manzor No'mani, Ma'riful hadis).

Sljedeći hadis govori o tome kako se naš Poslanik, neka mu Allah podari mir i blagoslov, oblačio:

„Kada god bi odaslanici dolazili da vide Allahovog Poslanika, nosio bi najbolju odjeću i naredio bi svojoj najbližoj pratnji da i oni učine isto.“ (Tabaqat hadis, 4 dio, broj 346)

Kada jedan od njegovih sljedbenika ne bi pridavao pažnju svom izgledu, i izgledao neuredno, naš Poslanik, neka je Allahov mir i blagoslov na njega, upozorio bi ga odmah. U sljedećem hadisu imamo primjer:

“Allahov Poslanik bio je u džamiji kada je čovjek neuredne kose i zapuštene brade ušao. Poslanik je pokazao na njega kao da mu govori da treba urediti kosu i bradu. Čovjek je otišao, uradio tako i onda se vratio. Poslanik je rekao, 'Zar nije ovako bolje nego da svako od vas dolazi s neurednom kosom?'" (Malik's Muwatta, 2 dio, broj 949)

U Kur'anu, Allah kaže da će odijevanje i ukrasi biti neke od najljepših blagodati u Dženetu. Neke od njih spomenute su u sljedećim ajetima:

Allah će sigurno uvesti u dženetske bašće, kroz koje će rijeke teći, u njima će se narukvicama od zlata i biserom kititi, a odjeća će im svilena biti. (El-Hadždž, 23)

…dok nose lijepu svilu s bogatim vezom, licem u lice okrenuti. (Ed-Duhan, 53)

Nosit će zelenu odoru od najfinije svile i bogatog veza. A krasiće ih srebrene ogrlice…(El-Insan, 21)

U ovim ajetima naš Gospodar govori o odjeći od svile i bogatom tkanju, kao i o ukrasima od zlata, srebra i bisera. Ukrasi koje imamo na ovome svijetu slični su onima u Dženetu, i onaj ko vjeruje kada vidi ove ukrase, bez obzira da li ih on sam imao ili ne, on još više razmišlja o Dženetu i čezne da ode tamo. Vjernik vidi svrhu ovih stvari u stvaranju i shvaća da su sve blagodati na ovom svijetu prolazne. Jedine prave blagodati koje će trajati zauvijek jesu na onom svijetu.

One koji budu vjerovali i dobra djela činili - Mi doista nećemo dopustiti da propadne nagrada onome koji je dobra djela či-

nio - čekaju sigurno edenski vrtovi, kroz koje će rijeke teći, u njima će se narukvicama od zlata kititi i u zelena odijela od dibe i kadife oblačiti, na divanima će u njima naslonjeni biti. Divne li nagrade i krasna li boravišta! (El-Kahf, 30-31)

Jedna od stvari koju osoba, koja živi u skladu s kur'anskim propisima i slijedi sunnet, mora znati, kada je u pitanju odijevanje, jeste da je vanjski izgled veoma bitan kada uspostavljamo odnose s drugim ljudima.

Iz ovih razloga, vjernik će posvetiti još više pažnje onome što nosi kada poziva druge ljude u vjeru. Trudit će se što je više moguće da oblači čistu odjeću koja je skromna i koja je prikladna za njega. Ovo pokazuje da on iskreno prihvata Allahove naredbe i da poštuje druge ljude.

Samo su oni koji koji žive u skladu s učenjem Kur'ana obzirni prema drugim ljudima, i trude se biti što pažljiviji kada im govore o vječnom spasu, kao što su pažljivi i kada biraju odjeću.

Tako možemo zaključiti da osoba koja je okrenuta vjeri i koja uzima našeg Poslanika, neka je Allahov blagoslov i mir na njega, za primjer uvijek ima čistu, urednu i lijepu odjeću. Ona uživa u tome i nada se da će zadobiti Allahovo odobravanje.

Doručak

Svaki vjernik kome je Allah podario sposobnost da misli i razumije, zna, kada ide u kuhinju da napravi doručak, da su blagodati kao što su hrana i piće stvorene kao činjenice koje vode vjeri.

Naprimjer, vatra koju koristi da bi skuhao hranu može mu prouzrokovati povrede kao i prouzročiti štetu drugim stvarima, ona također može i uništiti stvari. Ali toplina je neophodna da bismo učinili hranu jestivom, i, gledano s te strane, to je velika blagodat. Drugim riječima, kao i sve drugo na Zemlji, vatra postoji kako bi služila ljudima. U Kur'anu Allah, dž.š., kaže,

I daje vam da se koristite onim što je na nebesima i onim što je na Zemlji, sve je od Njega. To su, zaista, pouke za ljude koji razmišljaju. (El-Gatija, 13)

Pored ovoga, vatra je vjernicima na ovom svijetu podsjetnik na vatru Džehennema. Dok opisuje u Kur'anu one koji će ići u Džehennem, Allah spominje veliku vatru. On u nekoliko ajeta opisuje bolove koje uzrokuje vatra koju je On stvorio za one koji Ga odbiju:

…onoga Dana kada se u vatri budu pržili! (Ez-Zarijat, 13)

Vatra će im lica pržiti i iskeženih će zuba u njima biti. (El-Muminun, 104)

Onaj ko ne vjeruje u Allaha i Poslanika Njegova, pa Mi smo za nevjernike razbuktali oganj pripremili! (El-Feth, 13)

Kada pravi vjernici razmišljaju o ovoj kuljajućoj vatri Džehennema, njihov strah od Allaha raste, mole mu se i nalaze spas u Njemu od džehnnemske vatre. Na ovaj način, sitnice koje nas svakodnevno okružuju i koje nam se dešavaju služe kao podsjetnici na bitnije stvari, a to je veoma važno za vjernika.

Osoba koja iskreno i bez predrasuda razmišlja o hrani koju jedemo za doručak pronaći će mnoge podsjetnike u njoj. Miris i okus hljeba, meda, sira, krompira, čaja i voćnog soka, njihova hranjivost kao i različite boje jesu sve blagodati. Sve sadrže proteine, ugljikohidrate, masnoće, vitamine, minerale i tečnosti koje su tijelu potrebne. Da bi zdravo živjeli, moramo se pravilno hraniti, ali to ne predstavlja teškoću za nas, mi u tome uživamo. Voće, povrće, žitarice i tjestenina zadovoljavaju čovjekovu svakodnevnu potrebu i či-

ne mu zadovoljstvo.

Ustvari, sve što smo spomenuli jesu male stvari svima poznate i s kojima se susrećemo 24 sata na dan otkad se rodimo. Ali mnogi ljudi ne smatraju da nam ih je Gospodar podario. Oni ih uzimaju zdravo za gotovo i ne uviđaju koliko su dragocjene.

Ali sva ta ukusna hrana i piće korisni su našem tijelu, a to je čudo stvaranja. Naprimjer, pčela koja teži samo nekoliko grama proizvodi med. Zbog svojih minerala i vitamina i drugog sastava koji ima u sebi med je dobar kao lijek i veoma je zdrav za sva bića. U Kur'anu Allah kaže da ga je On učinio takvim, kao i skladan posao koji obavljaju pčele:

Gospodar tvoj je pčelu nadahnuo: "Pravi sebi kuće u brdima i u dubovima i u onome što naprave ljudi,

zatim, hrani se svakovrsnim plodovima, pa onda idi stazama Gospodara svoga, poslušno!" Iz utroba njihovih izlazi piće različitih boja koje je lijek ljudima. To je, uistinu, dokaz za ljude koji razmišljaju. (En-Nahl, 68)

Vjernik koji razmišlja o načinu na koji nastaje med postaje svjestan kakvo je to čudo u stvaranju. On odmah shvata da ni behari cvijeća, koji stvaraju osnovni materijal za nastajanje meda, i čiji sok pčele pretvaraju u med, pa ni sam med nisu nastali slučajno. I to ga odmah čini bližim Allahu.

Štaviše, apsolutna pokornost male pčele našem Gospodaru još je jedna činjenica koja vodi do Allaha. Vjernik će shvatiti da je samo Allah omogućio da pčela, koja nema inteligenciju niti savjest, kako

je mi doživljavamo, radi neprestano i savršeno disciplinovano da bi stvorila med.

Važnost mesa, mlijeka, sira i drugih životinjskih proizvoda kao Allahovih blagodati za čovječanstvo naglašena je u Kur'anu:

I stoka vam je pouka: mi vam dajemo da pijete ono što se nalazi u utrobama njezinim, i vi od nje mnogo koristi imate i vi se njome hranite. (El-Mu'minun, 21)

Spominje se „**ono što im je u stomacima“,** dok nam govori o ko-

risti koju imamo od životinja. Naprimjer, postoji višak u probavnom procesu od onoga što je krava pojela, popila, ili od krvi koja kola njenim venama i organima. Pravo je čudo da mirisna, čista, bijela tekućina kao mlijeko, koja nam je toliko potrebna, dolazi iz ove komplikovane mješavine. Pored toga, napravljena je u najzdravijim uvjetima i pored toga što je smještena s nečistim materijama.

Još jedan pokazatelj Allahovog uzvišenog znanja jeste činjenica da jedini neprerađeni sastojak od kojeg se pravi mlijeko jeste zelena trava. Međutim, životinje od kojih dobijamo mlijeko prave bijelu tečnost od žilave, zelene trave zahvaljujući zapanjujućem sistemu koji je Allah stvorio u njihovim tijelima. U Kur'anu, naš Gos-

podar nam govori od čega je napravljeno mlijeko:

Vi imate pouku i u stoci: "Mi vam dajemo da iz utroba njenih mlijeko čisto pijete, koje nastaje od grizina u buragu i od krvi - ukusno onima koji ga piju. (En-Nahl, 66)

Kao što nam je poznato, mlijeko je veoma bogato sastojcima koji su potrebni ljudskom organizmu, ono je tečnost koja ima presudnu ulogu za zdravlje djece i odraslih.

Jaje, koje je veoma maleno, ali posjeduje veliku hranjivu vrijednost, također dobijamo od životinja. Nastajanje ovakvog skladišta proteina, minerala i vitamina još je jedno čudo. Kokoška s malo svjesnosti svoje uloge proizvodi jaja svaki dan i štiti ih predivnim omotačem. Razmišljanje o načinu na koji je napravljena ljuska jaje-

ta oko tečnosti koja je u njoj ili kako je masa dospjela u ljusku iako nema otvora, povećava ovo čudo koje je stvorio Allah.

Različita pića, koja mnogi smatraju nezamjenjivim uz doručak, dolaze od životinja. Nakon što se listovi ovih biljaka procesiraju, od njih nastanu ukusni slatki sokovi. Hiljade različitih vrsta biljaka koje rastu u zemlji pokazuju bezgraničnu moć, znanje i milost Allaha, Koji ih je stvorio. Tako naš Gospodar kaže u Kur'anu:

On je Taj Koji stvara vinograde, poduprte i nepoduprte, i palme i usjeve različita okusa, i masline i šipke, slične i različite… (El-En'am, 141)

Velike su Allahove blagodati u hrani koju nam je dao. On testira ljude u ovom ranijem životu obiljem i siromaštvom. On je zadovoljan onima koji su moralni kada se suoče s iskušenjima i On nam otkriva u Kur'anu da će oni uživati u blagodatima Dženneta. Naprimjer, neki ljudi imaju obilan doručak, dok drugi nemaju. Ali vjernik, bez obzira da li je bogat ili nije, uvijek će zahvaljivati Allahu s najvećom iskrenošću. Ako je bogat, neće se hvaliti i postati arogantan. Ako je siromašan, neće se samosažalijevati i osjećati tjeskobu.

Vjernik je svjestan da ga Allah stavlja na kušnju i da je sve u ovom životu prolazno. Kur'an kaže da će Allah testirati ljudska bića dobrim i lošim. **Mi vas testiramo i dobrim i lošim is-**

kušenjima. I nama ćete se vratiti. (El-Enbija, 35)

Iz ovih razloga, osoba koja slijedi pravila Kur'ana zna da neće blagodatima koje je primio već svojim odnosom prema njima osvojiti nagradu kod Allaha. Čak i ako nije bogat, vjernik će iskreno upućivati zahvalu Allahu. U Kur'anu, Allah kaže da će povećati blagodati onih koji Mu se iskreno zahvaljuju, i podsjeća nezahvalnike koliko je džehennemska vatra užasna:

I kad je Gospodar vaš objavio: 'Ako budete zahvalni, Ja ću vam, zaci-

jelo, još više dati; budete li nezahvalni, kazna Moja doista će stroga biti'. (Ibrahim, 7)

Onaj koji razmišlja o dokazima savršenog stvaranja oko sebe kao i razlozima za hranu uvidjet će također Božanske namjere u načinu funkcionisanja usta koja su stvorena kako bi se hrana lakše pojela. Da bi ljudsko biće jelo, njegova hrana, usta, zubi, jezik, vilica, kao i milioni ćelija, rade skupa u savršenoj harmoniji. Sve je savršeno uređeno tako da se više funkcija obavlja istovremeno bez zastoja. Zubi kidaju hranu na dijelove, a jezik ih stalno gura prema zubima kako bi se sažvakali. Svojim ja-

kim mišićima vilica pomaže zubima da žvaću, dok onaj koji jede miješa jezikom na pravilan način. Usta nam koriste kao vrata koja sprečevaju hranu da ispadne iz usta. Pored ovoga, dijelovi koji sačinjavaju organe rade u savršenoj harmoniji. Naprimjer, zubi, u skladu sa svojom funkcijom i mjestom na kojem se nalaze, kidaju hranu na dijelove i žvaću je. Svi zubi poredani su na svoja mjesta u skadu s njihovom ulogom. Svaki od njih naraste do određene veličine da bi se mogao uskladiti sa zubom koji je naspram njega. Jasno je da ovi organi nemaju svjesnost niti inteligenciju; oni se ne mogu dogovoriti da rade međusobno

usklađeni. A savršena organizacija koju smo precizno opisali nije slučajna. Svaki dio ima svoju funkciju. Nema sumnje da je ova nevjerovatna kreacija od našeg Gospodara, Koji je "**sve stvorio i kako treba uredio!" (El-Furkan, 2).** Allah je stvorio sve ovo da bi olakšao ljudskim bićima kada jedu, i da bi uživali u tome. Još jedna bitna stvar o kojoj vjernik razmišlja jeste činjenica da je u stanju da osjeti mirise hrane u kuhinji i da je isproba bez ikakvog napora. Ovo je moguće zbog mnogih olakšica koje ima. Njegovo čulo okusa i mirisa, koje ga ne napušta tokom života radi savršeno za njega i ništa ga ne košta. Čula nisu istrenirana kako bi funkcionisala i nesvjesna su svog obavljanja radnje.

Kada osoba ne bi imala čulo okusa, različiti okusi mesa, ribe, povrća, supa, salata, voća, sokova i džemova ništa mu ne bi značili. Pored toga, okus ovih stvari možda nije dobar, mogu biti bezukusne, bljutave i opteretiti stomak. Nema sumnje da okuse i način na koji ih osjetimo posjeduju samo ljudska bića. Bila bi velika greška kada bi nas navika učinila nesvjesnim ovog svega. Kur'an otkriva da je Allah stvorio čistu i ukusnu hranu za ljudska bića:

Allah je Onaj što stvori zemlju da vam bude kuća, a nebo krov, i stvorio je vas, dajući vam najbolje oblike, i opskrbio vas najboljim i korisnim stvarima. To je Allah, vaš Gospodar, Neka je blagoslovljen Gospodar svih svjetova. (Gafir, 64)

I stvarno, za one koji misle, svaki okus jeste način da poštujemo Allaha na Pravi način, da Ga se sjećamo sa zahvalnošću i uzdižemo Ga. Vjernik koji zna da sva ukusna hrana i piće dolazi od Allaha, sjeti se toga svaki put kada sjedne za sto i zahvaljuje se našem Gospodaru. Allah kaže u Kur'anu:

Dokaz im je mrtva zemlja: Mi joj život dajemo i iz nje niče žito koje oni jedu; Mi po njoj stvaramo bašče, palmike i vinograde, i činimo da iz nje izvori izviru - da oni jedu plodove njihove i od onoga što ruke njegove privrijede, pa zašto neće da budu zahvalni? (Ja-Sin, 33-35)

Kako oni ne vide da Mi samo zbog njih stoku stvaramo i da oni

njome raspolažu kao vlasnici!, i da smo im dali da se njome služe - na nekim jašu, a nekima se hrane, i drugih koristi od nje imaju, i mlijeko, pa zašto nisu zahvalni? (Ja-Sin, 71-73)

Neki ljudi ne smatraju da je važno razmišljati o nekoliko veoma važnih činjenica iako su jeli ukusnu hranu koja je zadovoljavala njihove potrebe savršeno tokom cijelog života. Ignorišu činjenicu da je Allah stvorio ove neuporedive blagodati zbog njih i da Mu trebaju zahvaliti na tome. To je pogrešan stav. Ne trebaju zaboraviti da će

na onom svijetu biti pitani jesu li zahvaljivali Allahu.

Vjernik je svjestan da mu je Allah dao tijelo kao obavezu, da je odgovoran da se brine o ovoj neuporedivoj blagodati na najbolji način i zbog toga se treba odnositi prema njemu na zdrav način. On zna da organizam, da bi dobro funkcionisao, mora biti zdravo i pravilno hranjen. Zna da njegov organizam mora imati svu hranu koja je potrebna za razvoj 100 triliona ćelija, da bi se obnovio i bio u dobroj formi. Tako će za svaki obrok jesti zdravu i prirodnu hranu i izbjegavati onu koja je štetna, bez obzira koliko se činila privlačnom i ukusnom. On neće biti lijen i nemaran kada je to u pitanju. Napri-

mjer, on zna da funkcionisanje njegovih organa, sposobnost tijela da se očisti od toksina kao i mogućnost da savlada umor i iscrpljenost zavise od vode (koju mnogi ljudi ne piju u dovoljnim količinama), i pazit će da je pije dovoljno u toku dana. Naš Poslanik, neka je Allahov blagoslov i mir na njega, naglašava na više mjesta važnost vode.

Naprimjer, tokom jednog putovanja, sjeo je negdje i pitao nekog pored sebe za vodu. Nakon što se napio i oprao lice i ruke, rekao je ashabima: „Polijte vo-

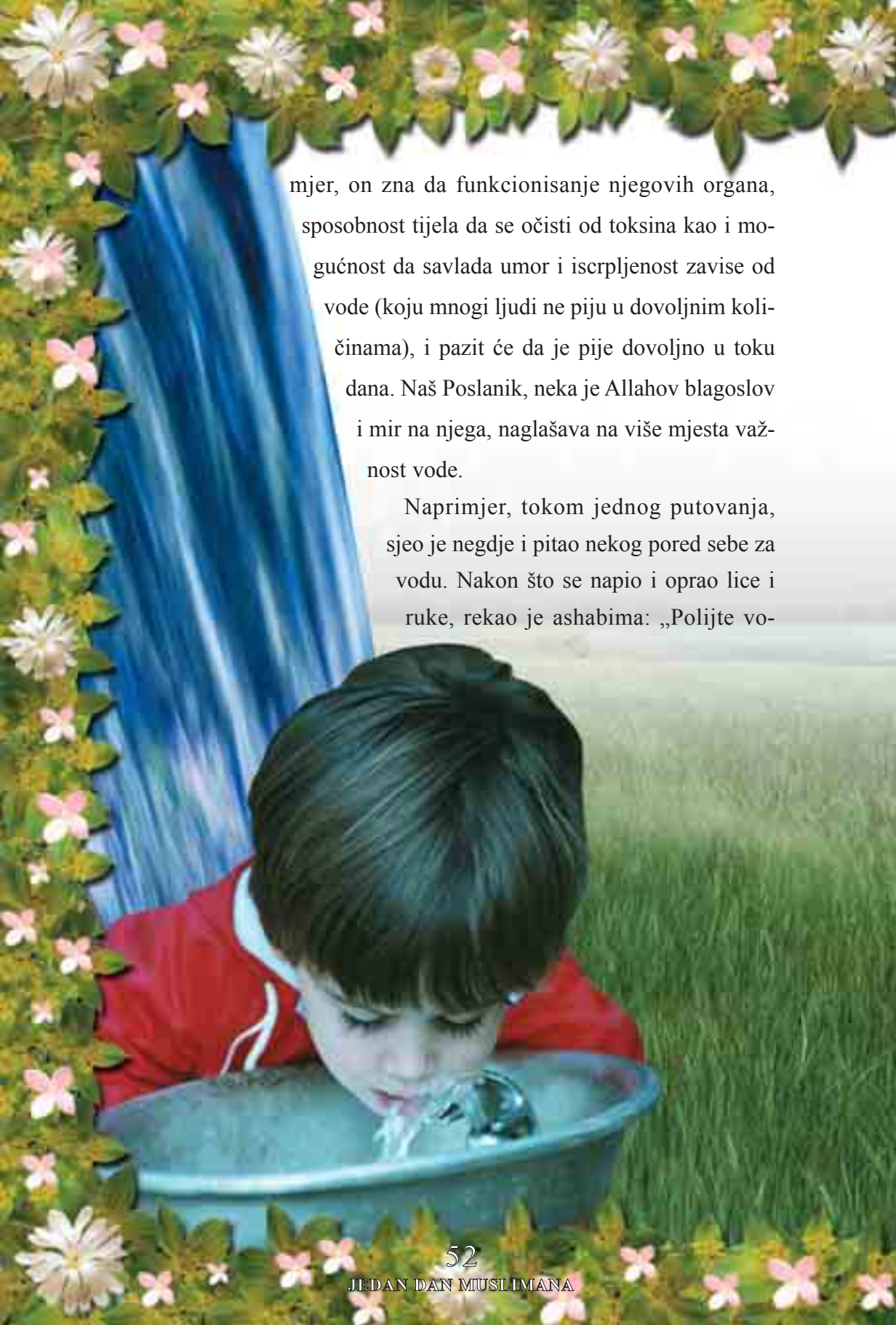

dom svoja lica i prsa.“ (Sahih, El-Buhari).

Naš Poslanik, neka je Allahov mir i blagoslov na njega, rekao je nakon što je popio vodu:

„Sva je zahvala Allahu, Koji ju je učinio ukusnom i slatkom Svojom milošću, a nije je učinio slanom ili bljutavom.“(Imam Gazali, Ihja ulum ed-din)

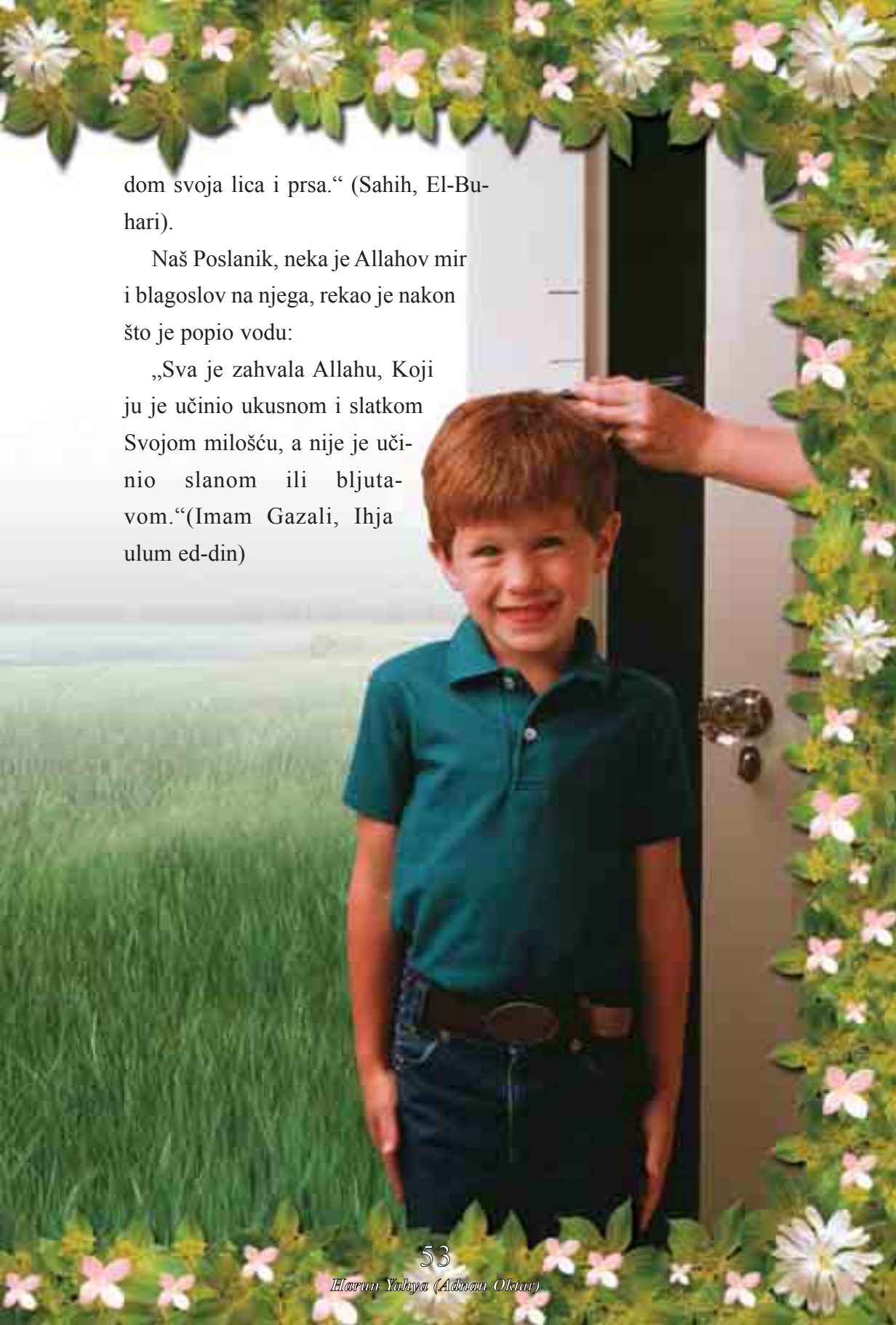

Na putu

Ljudi koji su završili doručak i spremili se očekuju različite izazove na poslu, u školi i na drugim mjestima. Mnogi ljudi moraju izvršiti određene obaveze do kraja dana. Allah opisuje ovu situaciju u Kur'anu:

A ti danju, doista, imaš mnogo posla. (Muzzemmil, 7)

On vam je noć učinio pokrivkom, san vam je učinio počinkom, a dan da se krećete. (El-Furkan, 47)

Vjernik uviđa da je dan pred njim prilika da osvoji Allahovu ljubav i odobravanje i da zasluži

Džennet, u koji će ući samo ako dobra djela čini. Bez obzira koliko je zaposlen, on nikada ne zaboravlja na Allaha. On za primjer uzima molitvu poslanika Sulejmana, kao što je i navedeno u devetnaestom ajetu sure En-Neml, gdje on zaželi da mu Allah bude inspiracija u onome što radi tokom dana:

Gospodaru moj, omogući mi da budem zahvalan na blagodati Tvojoj, koju si ukazao meni i roditeljima mojim, i da činim dobra djela na zadovoljstvo Tvoje, i uvedi me, milošću Svojom, među dobre robove Svoje! (En-Neml, 19)

Svako ko napušta kuću kako bi otišao u školu ili na posao susreće mnoge ljude, i dešavaju mu se stvari koje ga navode na raz-

mišljanje. Sve što mi vidimo Allah zna i nastalo je Njegovom voljom i dešava se s određenim razlogom. Kada vjernik pogleda u nebo, a pri tome ima ovo na umu, on shvaća da je ono besprijekorno. Shvata da je istina iz sljedećih ajeta pred njegovim očima**: "I to što je nebeski svod osiguran naše je djelo..." (El-Enbija, 32)**

Uloga neba kao „zaštitnog krova“ dolazi iz njegove atmosfere, i ova atmosfera okružuje Planetu i obavlja svoje vitalne funkcije da bi ljudska bića mogla preživjeti. Atmosfera pročišćava zrake koje dolaze iz prostora i koje su opasne za sve što živi. Ona raspršava velike i male meteorite koji se približavaju Zemlji i sprečava ih da budu prijetnja svijetu i živim bićima u njemu. Ona također sprečava smrzavanje zemlje na minus 270 Celzijusovih stepeni u prostoru. Čak i ako neki ljudi ne cijene ovo koliko bi trebali, Allah je stvorio idealno okruženje za

nas i štiti nas od opasnosti koje mogu doći s neba.

U Kur'anu, Allah nam otkriva da će vjernik koji posmatra nebo brzo uvidjeti dokaze najharmoničnijeg i najsavršenijeg stvaranja.

Onaj koji je sedam nebesa jedna iznad drugih stvorio - ti u onome što Milostivi stvara ne vidiš nikakva nesklada, pa ponovo pogledaj vidiš li ikakav nedostatak, zatim ponovo više puta pogledaj, pogled će ti se vratiti klonuo i umoran!
(El-Mulk, 3-4)

Allah kaže u Kur'anu da su dokazi za one koji vjeruju svuda oko nas, i na Zemlji i na nebu.

A zašto ne pogledaju nebo iznad sebe? - kako smo ga sazdali i ukrasili i kako u njemu nema nereda! A Zemlju smo rasprostrli i po njoj nepomična brda pobacali i dali da iz nje niče raznovrsno prekrasno bilje, da bi razmislio i opomenuo se svaki rob koji se Gospodaru svome obraća. (Kaf, 6-8)

I to što je nebeski svod osiguran Naše je djelo, a oni se ipak okreću od znamenja koja su na njemu. (El-Enbija, 32)

On je za vas sve što postoji na Zemlji stvorio, zatim je Svoju volju prema nebu usmjerio i kao sedam nebesa ga uredio; On sve zna. (El-Bekara, 29)

Vjernik koji spusti pogled s neba na zemlju vidjeće još jedan do-

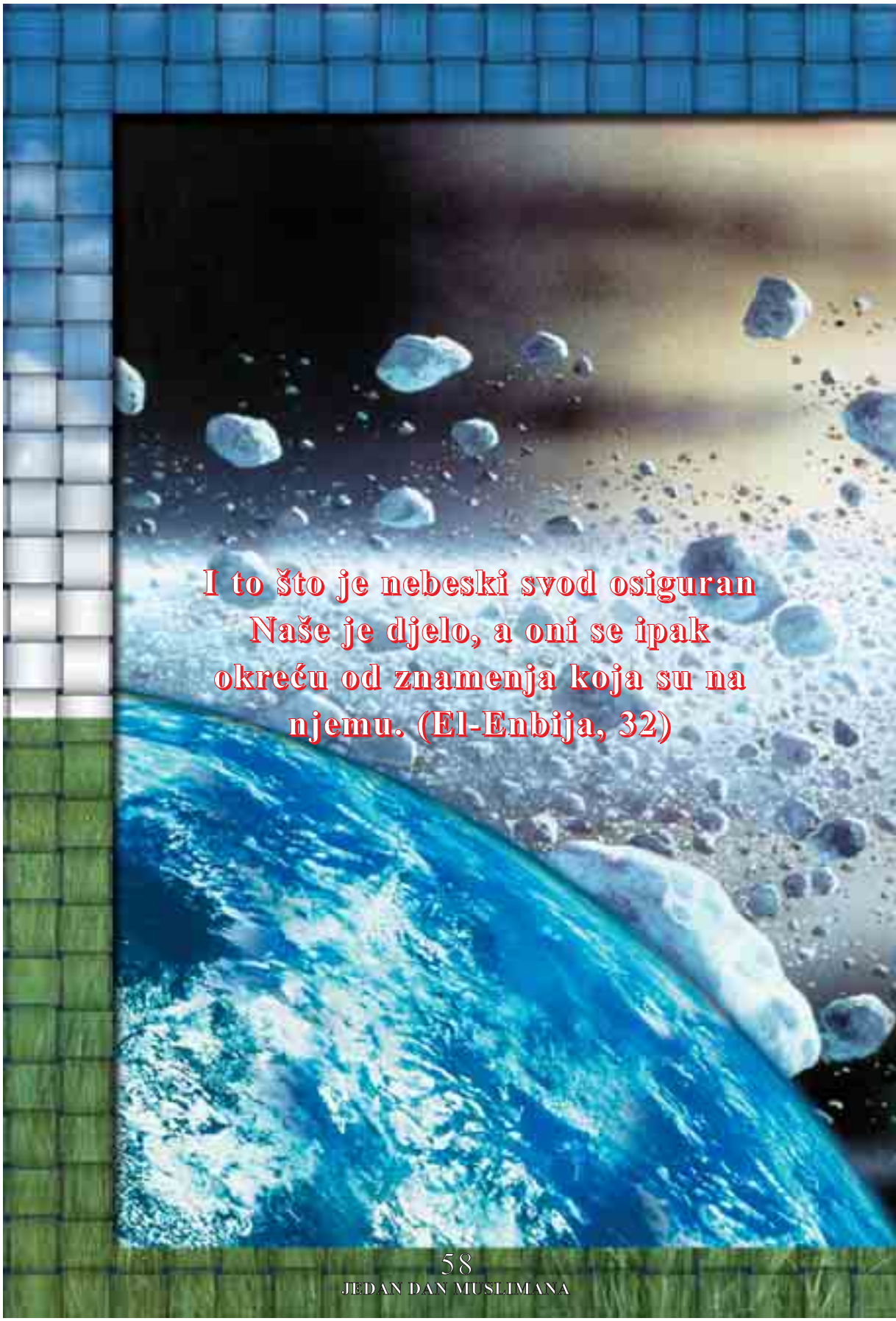
I to što je nebeski svod osiguran
Naše je djelo, a oni se ipak
okreću od znamenja koja su na
njemu. (El-Enbija, 32)

On je za vas sve što postoji na Zemlji stvorio, zatim je Svoju volju prema nebu usmjerio i kao sedam nebesa ga uredio; On sve zna. (El-Bekara, 29)

kaz stvaranja. Pod zemljom po kojoj hoda s tolikim samopouzdanjem nalazi se sloj vrele rastopljene stijene koja se zove "magma". U poređenju s ovim, zemljina je kora veoma tanka, što znači da se ova istopljena stijena nalazi skoro odmah pod našim nogama, tako debljina Zemljine kore upoređena sa samom Zemljom može biti upoređena s debljinom kore od jabuke stavljene naspram cijele jabuke. Vjernik, ako razmotri ove stvari još jednom će shvatiti da svijet i sva živa bića u njemu postoje zbog savršenog sklada koji je Allah stvorio po Svojoj želji. Svako biće nastavlja živjeti sigurnim životom jer Allah tako želi.

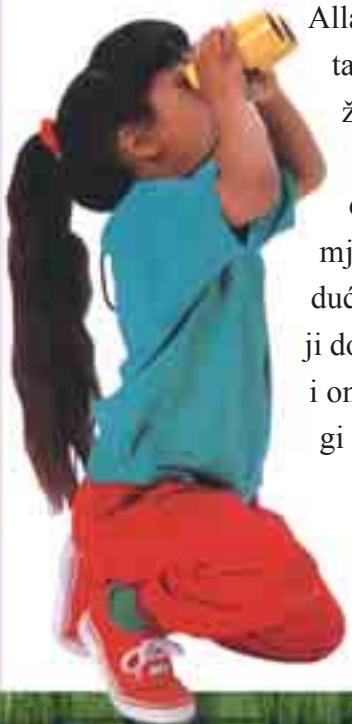

Vjernik koji pažljivo posmatra primijetit će ljepotu oko sebe i čuda stvaranja. Naprimjer, ptice na nebu, voćke koje ukrašavaju dućane, prozori privlačnih boja, lijepi miris koji dolazi iz pekare, sve su to blagodati od Allaha i one imaju značenje za vjernika koje niko drugi ne može shvatiti.

Vjernik koji se zamisli nad bezbrojnim dokazima koje susreće dok hoda ulicom, također će paziti i na svoje ponašanje. Napri-

mjer, hodat će bez pretjeranog isticanja jer Allah kaže u ajetu: **U hodu budi odmjeren...(Lukman, 19)**

Skrušena osoba pokorava se Allahovim naredbama i, kao i u svemu drugom što radi, drži se "sredine ulice" u načinu na koji hoda. Ovo je prihvatljivo i u Allahovim očima i u očima vjernika.

Vjernici znaju da je Allah stvorio sva živa bića i podario im sve njihove osobine. Ali oni koji ne slijede Kur'an ne cijene to i misle da su osobine koje posjeduju samo njihove. Oni ljudi koji misle da njihova ljepota, bogatstvo, znanje i uspjeh pripada samo njima postanu umišljeni i arogantni, i zbog njihove arogantnosti, oni žele po-

kazati svoju nadmoćnost time što ponižavaju druge. Ovakav stav odražava se u načinu na koji hodaju, kao i u njihovom govoru i svemu što rade. U svakom slučaju, svi smo mi nemoćni u poređenju s Allahovom uzvišenom moći i znanjem, i On nam je potreban u svakom trenutku našeg života. U Kur'anu, Allah nas upozorava i zabranjuje nam da budemo bahati:

I, iz oholosti, ne okreći od ljudi lice svoje i ne idi zemljom nadmeno, jer Allah ne voli ni gordog ni hvalisavog. (Lukman, 18)

Ne hodi po zemlji nadmeno, jer zemlju ne možeš probiti ni brda u visinu dostići. (El-Isra, 37)

Svi oni koji slijede Kur'an svjesni su da su bespomoćni, i da žive zato jer Allah tako želi i da im je jedini Gospodar univerzuma podario sve što imaju. I zato, jer žive svjesni toga, oni posmatraju sve što se događa oko njih kroz Kur'an.

Znamo da čovjek ne može mnogo prepješačiti u jednom danu. Lahko je prepješačiti kratke distance, a sposobnost da hodamo Allahova je blagodat. Kada duže hodamo, tijelo se umori u određenom trenutku i ne možemo dalje. Allah je upoznat s ovom manj-

kavošću kod Svojih robova i stvorio je vozila i životinje da ih prevoze, i na taj im način olakšao putovanje. Slijede neki od ajeta iz Kur'ana vezani za ovu veliku Allahovu blagodat, pomoću koje On pokazuje Svoju milost i suosjećanje s Njegovim robovima:

A nosi vam i terete u mjesta u koja bez velike muke ne biste stigli - Gospodar vaš je, uistinu, blag i milostiv - i konje, i mazge, i magarce - da ih jašete, i kao ukras - a stvoriće i ono što ne znate. (En-Nahl, 7-8)

Onaj Koji stvara stvorenja svake vrste i daje vam lađe i kamile da putujete. (Ez-Zuhruf, 12)

Zar ne vidiš da je Allah sve što je na Zemlji vama podredio, pa

i lađe koje, voljom Njegovom, morem plove? On drži ono što je na nebu da ne bi palo na Zemlju, osim ako On to dopusti. - Allah je, uistinu, prema ljudima blag i milostiv.
(El-Hadždž, 65)

Čovjeku, kao inteligentnom biću, jasno je da je Allah stvorio materijale, poput željeza i čelika, s određenim ciljem i ljude inspirisao da ih iskoriste kako bi napravili različite vrste vozila. Samo uz pomoć Allahove volje ljudi su uspjeli napraviti vozila poput auta, autobusa, vozova, brodova i aviona. Tako nam je Allah olakšao kada idemo na putovanja, a to nikada ne bismo mogli sami. Ono što moramo uraditi kao odgovor na ove blagodati jeste da se sjetimo Allaha kada se vozimo u prevoznim sredstvima, uzdižemo Njegovo ime, i budemo Mu zahvalni. Allah nam to govori u Kur'anu:

I da se leđima njihovim služite i da se, kad na njima jahali budete, blagodati Gospodara svoga sjetite i da reknete: "Hvaljen neka je Onaj Koji je dao da nam one služe, mi to sami ne bismo mogli postići." (Ez-Zuhruf, 13)

Današnji prevoz mnogo je brži, lakši i udobniji nego što je bio u prošlosti. Za onoga ko slijedi Kur'an, razmišljanje o ovome jeste važan način da se približi Allahu i da Mu iskreno zahvali za sve blagodati.

Vjernik misli na Allaha i kada je na putu. Njegov suvozač, model i boja auta, drugi automobili i ljudi koji ih okružuju, njihovi pokreti, natpis na zadnjem prozoru auta koje je ispred, red zgrada duž puta, njihov oblik, njihovi prozori, plakati i slova na njima, sve je to stvorio Allah. Allah naglašava to u sljedećim ajetima: **Mi sve s mjerom stvaramo. (El-Kamar, 49)**

Allah je stvorio stvari koje susrećemo u svakom trenutku našeg života, ne samo za jednu osobu nego za svakog pojedinca od milijardi ljudi koji žive na Zemlji. Za onoga ko slijedi Kur'an, razmišljanje o ovome pomaže mu da shvati da je Allah uvijek na njegovoj strani i da vidi svako njegovo djelo i pokret. Zbog svjesnosti o ovoj činjenici

koju nosi u sebi svaki dan, niti gužva u saobraćaju, niti automobil koji krivuda ispred njega, niti bilo kakva druga poteškoće koju može iskusiti ne može promijeniti njegovu skrušenost pred Allahom.

Neki ljudi vide male nezgode kao glavne prepreke, postaju nestrpljivi i nekada gube kontrolu nad sobom i ponašaju se nerazumno. Zapetljan saobraćaj, ili nepažljiv vozač ih vrlo brzo mogu iznervirati i počnu da viču. Nemaju strpljenja kada su zaglavljeni u saobraćaju i to pokazuju neprestanim trubljenjem, iritiraujći ljude na taj način. Razlog ovakvog ponašanja jeste to što su zaboravili da je sve pod Allahovom kontrolom.

Za onoga ko je okrenuo leđa Allahu, prevoz nije blagodat, već zamaranje i nerviranje. Naprimjer, velike rupe u cesti, gužva u saobraćaju, iznenadna oluja, kao i mnoge druge stvari okupirat će mu misli cijeli dan. Ali ove beskorisne misli nisu mu od koristi ni na ovom ni na onom svijetu. Neki ljudi tvrde da je glavna stvar koja ih sprečava da dublje razmišljaju o ovim stvarima borba koju imaju na ovom svijetu. Zbog vremena koje potroše da zadovolje potrebe za hranom, skloništem i zdravljem, tvrde da nemaju vremena da misle o postojanju Allaha ili o znakovima koji vode do vjere. Ali to nije ništa drugo

do izbjegavanje odgovornosti. Čovjekove porodične obaveze i položaj u kojem se nalazi nemaju nikakve veze s razmišljanjem. Osoba koja, da bi osvojila Allahovu milost, razmišlja o znakovima koji vode do vjere,o Allahovim odredbama, o onom životu, o smrti, i podsjeća se na blagodati koje mu je naš Gospodar dao u ovom životu, sigurno će imati Allahovu pomoć. Uvidjet će da su mu mnogi problemi lahko riješeni i bit će u stanju pronaći više vremena za sebe i za razmišljanje.

Vjernik nikada ne zaboravlja da je Allah stvorio svaku situaciju koja mu se desi u toku dana. Svrha ovoga jeste da naučimo biti strpljivi ili da koristimo naš um da bi riješili problem na način kojim je Allah zadovoljan. Ako postoji problem koji ne možemo sami riješiti, jedino što trebamo uraditi jeste biti strpljivi. Nerviranje, vikanje i svađanje, kao što neki ljudi rade, pogrešno je i besmisleno jer može biti opasno i za nas i za druge ljude.

Ljudi pogrešno razmišljaju kada misle da su samo velike tragedije i bolne situacije testovi naše strpljivosti, jer nas Allah svaki dan testira kroz mala i velika iskušenja, tako da su iritirajuće situacije, kao što su zaglavljenost u saobraćaju ili kada kasnimo na posao, kao i

mnoge druge manje nezgode, testovi za ljudska bića. Ali u takvim situacijama oni koji žive tako što slijede Kur'an ne osjećaju uznemirenost i strpljivo podnose situaciju. Allah otkriva u Kur'anu, da je jedna od osobina vjernika da ostaju strpljivi u raznim iskušenjima kojima su izloženi.

...čija srca, kad se Allah spomene, strah obuzme, i one koji strpljivo podnose nevolje koje ih zadese, i one koji molitvu obavljaju i koji, od onoga što im Mi dajemo, udjeljuju. (El-Hadždž, 35)

Ako su u pitanju saobraćajne nezgode, vjernici ostaju pribrani i prepuštaju se sudbini, ali ne na pasivan način, već realno prihvatajući ono

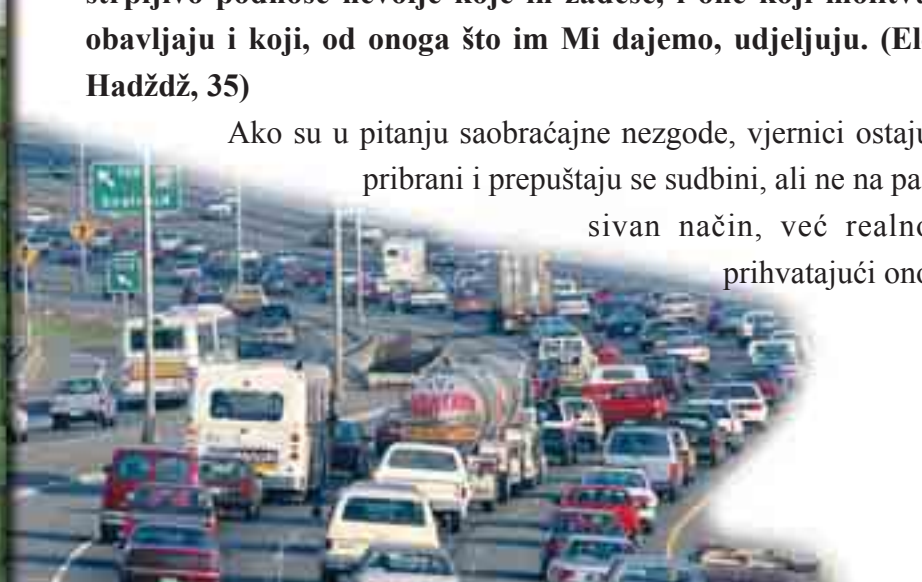

što im je Allah odredio. U takvim situacijama ponašaju se razumno, znajući da se to desilo Allahovom voljom. Trude se da spase povrijeđene, zovu pomoć i nastoje umanjiti štetu. Znaju da u svakom trenutku koji provedu na dunjaluku Allah mora biti zadovoljan njima.

U suri El-Mulk, Allah otkriva zašto je stvorio ljude i kakva je naša odgovornost:

Onaj koji je dao smrt i život da bi iskušao kojiće od vas bolje postupati, On je Silni, Onaj Koji prašta. (El-Mulk, 2)

Vjernik koji u svakom trenutku svog dunjalučkog života slijedi Kur'an neće dozvoliti da mu misli budu okupirane besmislenim i besciljnim mislima tokom putovanja. On se okreće dubljim stvarima. Naprimjer, onim ljudima koji su udaljeni od Kur'ana, kada vide pticu kako leti kroz zrak, to će se činiti kao najobičnija pojava. Međutim, za vjernika činjenica da se

ptica nepričvršćena ni za što odražava u zraku i uz to izvodi manevre svojim malim krilima, da su njena krila napravljena tako da mogu letjeti, brzo se kretati i izvoditi sve pokrete, da su njihovi kljunovi specijalno napravljeni da se mogu hraniti, njihove tehnike letenja, posebna sruktura skeleta, respiratorni, nervni i drugi sistemi, kompleksna aerodinamična struktura njihovog perja, njihove tehnike pravljenja gnijezda, njihova čula, načini lova i hranjenja, njihovo ponašanje, zvukovi koje prave tokom poziva za parenje i u drugim situacijama, to što su čudo stvaranja - sve su to doka-

zi Allahovog postojanja, moći i uzvišenog znanja. Allah kaže u Kur'anu: **Zar oni ne vide ptice iznad sebe kako raširenih krila lete, a i skupljaju ih? Samo ih Milostivi drži; On, zaista, sve dobro vidi. (El-Mulk, 19)**

Kada vjernici idu na put, oni posmatraju čuda stvaranja kao što su ona koja ih okružuju i u svakom trenutku svjedoci su Allahove bezgranične moći.

Na poslu

Većina odraslih posvećuje poslu veliki dio svoga dana. Ali oni koji slijede upute Kur'ana znatno su drugačiji od svojih kolega. Za vjernika, bez obzira koliko bili hitni poslovi tokom dana, služenje i molitva Allahu važnije je od bilo čega drugog. Allah to otkriva u Kur'anu:

...reci: "Ono što je u Allaha bolje je i od veselja i od trgovine." - A Allah najbolju opskrbu daje. (El-Džumua, 11)

Vjernik je toga svjestan, i nikakav ga posao neće spriječiti da se sjeti Allahovog imena i da obavi molitvu. On neće zanemariti ili odgoditi svoje vjerske dužnosti zbog materijalnih stvari. Naš Gospodar kaže u Kur'anu:

U džamijama koje se Allahovom voljom podižu i u kojima se spominje Njegovo ime - hvale Njega, ujutro i navečer, ljudi koje kupovina i prodaja ne ometaju da Allaha spominju i koji molitvu obavljaju i milostinju udjeljuju, i koji strepe od Dana u kojem će srca i pogledi biti uznemireni. (En-Nur, 36-37)

Razlog zbog kojeg se trgovina spominje u ovom ajetu jeste to što je želja za

materijalnim bogatstvima jedna od najvećih slabosti među ljudskim bićima. Neki ljudi su spremni zaboraviti upute vjere da bi zaradili što više novca, ili stekli veću moć. Naprimjer, oni ne klanjaju niti ispunjavaju bilo koje druge obaveze, i nemaju lijepo ponašanje iako bi trebali.

Postoji nekoliko stvari koje ovi ljudi očekuju kao naknadu za svoje napore. Žele lagodan život na ovom svijetu, zatim da budu uspješni, da imaju dobru poziciju, da budu poštovani i uvaženi u društvu, da imaju uspješan brak i hvale vrijednu djecu. Ovo su samo neke stvari kojima bivaju ljudi udaljeni od Kur'ana. Dakako da su sve ove stvari blagodati kojima svako ko želi da Allah bude njime zadovoljan i da zasluži Džennet treba težiti. I vjernici žele ove blagodati: dobar posao, novac i svoj posjed. Ali oni posjeduju osobine koje ih razdvajaju od drugih ljudi. Sve što rade je da bi zadovoljili Allaha, oni troše svoj novac na mudar način, i u poslu, kao i u svemu drugom, oni se povinuju Allahovim naredbama.

U kur'anskim ajetima, Allah nam ukazuje na opasnost stavljanja posla ispred vjere:

Reci: "Ako su vam očevi vaši, i sinovi vaši, i braća vaša, i žene vaše, i rod vaš, i imanja vaša koja ste stekli, i trgovačka roba za koju strahujete da prođe neće imati, i kuće vaše u kojima se prijatno osjećate - miliji od Allaha i Njegova Poslanika i od borbe na Njegovu putu, onda pričekajte dok Allah Svoju odluku ne donese. A Allah grešnicima neće ukazati na Pravi put." (Et-Tevba, 24)

Istinski će vjernik na svaki način izbjegavati ovakve strasti. Allah od nas očekuje dostojanstvo koje moramo pokazati u bilo kojoj situaciji da se nađemo. Vjernici su na poslu iskreni, pošteni, požrtvovani, vrijedni, pravedni i skromni. Trude se da Allah bude zadovoljan njima i da održe granicu koju je On postavio između onog što je zakonski valjano ili ne. Allah je naredio vjernicima da u poslu ne smiju ugrožavati tuđa prava, trebaju biti tačni kada mjere i vagaju, i ne umanjivati vrijednost tuđe robe, a o tome se govori u suri Hud, 85. ajet.

U nekoliko ajeta Allah nam otkriva zašto je važno biti pošten i pravedan u poslu, jer samo ako se tako ponašamo, Allah će biti zadovoljan nama:

Napunite mjeru kad mjerite na litru
i pravo mjerite na kantaru!

To je bolje i posljedice su ljepše. (El-Isra, 35)
I pravo mjerite i na teraziji ne zakidajte! (Er-Rahman, 9)

U Kur'anu, Allah objašnjava kako trebamo poslovati i trgovati. Prije svega, Allah jasno zabranjuje kamatu:

A Allah je dozvolio trgovinu, a zabranio kamatu. (El-Bekara, 275)

Još jedna stvar kojoj nas Allah podučava jeste kako uskladiti trgovanje sa dugovima. Allah naređuje da osoba koja posudi novac i obaveže se da će ga vratiti u određenom roku treba to i zapisati. Ako je osoba koja traži zajam nepismena ili nesposobna diktirati, onda njegov pratilac treba to uraditi pravedno. A trebaju imati dva svjedoka. (sura El-Bekara, 282)

Još jedna stvar na koju vjernik treba paziti u poslu jeste da se posavjetuje s drugim ljudima kada donosi odluke, započinje posao ili ga unapređuje. Allah navodi u Kur'anu da su ovo osobine vjernika.

Kao i usvakoj drugoj sferi, pa tako i u trgovini i poslovanju, Kur'an nam donosi ono što je najbolje i najlakše za nas. Na taj način izbjegavamo stres i depresiju i uspijevamo raditi u zdravoj i mirnoj sredini. U stanju smo donositi prave odluke i savjetovati se pri tome s drugim ljudima.

Pored ovoga, vjernik je veoma oprezan u svom poslovnom životu, on pravi kratkoročne i dugoročne planove i obilježava različita

razdoblja. I nakon što započne s poslom, obavezno će bilježiti i naredne faze, što će mu omogućiti uspjeh u budućnosti kao i moguće izmjene. Tako će preduzeti mjere opreza koje mu je Allah ponudio u Kur'anu kako se potezi za koje je mislio da su ispravni ne bi pokazali pogrešnim u kasnijem periodu. I dok se nalazi u tom poslu, neprestano će se moliti Allahu iz srca i moliti Ga da mu olakša, i znat će da nijedan posao neće biti uspješan ako Allah to ne želi. Treba se nadati da će mu taj posao pomoći da osvoji Allahovu naklonost.

U vremenu u kojem živimo nova otkrića i razvoj nauke dostigli su stupanj koji čovjek nije mogao ni zamisliti. Kur'an zahtijeva od nas da budemo zahvalni za ove neuporedive mogućnosti. Naprimjer, nauka, tehnologija, moderni prevoz i komunikacija dostigli su nivo

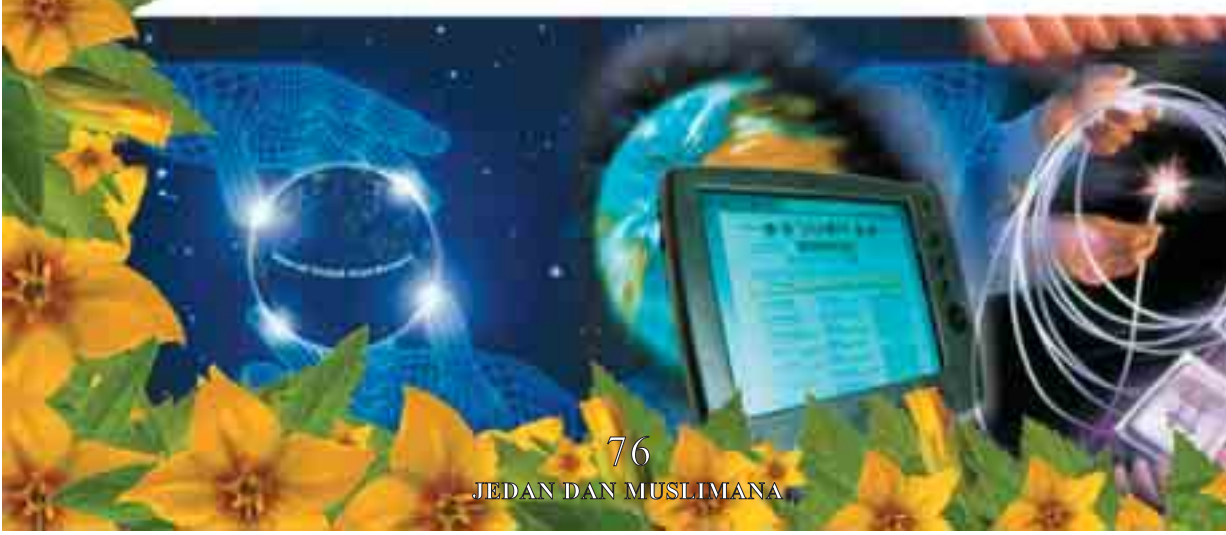

razvoja do danas. Zahvaljujući kompjuterima i tehologiji razvoja interneta ljudi s raznih dijelova svijeta mogu međusobno komunicirati, dijeliti informacije i uspostaviti kontakte. Ovo su, svakako, blagodati o kojima treba duboko razmišljati. Poslanici koje nam je Allah dao kao primjere u Kur'anu uvijek su Mu pristupali iskreno, i uvijek su mislili na Njega i zahvaljivali Mu kad bi radili svoj posao:

Oni su mu izrađivali što god je htio: hramove i spomenike, i zdjele kao čatrnje, i kotlove nepokretne.* "Trudite se i budite zahvalni, o čeljadi Davudova!" - A malo je zahvalnih među robovima Mojim. (Saba, 13)

Kupovina

Danas je kupovina veoma važna za mnoge ljude. Naprimjer, mnogi ljudi provode sate, čak i dane u kupovini kako bi našli odjeću kojom bi se hvalili prijateljima. Troše mnogo novca na odjeću koju će obući samo nekoliko puta u životu. Bez obzira što im je ormar već pun, oni kupuju još odjeće s nesmanjenim zadovoljstvom. Za ovakve ljude, kupovina je otišla dalje od obične potrebe i postala bitan dio njihovog života. Neki se često zanesu u kupovini i često kupuju stvari zbog kojih se kasnije pokaju.

Kupovina je, svakako, neophodna za svakoga i može biti vrlo ugodna. Ali greška je u tome što nas može učiniti obuzetim dunjalukom i u stanju smo potpuno zaboraviti na onaj život. Neki ljudi posvećuju svoje živote, misli i planove samo kupovini, i umjesto da traže put do Allaha Koji ih je stvorio, pokušavaju pronaći zadovoljstvo u nebitnim stvarima poput kupovine. Kao i u svakom drugom segmentu živo-

ta, osoba koja slijedi Kur'an pokušat će vidjeti i u kupovini ono što je dobro, što je Allah stvorio, i značenje koje stoji iza stvari koje se dešavaju. Za njega, kupovina neće biti besciljno razgledanje, već mogućnost da sebi i svojoj porodici kupi ono što im je potrebno. Kupovina ga neće odvratiti od obaveza prema Allahu. Allah naređuje vjernicima u Kur'anu.

Budi čvrsto uz one koji se Gospodaru svome mole ujutro i navečer u želji da naklonost Njegovu zasluže, i ne skidaj očiju svojih s njih iz želje za sjajem u životu na ovome svijetu, i ne slušaj onoga čije smo srce nehajnim prema Nama ostavili, koji strast svoju slijedi i čiji su postupci daleko od razboritosti. (El-Kehf, 28)

Vjernik koji ide u kupovinu treba imati sljedeće u mislima: "Allah je stvorio različitu hranu, odjeću i i mnoge druge blagodati za vjernike. Ali u mnogim zemljama, ljudi zbog nezaposlenosti, siromaštva ili sukoba nemaju šta da jedu. Postoje ljudi koji su, iako žive u bogatim zemljama, isuviše siromašni da bi kupili ono što im je potrebno. Sve je ovo pod Allahovom kontrolom, i postoji razlog zbog kojeg Allah nekome daje više a nekome manje". On nam ukazuje u Kur'anu:

Kako ne znaju da Allah daje obilje onome kome hoće, i da ga uskraćuje; to su, zaista, pouke narodu koji vjeruje. (Ez-Zumar, 52)

Allah stvara različite situacije da bi testirao ljudska bića. A vjernik neće prestati zahvaljivati na onome što mu je dato, bez obzira u kakvom stanju bio. Svjestan je da su ti testovi i situacije prolazni. Zbog toga se trudi ponašati onako kako Allah od njega zahtijeva. On izražava svoju zahvalu Allahu za Njegove blagodati u svom srcu, u onome što radi i govori. Troši ono što ima na pravi način, i ako mu Allah smanji primanja, bit će strpljiv i zahvaljivati Mu. On zna da ga Allah testira neimaštinom, i moli Ga za strpljivost. Vjernik je zadovoljan Allahom u svim okolnostima i nada se da će Allah biti zadovoljan njime. Ali oni koji prihvate tradiciju, običaje i vrijednosti društva koje ne živi u skladu s Kur'anom, odmah izgube zahvalnost kada su suočeni i s najmanjom neugodnošću. Allah ih proklinje u Kur'anu, jer su nesposobni vidjeti da je njihovo bogatstvo i moć kao što je siromaštvo iskušenje za one koji su u neimaštini.

Čovjek, kada Gospodar njegov hoće da ga iskuša pa mu

počast ukaže i blagodatima ga obaspe, rekne: "Gospodar je moj prema meni plemenito postupio!" A kad mu, da bi ga iskušao, opskrbu njegovu oskudnom učini, onda rekne: "Gospodar moj me je napustio!" (El-Fedžr, 15-16)

Allah je stvorio nebrojene blagodati na zemlji, ali ljudi koji ovo ne shvataju. Zaboravljaju da je to sve Njegova volja i da mogu kupiti odjeću i hranu jer im On to dozvoljava. Oni mu ne zahvaljuju jer su opsjednuti sobom i svojim strastima. Jedino o čemu razmišljaju kada kupuju jeste to koja će odjeća naviše impresionirati njihove prijatelje. Stalno su okupirani time gdje mogu pronaći najnovije i najatraktivnije modne detalje u bojama i kvaliteti koje im se sviđaju. Uvijek žele ono što drugi ljudi imaju i ljubomorni su na njih. Ne podnose kada ostanu bez materijalnih stvari. Porede ono što su dobili s onim što su dobili drugi, i postaju nestrpljivi, jer misle da su zakinuti, i ne osjećaju zahvalnost. Allah u Kur'anu otkriva nezahvalnost onih koji nisu zadovoljni onim što imaju i uvijek žele više:

A Gospodar je tvoj neizmjerno dobar ljudima, ali većina njih nije zahvalna. (En-Neml, 73)

Vjernik koji slijedi Kur'an zna da su blagodati oko njega dar od Boga i pazi da ne potroši novac nepromišljeno. Dok kupuje, trudi se da izbjegne traćenje novca i vremena. Ponaša se onako kako je Allah rekao u Kur'anu: **„...jedite i pijte ali ne pretjerujte. On ne**

voli one koji pretjeruju.“ (El-E'raf, 31). Vjernik nikada ne zaboravlja da Allah naziva one koji pretjerano rasipaju novac „**šejtanskom braćom“** (El-Isra, 27)

Kur'an, i pored toga što zahtijeva od nas da ne bacamo novac na odjeću i druge bespotrebne stvari, traži i da budemo darežljivi. Allah to otkriva i u suri El-Furkan: **”I oni koji, kad udjeljuju, ne rasipaju i ne škrtare, već se u tome drže sredine.” (El-Furkan, 67)**

Ovaj ajet sažima mudrost koju pokazuje vjernik kada je u kupovini.

Vježbe i fizičke aktivnosti

Svaki vjernik zna da mu je tijelo dato na korištenje za kratak period na dunjaluku. On ima odgovornost da se brine o njemu što bolje može, tako da pazi na svoje zdravlje. I zbog toga, on posvećuje dosta vremena vježbi i fizičkom kretanju u toku dana. Vježbe i fizička aktivnost pomažu tijelu da se učvrsti, da bude izdržljivije, i omogućuju mu da zdravo i pravilno funkcioniše. One pomažu vjerniku da bolje obavlja dužnosti i da se približi Allahu.

Metabolizam ljudskih bića nije usklađen s neaktivnošću, on je stvoren da podupire kretanje. Mi danas znamo da vježba ima mnoge koristi: ojačava imunitet, cirkulaciju, respiratorne i nervne sisteme, čini tijelo otpornim na bakterije i bolesti, osigurava pravilno funkcionisanje hormonalnog sistema, srca i arterija, jača mišiće, zglobove i tetive, poboljašava kondiciju i fizičku spremnost, održava balans šećera u krvi, smanjuje nivo "lošeg" holesterola i povećava nivo "dobrog".

Još jedan razlog zbog kojeg se vjernici trude poboljšati svoju kondiciju i fizičko zdravlje jeste taj što je fizičko zdravlje osobina o kojoj Allah govori u Kur'anu. Naprimjer, u 144 ajetu, sure El-E'raf, gdje Allah govori Musau, a.s., odabire ga da vodi djecu Izrailovu, tu se govori i o njegovoj fizičkoj snazi. Drugi ajet govori o fizičkoj snazi kod Taluta, a.s., koji je poslat da vlada svojim narodom:

"Allah vam je odredio Taluta za vladara", reče im vjerovjesnik njihov. "Odakle da nam još on bude vladar kada smo mi preči od njega da vladamo? Njemu ni veliko bogatstvo nije dato", rekoše oni. "Allah je njega da vlada vama izabrao", reče on, "i velikim znanjem i snagom tjelesnom ga obdario, a Allah daje vlast kome On hoće. Allah je neizmjerno dobar i on zna sve." (El-Bekara, 247)

Postoji još jedan razlog zbog kojeg bi vjernici trebali vježbati. Ako osoba koja poziva u vjeru izgleda snažno i

privlačno, ona će imati utjecaja na druge ljude. Njena dostojanstvena i privlačna pojava ostavit će pozitivan utisak na njegove sagovornike.

Zbog toga se vjernici uvijek trebaju truditi da imaju snažno i zdravo tijelo. Ne smiju biti lijeni i nemarni po tom pitanju.

Izgovaranje molitve

U 56-om ajetu sure Ed-Darijat, koji glasi „**A džine i ljude stvorio Sam samo da Mi se klanjaju**“, objavljuje da je Allah stvorio ljudska bića da bi Mu služili. Drugim riječima, svrha je ljudskog stvaranja, kako Allah kaže u Kur'anu, da služe svog Gospodara, Koji je sve stvorio. Tako oni koji prihvataju Kur'an kao svoj vodić stavljaju obožavanje Allaha ispred svih drugih stvari. Oni provedu svoje kratke živote, a životni vijek im je obično sedamdeset i nekoliko godina, misleći na onaj život i trudeći se da osvoje Allahovu milost. Ovo dolazi do izražaja u svakom trenutku njihovih dunjalučkih života.

Vjernik je svjestan da se učenje Kur'ana ne odnosi samo na njegov dunjalučki život ili jedan njegov dio, već na cjelokupan život. Izvršava Allahove naredbe najbolje što može i čini što više dobrih djela. Provodi što više svoga vremena moleći se Allahu, kako je i naređeno u Kur'anu, i kada obavi jedan posao, on prione za drugi, jer Allah kaže u 162, ajetu sure El-En'am: **Reci: "Klanjanje moje, i obredi moji, i život moj, i smrt moja doista su**

posvećeni Allahu, Gospodaru svjetova,

Vjernik radi ono što je dobro i korisno i nema zastoja ni prekida u njegovim nastojanjima. Za vjernika, započinjanje novog posla nakon što je završio s prethodnim jeste neophodno, jer on zna da mora provesti svaku sekundu svog dunjalučkog života trudeći se da Allah bude njime zadovoljan. Svjestan je da će polagati račune na onom svijetu za sve što je radio na ovom. Zbog toga, on provodi svaki trenutak svog života nadajući se da će osvojiti Allahovu milost, i radi stvari koje Allah odobrava. U Kur'anu, Allah govori vjernicima da usmjere svoje napore u ovom pravcu:

A kad završiš, molitvi se predaj. (El-Inširah, 7)

Djela koja vjernik čini da bi osvojio Allahovu naklonost konstantna su iz dana u dan. To je naglašeno u 76-om ajetu sure Merjem: **A dobra djela koja vječno ostaju - od Gospodara tvoga biće bolje nagrađena i ljepše uzvraćena.**

U još jednom ajetu, naš Gospodar otkriva da On želi da ljudi ustraju u svojoj molitvi.

On je Gospodar nebesa i Zemlje i onoga što je između njih, zato se samo Njemu klanjaj i u tome budi istrajan! Znaš li da ime Njegovo ima iko! (Merjem, 65)

Naopaka logika neznalica po ovome pitanju vodi ih do sumnje u postojanje onoga života, i sprečava ih da svoju molitvu obavljaju na vrijeme.

Neki ljudi prave veliku grešku pokušavajući da dobiju blagodati ovog svijeta. Njih su postavili za ciljeve i sve bi učinili da postanu bogati, imaju dobar status i mnoge druge stvari koje priželjkuju. U vrlo kratkom vremenu nađu se u velikoj utrci za „**bezvrijednu nagradu“** (Et-Tevba, 9) koju će uskoro izgubiti. Ali vjernik koji traži Allahovu milost i trudi se da uđe u Džennet okreće se samo Allahu. Kur'an opisuje ovu osobinu vjernika:

A onaj ko želi onaj svijet i trudi se da ga zasluži, a vjernik je, trud će mu hvale vrijedan biti. (El-Isra, 19)

Vjernik koji provede cijeli dan tražeći Allahovu naklonost odlučan je i iskren u svojoj molitvi. Allah mu je u srcu cijeli dan, i kroz svoje aktivnosti on razmišlja o Njegovoj moći, inteligenciji, znanju, umijeću i drugim osobinama. Ovakvo je ponašanje primjena u svakodnevnom životu naredbi iz sljedećih ajeta:

I često spominji Gospodara svoga i hvali Ga krajem dana i izjutra!

I spominji Gospodara svoga ujutro i navečer u sebi, ponizno i sa strahopoštovanjem i ne podižući jako glas, i ne budi bezbrižan. (El-E’raf, 205)

U 28 ajetu, sure Er-Ra'd naš Gospodar kaže da će srca naći mir samo kada misle na Njega:

One koji vjeruju i čija se srca, kad se Allah spomene, smiruju ... **(Er-Ra'd, 28)**

Osoba kojoj je Kur'an vodilja bit će striktna u svojim namazima i obavljat će ih pet puta na dan, postit će i uzimat će abdest, onako kako je Allah naredio. Naprimjer, obavljanje namaza na vrijeme veoma je bitno. Vjernik ne dozvoljava dunjalučkim obavezama da mu stoje na putu. Svaki put kada se moli Allahu, on to čini ponizno, s radošću i entuzijazmom i nada se da će ga to približiti Allahu. Ali oni koji klanjaju namaz samo da bi ih drugi vidjeli ili zbog straha od mišljenja drugih ljudi ne mogu iskusiti radost u namazu. Kada se mole, nisu svjesni da ih to može približiti Allahu. Misli su im isuviše okupirane svakodnevnim obavezama da bi se sjetili Allaha i uzdizali Ga. U Kur'anu Allah opominje one koji zanema-

ruju svoj namaz:

A teško onima koji, kada molitvu obavljaju, molitvu svoju kako treba ne izvršavaju, koji se samo pretvaraju. (El-Maun, 4-6)

Ovo znači da oni odgađaju namaz ili ga uopće ne obavljaju. Iako se sura ne odnosi na to, inteligentni će ljudi paziti da im misli ne odlutaju dok su na namazu.

Oni koji su odsutni u namazu griješe ako misle da će se približiti Allahu a da Ga se ne plaše, ne misle na Njega niti osjećaju Njegovo prisustvo i blizinu. Ponašanje koje će nas približiti Allahu sastoji se od iskrenosti u namazu, strahu od Allaha, pokornosti i skrušenosti kada stojimo pred njim.

Neki ljudi imaju veoma ograničeno viđenje namaza jer misle da je dovoljno izvršavati samo neke Allahove naredbe u toku dana. Ali, prema Kur'anu, obožavanje

Allaha ne svodi se samo na vjerske dužnosti, kao što su namaz, post, hodočašće ili davanje sadake.

Obožavanje znači služenje. A to znači da mi kroz sve što radimo i mislimo pokazujemo da smo Allahovi robovi. Jednako bitno kao i namaz jeste to kada nas savlada bijes, koristimo lijepe riječi, radimo dobre a izbjegavamo loše stvari, vjerujemo drugim muslimanima i kada se ne svađamo. Sve je to obožavanje Allaha. Iz ovog razloga, dobro ponašanje moramo praktikovati jednako i odlučno kao i namaz. Pored ovoga, muslimani moraju znati pravila u stvarima s kojima se svi moramo susresti, a to su kupovina, prodaja, iznajmljivanje, sklapanje braka i razvod. Moraju naći načine koji su prihvatljivi i ispravni. Ukratko, vijernici se trude najbolje što mogu izvršavati Allahove naredbe iz Kur'ana kao i naredbe, zabrane i preporuke Allahovog Poslanika, neka je Allahov blagoslov i mir na njega.

Jedna od najvažnijih obaveza vjernika jeste prenošenje poruke, odnosno pozivanje ljudi na Pravi put, navođenje na dobro i odvraćanje od lošeg, pozivanje na stjecanje znanja o islamu, imanu i ishanu, kao i na učenje Kur'ana. Ovo je sastavni dio svakod-

nevnice jednog vjernika. Vjernik je odgovoran u svakom trenutku da bude Allahov predstavnik među ljudima i da poziva u vjeru svojim riječima, ponašanjem i svojom osobenošću. A ova odgovornost ne izvršava se samo kroz molitvu, jer vjernik će se truditi da bude primjer ljudima oko sebe tako što će se ponašati najbolje što može. Naš Gospodar kaže u Kur'anu:

A vjernici i vjernice prijatelji su jedni drugima: traže da se čine dobra djela, a od nevaljalih odvraćaju, i molitvu obavljaju i zekat daju, i Allahu i Poslaniku Njegovu se pokoravaju. To su oni kojima će se Allah, sigurno, smilovati. - Allah je doista silan i mudar. (Et-Tevba, 71)

Vjernik će učiniti sve što može kako bi pozvao druge ljude u vjeru. Govorit će ljudima o Allahu, Njegovoj jednoći i osobinama, o svrsi našeg stvaranja, ispravnom ponašanju i načinu života kojim je Allah zadovoljan, o dobrom, lošem, ispravnom i pogrešnom, prema Kur'anu, o Sudnjem danu, Dženetu, Džehennemu i sličnim temama. Govorit će im da slijede i oponašaju Poslanika, neka su Allahove blagodati i mir na njega.

Razgovor koji vjernici obavljaju međusobno jeste uzajamni podsjetnik. Pozivaju jedni druge na skrušenost pred Allahom i na život u skladu sa islamskim vrijednostima i sunnetom Poslanika, a.s. Ukratko, oni svakodnevno podsjećaju druge na Allaha.

Vjernici se koriste i usmenim i pismenim metodama opomene kroz razne, danas veoma razvijene medije, kao što su televizija, radio, knjige, magazini, novine, internet i mnoge druge.

Jednako važna kao i samo pozivanje u vjeru jeste priprema. U Kur'anu Allah kaže da se oni koji se žele boriti na Njegovom putu prvo moraju pripremiti. Zbog toga je veoma bitno da se osoba pripremi što bolje može za ovaj poziv. Allah kaže:

Da su imali namjeru poći, sigurno bi za to pripremili ono što je potrebno….(Et-Tevba, 46)

Da bi prenosio Allahovu poruku, vjernik koji je kvalificiran da to radi mora usvojiti dosta korisnog znanja o vjeri. Odnosno, mora se obrazovati intelektualno i duhovno. Mora se potruditi da piše i govori sažeto, držeći se teme, da bude uvjerljiv, efektivan i da njegovi slušaoci budu impresionirani mudrošću kojoj ga je naučila Allahova vjera. Vjernik mora poznavati islam, značenje ajeta iz Kur'ana i shvatiti ponašanje i govor Poslanika, a.s., tako da sve ove pripreme imaju posebno mjesto u svakodnevnici vjernika koji je ovlašten i kvalifikovan da poziva druge
Allahu i Poslaniku.

Odlazak na spavanje

Za sve ljude koji razmišljaju, postoje mnoge stvari o kojima se može razmišljati kada pada noć. Naš Gospodar je to objavio čovječanstvu u sljedećim ajetima Kur'ana: **I noć im je dokaz: Mi uklanjamo dnevnu svjetlost i oni ostaju u mraku. (Ja-Sin, 37)**

Zbog postepenog prelaska dana u noć, živa se bića brzo naviknu na temperaturne razlike između dana i noći, i to im ne škodi. Allah Svojim uzvišenim znanjem i moći ima milosti prema Svojim robovima i svim živim bićima. On daje blagoslov svim ljudima, ali mnogi o tome ne razmišljaju nijednom u svom životu.

Kada osoba koja slijedi Kur'an razmisli o ovim stvarima, ona vidi još jedan dokaz, onoga što nam je Allah otkrio kao što je 92. ajet su-

re Jusuf: **Od Milostivih On je Najmilostiviji!**

Nema sumnje da je smjena dana i noći jedan od nebrojenih blagoslova koje nam je Allah dao. Da bismo bolje razumjeli, On nam pojašnjava u Kur'anu:

Reci: "Kažite vi meni - ako bi Allah dao da vam noć potraje vječno, do Sudnjega dana, koji bog bi vam, osim Allaha, svjetlo dao? Zar ne čujete?" Reci: "Kažite vi meni - ako bi Allah dao da vam dan potraje vječno, do Sudnjega dana, koji bog bi vam, osim Allaha, noć dao da u njoj otpočinete? Zar ne vidite? (El-Kasas, 71-72)

Allah je stvorio uvjete, balanse i sisteme neophodne za noć i dan, i u njihovom odsustvu samo Allah može pomoći. Da je Allah htio, mogao je stvoriti samo noć ili samo dan, ali ljudska bića ne bi preživjela u takvim uvjetima. Ako bi do toga ikada došlo, život na zemlji bi se završio. Nema sumnje da je Allah stvorio savršeni raspored dana i noći, i na taj način stvorio savršenu sredinu u kojoj ljudska bića mogu preživjeti. To je znak njegove bezgranične suosjećajnosti i milosti. U ajetu koji slijedi prethodni, Allah kaže.

Iz Milosti Svoje on vam je dao noć i dan; da se u njoj odmarate, a da iz dobara Njegovih privređujete i da zahvalni budete. (El-Kasas, 73)

Samo oni koji razmišljaju o stvaranju i boje se Allaha, to jest, oni koji slijede Kur'an, razmišljaju i o razlozima redovne smjene dana i noći. Allah to otkriva u sljedećim ajetima:

U stvaranju nebesa i Zemlje i u izmjeni noći i dana jesu, za-

ista, znamenja za razumom obdarene. (Ali Imran, 190)

U smjeni noći i dana i u onom što je Allah na nebesima i na Zemlji stvorio zaista postoje dokazi za ljude koji se Allaha boje. (Junuz, 6)

Stvaranje nebesa i Zemlje, smjena noći i dana, lađa koja morem plovi s korisnim tovarom za ljude, kiša koju Allah spušta s neba, pa tako u život vraća zemlju nakon mrtvila njezina - po kojoj je rasijao svakojaka živa bića, promjena vjetrova, oblaci koji između neba i Zemlje lebde - doista su dokazi za one koji imaju pameti. (El-Bekara, 164)

Allah je stvorio ljudski metabolizam tako da je čovjeku potreban odmor noću, i to otkriva u sljedećem ajetu:

On vam je dao noć da u njoj počinak imate, i dan da vidite. To su dokazi za ljude koji slušaju. (Junuz, 67)

Allah je Onaj Koji je odredio noć za odmor, a dan da vidite. Allah obasipa Svojom milošću čovječan-

stvo, ali mnogi su od vas nezahvalni. (El Mumin, 61)

Pored toga što noć služi za odmor, ona ima još jednu posebnu ulogu. Jedan od razloga zbog kojih je stvorena noć jeste tišina koja je pogodna kada se molimo. Kada uporedimo dan i noć, može se reći da je noć produktivnija kada je u pitanju razmišljanje, čitanje i molitva . Allah nam otkriva u Kur'anu:

Ta ustajanje noću, zaista, jače djeluje i izgovara se jasnije, a ti danju, doista, imaš mnogo posla. I spominji ime Gospodara svoga i Njemu se potpuno posveti. (El-Muzzammil, 6-8)

Lakše nam se skoncentrisati noću kada želimo razmišljati o čudima Allahovog stvaranja, čitati Kur'an ili se moliti. Vjernik koji je svjestan ovoga neće provesti cijelu noć spavajući ili odmarajući se. Tiho će se okrenuti Allahu i uputiti Mu molitve za svoje potrebe, za oprost svojih grešaka i manjkavosti. Vrednovaće protekli dan, sagledati greške koje je napravio u njemu, pokajat će se za svoje propuste i tražiti oprost. Provest će to vrijeme na način kojim je Allah zadovoljan, mislit će na Njega i truditi se da Mu se približi. Razmišljat će o mnogim stvarima, kao što su Allahovo postojanje i veličanstvenost, o Kur'anu, čudesnom stvaranju univerzuma, živim bićima na Zemlji s njihovim besprijekornim sistemima, o blagodatima koje Allah neprestano stvara, o Džennetu, Džehennemu i vječnosti. Ponašanje vjernika koji posveti dio noći namazu Allah je spomenuo u nekim kur'anskim ajetima:

…i oni koji provode noći pred Gospodarom svojim na tlo padajući i stojeći. (El-Furkan, 64)

Bokovi se njihovi postelja lišavaju, i oni se Gospodaru svome iz straha i želje klanjaju. (Es-Sedžda, 16)

Da li je onaj koji u noćnim satima u molitvi vrijeme provodi, padajući licem na tle i stojeći, strahujući od onoga svijeta i nadajući se milosti Gospodara svoga...? Reci: "Zar su isti oni koji znaju i oni koji ne znaju? Samo oni koji pameti imaju pouku primaju!" (Ez-Zumar, 9)

Na ovaj način vjernici praktikuju sunnet Poslanika, a.s., koji je provodio dio svake noći u namazu, razmišljanju i molitvi. Ovo se spominje u jednom ajetu:

Gospodar tvoj, sigurno, zna da ti u molitvi provodiš manje od dvije trećine noći, polovinu njezinu ili trećinu njezinu, a i neki od onih koji su uz tebe. (El-Muzzammil, 20)

Tradicija nas uči da je naš Poslanik, s.a.v.s., molio da mu Allah podari pohvalne osobine i lijepo ponašanje, rečeno je da se molio ovim riječima:

“O Allahu, učini moju prirodu i ponašanje dobrim. O Allahu, sačuvaj me od loših osobina i ponašanja.” (Imam Gazai, Ihja ulumiddin)

Ne smijemo zaboraviti da je san kao smrt, i ako Allah poželi, mi se nećemo probuditi ponovo. Iz ovog razloga, posljednje minute prije nego što utonemo u san možda su posljednja prilika da zamolimo za oprost. Allah ovo otkriva u Kur’anu:

Allah uzima duše u času njihove smrti, a i onih koji spavaju, pa zadržava one kojima je odredio da umru, a ostavlja one druge do roka određenog. To su, zaista, dokazi za one koji razmišljaju. (Ez-Zumar, 42)

Vjernik koji slijedi Kur'an zna vrijednost ove šanse koja mu je pružena, koja mu je možda posljednja prije nego što legne da spava.

On ima to na umu i iskreno se približava Allahu, traži oprost za loše postupke, traži pomoć za sve stvari i moli Mu se sam u tišini noći.

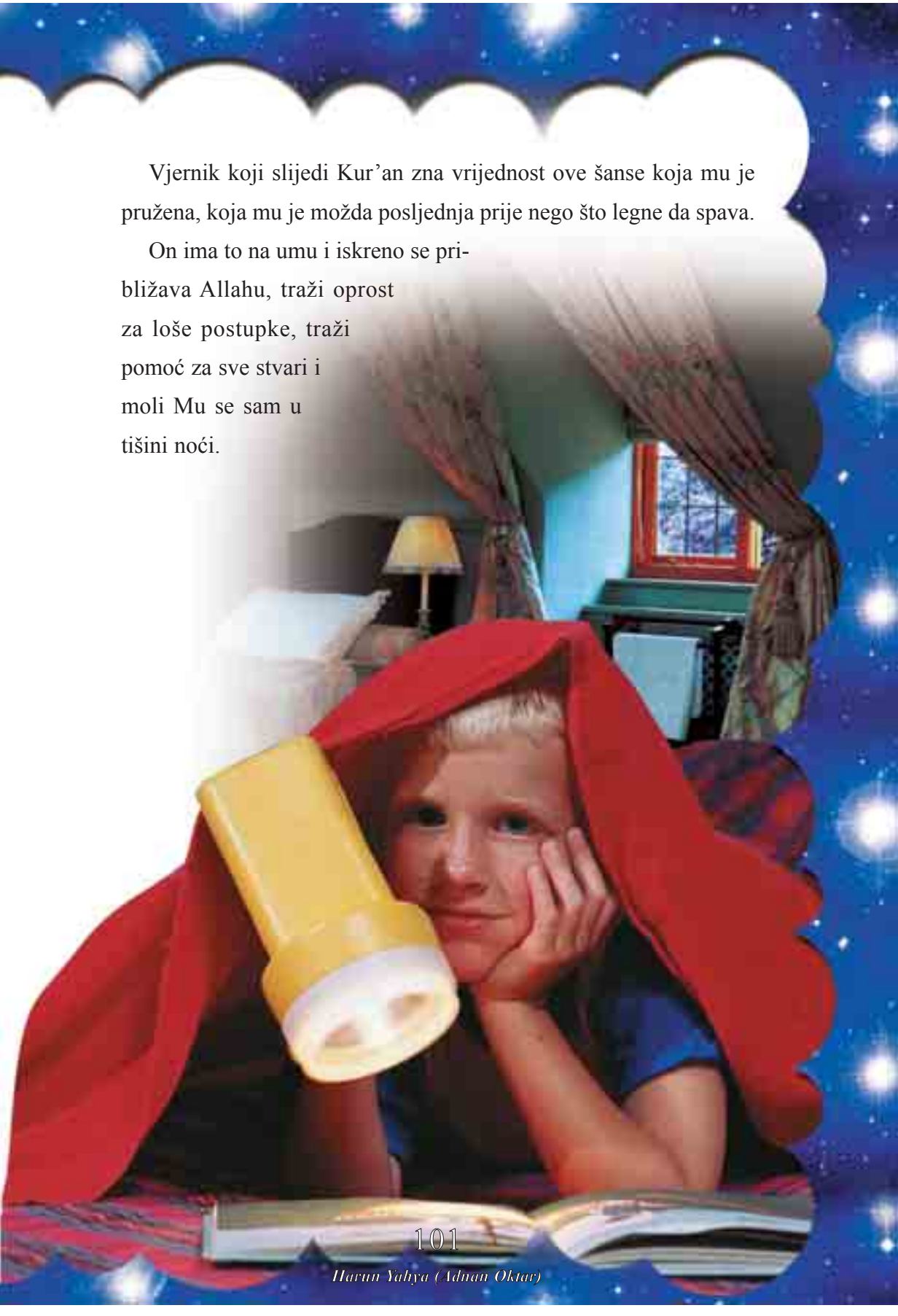

II dio
KUR'ANSKO, VIĐENJE VJERNIKA

Odnos prema prijateljima i porodici

Vjernik se zahvaljuje Allahu kada se sjeti svojih roditelja koji su proveli mnogo vremena i truda brinući se o njemu tokom svih godina od momenta kada je došao na ovaj svijet. Osoba koja slijedi Kur'an trudit će se da uvijek bude svjesna da je Allah stvorio njene roditelje i podario im Svoju milost i suosjećanje kao i ljubav prema djeci. Allah je stvorio nit ljubavi između roditelja i djece koju oni odgajaju od rođenja pa do trenutka kada postanu odrasli ljudi. Roditelji se nikada ne umore od zadovoljstva koje im pruža briga za djecu i gledanje kako odrastaju. Allah naglašava važnost porodice u čovjekovom životu:

Mi smo naredili čovjeku da bude poslušan roditeljima svojim. Majka ga nosi, a njeno zdravlje trpi, i odbija ga u toku

dvije godine. Budi zahvalan Meni i roditeljima svojim, Meni će se svi vratiti. (Lukman, 14)

Naš gospodar kaže da se trebamo lijepo odnositi prema roditeljima:

Reci: "Dođite da vam kažem šta vam Gospodar vaš propisuje; da Mu ništa ne pridružujete, da roditeljima dobro činite…"(El-En'am, 151)

Čovjeka smo zadužili da roditeljima svojim čini dobro…(El-Ahkaf, 15)

Prema ovim ajetima, vjernik će pokazati pažnju prema roditeljima i poštovati ih, gajit će duboku ljubav za njih, bit će blag prema njima i truditi se da osvoji njihova srca lijepim i mudrim riječima. Allah nam opet u Kur'anu pokazuje kako moramo biti pažljivi prema roditeljima:

Gospodar tvoj zapovijeda da se samo Njemu klanjate i da roditeljima dobročinstvo činite. Kad jedno od njih dvoje, ili oboje, kod tebe starost dožive, ne reci im ni: "Uh!" - i ne podvikni na njih, i obraćaj im se riječima poštovanja punim. (El-Isra, 23)

U ovom ajetu, Allah nam govori u kojoj mjeri trebamo biti strpljivi s roditeljima. Riječima**, Ne reci im ni: " Uh!" - i ne podvikni na njih, i obraćaj im se riječima poštovanja punim**, Allah zabranjuje vjernicima iskazivanje i najmanjeg nepoštovanja prema njihovim roditeljima ili njihovo zapostavljanje. Zbog toga su vjernici uvijek pažljivi prema roditeljima i imaju puno poštovanja i tolerancije.

Učinit će sve moguće da se njihovi roditelji osjećaju ugodno, i da im nikada ne manjka poštovanja i pažnje. Imat će u vidu poteškoće i brige koje nosi starost i potrudit će se da im pruže sve što trebaju s velikim razumijevanjem, čak i prije nego, zatraže. Učinit će sve što je u njihovoj moći da njihovi roditelji budu zadovoljni, i duhovno i materijalno. I šta god da se desi, neće ih prestati poštovati.

Postoje situacije s kojima se neki vjernici moraju suočiti kada je u pitanju njihov odnos sa roditeljima. Osoba koja je vjernik može imati roditelje koji su odabrali da budu bezbožnici. U tom slučaju on će ih pozvati s istim stavom, punim poštovanja, da slijede Pravi put. Riječi Ibrahima, a.s., svome ocu, koji je bio idolopoklonik, pokazuju nam kakav pristup mi trebamo imati u takvim okolnostima:

O oče moj, meni dolazi znanje, a ne tebi;* zato mene slijedi, i ja ću te na Pravi put uputiti; o oče moj, na klanjaj se šejtanu, šejtan je Milostivome uvijek neposlušan. (Merjem, 43-44)

Također, kada neki pojedinci vide da im roditelji stare i gube snagu, oni im okreću leđa kada im je potrebna pomoć i pažnja.. Nije teško vidjeti da je takvo ponašanje danas veoma često. Često susrećemo stare ljude koji su u veoma lošoj poziciji, i materijelno i duhovno, a ostavljeni su da žive sami. Ako o tome razmislimo, znat ćemo da problem leži u neslijeđenju Kur'ana.

Onaj ko prihvata Kur'an kao svoj vodič, ponaša se prema roditeljima, drugim članovima porodice i svima koji ga okružuju s milošću i suosjećanjem pozvat će svoje rođake, prijatelje i druge poznanike da žive u skladu s učenjem Kur'ana, jer Allah naređuje onima s vjerom da govore o islamu svojim bližnjima:

I opominji rodbinu svoju najbližu. (Eš-Šuara, 214)

Sreća je uvijek prisutna u porodici koja živi u skladu s kur'anskim uputama, i Poslanikovim, a.s., sunnetom. Vikanje, svađu i nepoštovanje koje danas vidimo u neskladnim porodicama, nikada nećemo primijetiti kod vjernika. U takvoj zajednici svi uživaju kada provode svoje vrijeme s porodicom. Djeca poštuju roditelje i vole ih svim srcem. Porodica gleda djecu kao odgovornost datu od Allaha i brine se o njima. Kada kažemo porodica, onda nam riječi kao što su: toplina, ljubav, sigurnost i uzajamna podrška, padaju na pamet. Ali, korisno je spomenuti opet, da ovo stanje možemo postići samo ako smo iskreno u islamu i ako se bojimo Allaha.

Odnos prema blagodatima

Vjernici koji stave u stranu svoje uobičajene poglede i posmatraju svoju okolinu razumjet će da je sve što vide Allahova blagodat. Shvatit će da su oči, uši, tijelo, sva hrana koju pojedu, čisti zrak koji udišu, kuće, stvari koje posjeduju, pa čak i mikroorganizmi i zvijezde, njima na usluzi. Ove su blagodati isuviše brojne da bi se nabrojale. Kako naš Gospodar kaže u sljedećem ajetu, nije čak ni moguće razvrstati ni izbrojati sve te blagodati:

Ako vi budete brojali Allahove blagodati, nećete ih nabrojati, - Allah, uistinu, prašta i samilostan je. (En-Nahl, 18)

Vjernik može regularno koristiti sve blagodati koje su mu date na ovom svijetu, ali ga one nikada neće zavesti toliko da zaboravi na Allaha, na onaj svijet ili na Kur'an. Bez obzira koliko imao uspijeha, novca, moći, to ga nikada neće učiniti nemoralnim i arogantnim, odnosno zbog tih stvari nikada ne bi prestao da slijedi Kur'an. Svjestan je da su sve ove stvari blagodati od Allaha, i ako On želi, može ih uzeti natrag.

Vjernik je uvijek svjestan da su blagodati ovog svijeta prolazne i ograničene, da su to testovi koji su samo odraz stvarnih blagodati Dženneta.

Za nekoga ko slijedi Kur'an blagodati ovog svijeta, poput nekretnina, posjeda i visokog po-

ložaja u društvu, samo su sredstva putem kojih će se približiti Allahu i zahvaljivati Mu se. Iz ovog razloga, njemu nikada nije cilj posjedovati dunjalučke blagodati jer zna da će u njima uživati samo određeno vrijeme. Naprimjer, jedna od najdugotrajnijih blagodati koja čovjeku može poslužiti u ovom životu jeste kuća, ali ona nam služi nekoliko decenija života čak, i u najboljem slučaju. Kada čovjekovom životu na ovom svijetu dođe kraj, on odlazi i ostavlja kuću koju je volio, vrednovao i cijeli život naporno radio da bi je zadržao. Nema sumnje da smrt obilježava definitivni rastanak između čovjeka i ovozemaljskih blagodati.

Vjernik zna da je Allah stvarni Posjednik svih blagodati koje su mu date i da one dolaze jedino od Njega. On čini sve što može kako bi se zahvalio Gospodaru Koji ih je stvorio, i kako bi pokazao svoje poštovanje. Da bi Mu se odužio za nebrojene blagodati, uvijek će se truditi da Mu se zahvali kroz svoj govor i svoja djela. Pris-

jećat će se Allahovih blagodati i govoriti i drugim ljudima o njima. Slijedi nekoliko ajeta koji govore o tome:

A Gospodar će tvoj tebi, sigurno, dati, pa ćeš zadovoljan biti!

Zar nisi siroče bio, pa ti je on utočište pružio, i za pravu vjeru nisi znao, pa te je na Pravi put uputio, i siromah si bio, pa te je imućnim učinio? Zato siroče ne ucvili,a na prosjaka ne podvikni, i o blagodati Gospodara svoga kazuj! (Ed-Duha, 5-11)

Zar vam je čudno što vam pouka od Gospodara vašeg dolazi po čovjeku, jednom od vas, da vas opominje? Sjetite se da vas je on nasljednicima Nuhova naroda učinio; to što ste krupna rasta - Njegovo je djelo. I neka su vam zato uvijek na umu Allahove blagodati, da biste postigli ono što budete željeli. (El-E'raf, 69)

Neki ljudi prije nego što se zahvale čekaju na neku posebnu blagodat, da neki veliki problem bude riješen. Ali ako razmisle na trenutak, shvatit će da je svaki momenat njihovog života ispunjen blagodatima. Mnoge od njih, kao što su naprimjer život, zdravlje, inteligencija, savjesnost, pet čula, nikada nas ne napuštaju. I trebamo se zahvaliti za svaku pojedinačno. Ljudi koji zanemaruju sjećanje na

Allaha i dokaze Njegovog stvaranja ne cijene vrijednost blagodati dok ih imaju, ne zahvaljuju se na njima, počnu ih cijeniti tek kada ih izgube.

Ali vjernici uviđaju koliko su bespomoćni, koliko su im potrebne te blagodati. Uvijek zahvaljuju Allahu na njima. Vjernici ne zahvaljuju Allahu samo za bogatstvo, imanja i kuće, već znajući da je Allah Vlasnik i Rukovodilac svega, oni našem Gospodaru zahvaljuju za svoje zdravlje, dobar izgled, znanje, inteligenciju, za ljubav prema njihovoj vjeri i gađenje prema neznaboštvu, zbog toga što su na Pravom putu, jer se druže s pravim muminima, jer imaju sposobnost razumijevanja, shvatanja i percepcije, kao i za duhovnu i fizičku snagu. Odmah se zahvale Allahu kada vide nešto lijepo ili kad urade dobro neki posao, kada dobiju nešto što su željeli, čuju lijepe riječi ili posvjedoče nekom lijepom djelu, kao i na mnogim drugim nebrojenim blagodatima. Sjećaju Ga se kao Onog Koji suosjeća i Koji je milostiv.

Ako vjernik, kada se zahvaljuje, pokaže da ga blagodati koje je dobio neće učiniti pohlepnim, arogantnim ili umišljenim, Allah će mu ih podariti još više. Allahova izjava u Kur'anu govori o tome:

…i kad je Gospodar vaš objavio: "Ako budete zahvalni, Ja ću vam, zacijelo, još više dati; budete li nezahvalni, kazna Moja doista će stroga biti". (Ibrahim, 7)

U isto vrijeme, sve blagodati su dio testa na ovome svijetu kroz koji ljudi prolaze. Iz ovog razloga, vjernici, pored toga što upućuju zahvalu, koriste blagodati kako bi učinili dobra djela, oni ne žele biti škrti i skrivati bogatstvo. To je zbog toga što je ljudima koji skupljaju i sakrivaju bogatstvo Allah odredio mjesto u Džehennemu. Naš Gospodar nas opominje u Kur'anu:

Nikada! ona će buktinja sama biti koja će udove čupati, zvat će onoga ko je glavu okretao i izbjegavao i zgrtao i skrivao. Čovjek je, uistinu, stvoren malodušan: kada ga nevolja snađe, brižan je, a kada mu je dobro, nepristupačan je. (El-Me'ridž, 15-21)

Kao odgovor na pitanje čega bi ljudi trebali da se odreknu, Allah preporučuje da dajemo **"ono što prevazilazi vaše potrebe"** (El-Bekara,19). Kur'an zahtijeva od vjernika da dio onoga što zarade, a što je mimo njihovih potreba, odvoje u dobre svrhe. Uobičajeni minimum predstavlja zekat, koji sakuplja predstavnik zajednice kako bi se podijelio siromašnima i gladnima i svim drugima koje Allah spominje u ajetu o zekatu. Allah dalje naglašava da to nije obaveza, ali se preporučuje.

Svaki će vjernik iskoristiit blagodati od Allaha na najbolji način kako bi osvojio Njegovu naklonost. Njegova je odgovornost da ono što je dobio ulaže u dobra djela koja je Allah naredio. Pored ovoga, vjernik koristi i svoje tijelo da osvoji Allahovu naklonost i trudi se na Njegovom putu

u nadi se da će osvojiti Njegovu milost i otići u Džennet:

Allah je od vjernika kupio živote njihove i imetke njihove u zamjenu za Džennet, koji će im dati… (Et-Tevba, 111)

Društvo u kojem pojedinci žive u skladu s propisima Kur'ana i Poslanikovog sunneta, imat će putem njihovog zekata i dobrovoljnih akcija smanjen procenat nasilja, krađa kao i drugih kriminalnih aktivnosti uzrokovanih siromaštvom, glađu, besparicom i drugim sličnim problemima. Na ovaj način, ako Bog da duhovni mir i zdravlje, oni će dostići najveći mogući nivo.

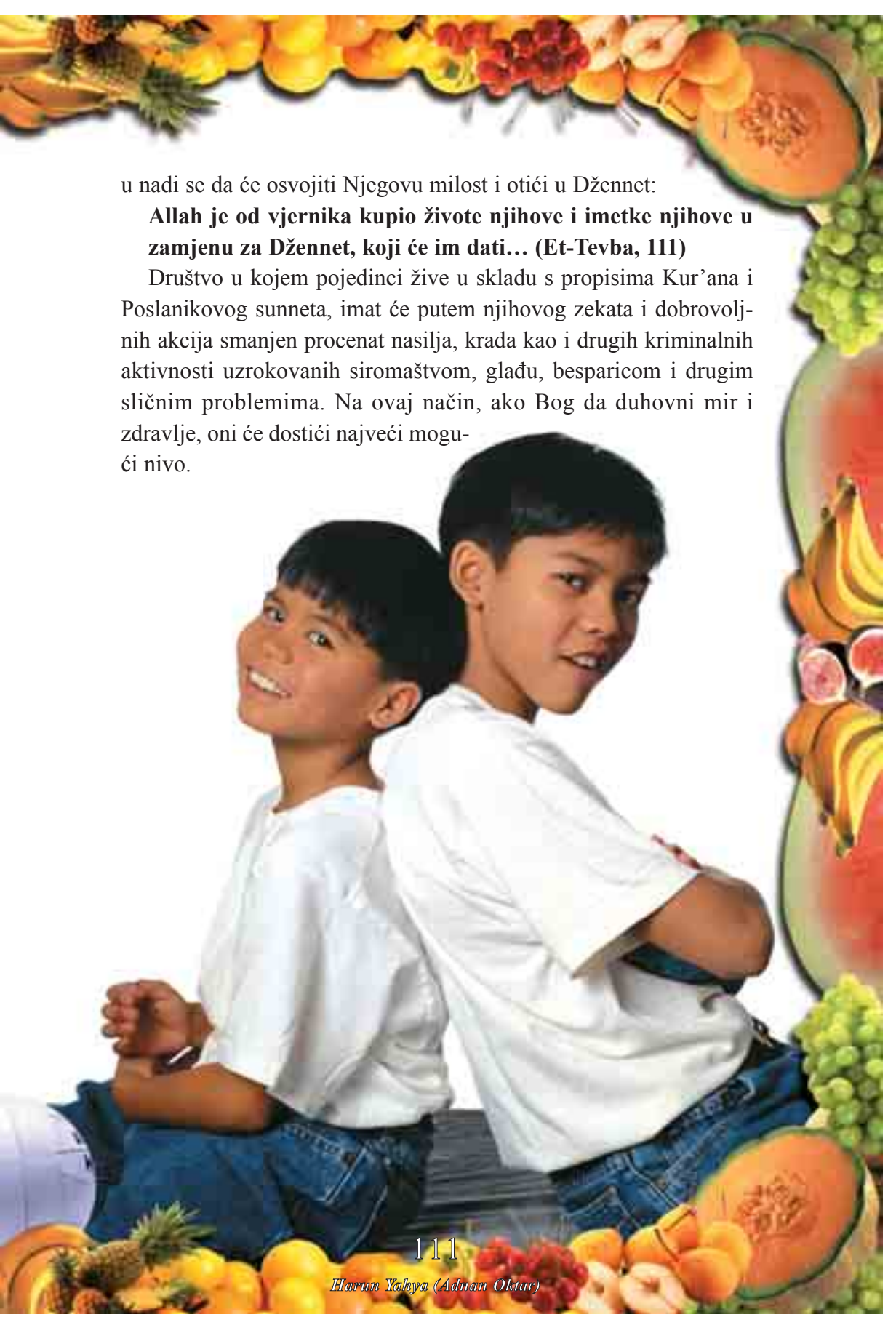

Odnos prema lijepom

Zato što su izobilje, raskoš i ljepota osobine Dženeta, njihove imitacije na ovom svijetu podsjećaju nas na Džennet. To povećava vjernikovu želju da ga dokuči, ali nevjernici su skoncentrisani samo na ovaj život i ne razmišljaju o onom svijetu.

Sve što vidimo jesu Allahove blagodati i milost: beskrajne rijeke koje teku, mjesta s divnim pogle-

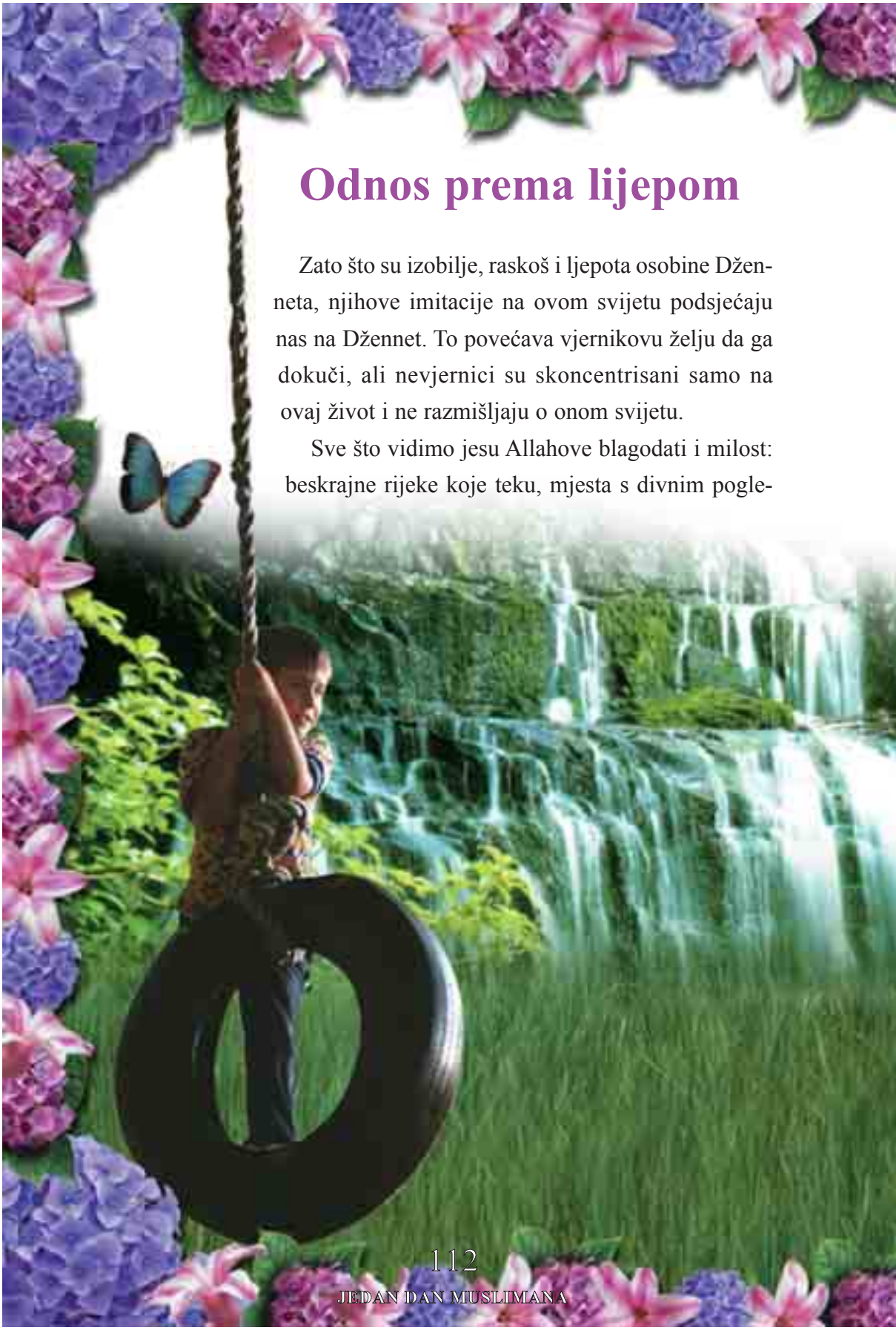

dom, bašče s fascinantnim bojama, ljudska ljepota, estetske kompozicije, zapanjujuća umjetnička djela. U svakoj od ovih blagodati na dunjaluku postoji nagovještaj Allahovog stvaranja. Vjernik će gledati svu ljepotu na ovom svijetu kao odraz originala i kao model navjestitelj dobrih vijesti :

A one koji vjeruju i dobra djela čine obraduj dženetskim baščama, kroz koje će rijeke teći; svaki put kada im se iz njih da kakav plod, oni će reći: "Ovo smo i prije jeli" - a bit će im davani samo njima slični. U njima će čiste žene imati, i u njima će vječno boraviti. (El-Bekara, 25)

Koliko god blagodati na onom svijetu ličile dunjalučkim, one su uzvišenije jer su stvarne i vječne. Allah je Dženet učinio savršenim i ispunio ga bezbrojnim blagodatima. Osobu koja slijedi Kur'an će sve što vidi navoditi na razmišljanje o stvaranju i savršenstvu Dženeta. Kada pogleda u nebo, mislit će na **Dženet prostran kao nebesa i Zemlja** (Ali Imran, 133); kada ugleda lijepe kuće, mislit će na **dženetske odaje, ispred kojih će rijeke teći** (El-Ankabut, 58); kad ugleda prelijepi nakit, mislit će o ukrasima Dženeta: **zlatnim**

narukvicama, biserom ukrašenim (Fatir, 33); kada ugleda lijepu odjeću, mislit će o džennetskoj odjeći načinjenoj od **najljepše svile i bogatog veza** (El-Kaf, 31); kada proba ukusnu hranu i piće, mislit će na **rijeke od vode neustajale i rijeke od mlijeka nepromijenjena ukusa, i rijeke od vina, prijatna onima koji piju, i rijeke od meda procijeđeno** (Muhammad, 15); kada ugleda lijepu bašču, mislit će o Bašči: ...**modrozelena** (Er-Rahman, 64); kada ugleda lijep namještaj, mislit će o: **divanima izvezenim** (El-Vakia, 15) u Džennetu.

Razlog za ovakvo razmišljanjje jeste što su za osobu koja vjeruje sve lijepe stvari na svijetu izvor velikog zadovoljstva i prilika za zahvalnost, bez obzira da li ih imala ili ne. U isto vrijeme, one su bitan izvor zadovoljstva koje će povećati njihovu čežnju za Džennetom kao i njihov trud da ga zasluže.

Vjernik koji slijedi Kur'an neće biti ljubomoran kada vidi da je

neko bogatiji ili privlačniji od njega. Naprimjer, za razliku od mnogih ljudi, on neće požaliti što nema lijepu kuću, jer jedan od osnovnih ciljeva u životu vjernika jeste da dosegne vječnu ljepotu, a ne prolaznu. Njegov je pravi dom Dženet. Allah nas opominje u Kur'anu:

Gospodar njihov šalje im radosne vijesti da će im milostiv i blagonaklon biti i da će ih u dženetske bašče uvesti, u kojima će neprekidno uživati. (Et-Tevba, 21)

Oni koji izbjegavaju učenja Kur'ana zanemaruju činjenicu da je njihova stvarna domovina Dženet i strastveno su vezani za prolazna dunjalučka uživanja. Njihovi osnovni ciljevi jesu da ljudi lijepo govore o njima, da budu poštovani i cijenjeni, da povećaju svoja materijalna bogatstva i da žive ugodan život.

Tokom života, oni neprestano trče za prolaznim, nebitnim i varljivim dunjalučkim vrijednostima. Kada vide lijepe stvari koje na

mogu da posjeduju, postaju još više ljubomorni, pohlepni i tužni. Oni ne uživaju kada borave u prelijepoj kuće koja ne pripada njima. Misli su im okupirane pitanjima poput sljedećih: "Zašto ja nisam ovako bogat?" i: "Zašto ja nemam ovako lijepu kuću?" Za ovakve ljude, lijepe stvari na ovom svijetu izvor su frustracije, jer oni smatraju da moraju posjedovati lijepe stvari kako bi u njima uživali.

Ali oni koji slijede Kur'an znaju kako da cijene lijepe stvari bez obzira da li ih posjeduju ili ne. Naprimjer, Allah može vjerniku dati kao test da ne živi u bogatom kraju, ili čak da ga nikada i ne vidi. Ali on shvaća da postoji razlog zbog kojeg mu se to dešava. Vjernik zna da ne mora ići na takva mjesta da bi vidjeo ljepote Allahovog stvaranja. On će sa svojom posebnom percepcijom i razumijevanjem primijetiti Allahove neuporedive ljepote na svakom mjestu i u svakom momentu. Raskoš zvijezda noću i njihova neuporediva ljepota, kao i boja i oblik ruže dva su primjera koja svako može vidjeti i cijeniti svaki dan.

Kao što smo ranije naveli, žudnja koju vjernici osjećaju za Džennetom čini da mijenjaju svoju sredinu za mjesto koje će ih podsjećati na Bašču. I, zaista, Džennet je umjetničko djelo ljepše nego što iko može da zamisli, s predivnim pejsažom i ljepotama koje niko na Zemlji ne bi mogao da izmisli. Ali musliman koji živi u skladu s Kur'anskim propisima iskoristit će sva sredstva koja su mu na raspolaganju da uljepša svoju okolinu. Iz Kur'ana saznajemo da je Sulejmanova avlija bila popločana staklom En-Neml, 44), a kuća mu je bila ukrašena visokim stubovima i statuama, velikim posudama poput cisterni i velikim ugrađenim posudama za kuhanje. (Saba, 13). U Kur'anu, Allah također kaže da je Ibrahimova, a.s., porodica imala veliku kraljevinu (En-Nisa, 54)

Allahovi poslanici, koji su bili na visokim pozicijama, a neki čak i s velikim bogatstvom, koristili su sve te blagodati onako kako je Allah odredio. Oni su iz ovog razloga uzdizani u Kur'anu. Vjernici uzimaju sve poslanike kao primjer i trude se da kao prave evlije, (bliži Allahovi prijatelji) usmjeravaju blagodati onako kako je Allah odredio.

Reagovanje na negativne događaje

Čovjek se može susresti s različitim poteškoćama tokom dana. Ali bez obzira kakve teškoće imao, vjernik se stavlja u Allahove ruke i misli: “Allah nas testira u svemu onome što radimo i mislimo u dunjalučkom životu. Ovo je veoma važna činjenica koju nikada ne smijemo zaboraviti. Kada se suočimo sa poteškoćom, ili kada mislimo da stvari ne idu najbolje, ne smijemo nikada zaboraviti da je naš Gospodar stavio ovu teškoću na naš put da bi provjerio našu reakciju.”

U Kur’anu, Allah kaže da svaka teškoće s kojom se susretnemo dolazi od Njega:

Reci: "Dogodit će nam se samo ono što nam Allah odredi, on je Gospodar naš." I neka se vjernici samo u Allaha pouzdaju! (Et-Tevba, 51)

Sve što iskusimo jeste Allahovo određenje i korisno je za vjernika, i na ovom i na onom svijetu. Ovo je jasno onome ko posmatra kroz vjeru. Naprimjer, postoje mnoge koristi kada vjernik izgubi nešto što je volio. Naizgled se čini da je to nesreća ali to može biti trenutak kada će vjernik uvidjeti svoje greške, povećati svoju svjesnost, i shvatiti da mora biti oprezniji u nekim stvarima. Druga pozitivna strana ove nesreće jeste to što ona podsjeća čovjeka da on ustvari ništa ne posjeduje, a da je vlasnik svih stvari samo Allah, dž.š.

Ovo važi za male i velike stvari koje se dešavaju u svakodnevnom životu. Naprimjer, kao rezultat nesporazuma ili nečijeg nemara, plata može biti pogrešno isplaćena, posao na kojem neko radi

na kompjuteru satima može biti izgubljen u jednom trenutku zbog pada sistema, mladi student može se razboljeti i propustiti prijemni ispit na fakultetu za koji se mnogo pripremao, zbog birokratskih transakcija, neko može provesti dane čekajući u redu, a dokumenti možda nikada neće biti obrađeni, što uzrokuje zastoj; isto tako, osoba koja hitno mora biti na nekom mjestu može propustiti autobus ili avion. Ovo su nezgode koje se mogu svakom dogoditi i mogu nam usporiiti planove.

Ali mnogo je lijepog u ovakvim doživljajima, ako na to gledamo iz ugla nekoga ko vjeruje. Iznad svega, vjernik ima na umu da Allah testira njegovo ponašanje i izdržljivost, da će umrijeti i da mu je sekiracija gubljenje vremena, jer zna da mora polagati račun na onome svijetu. On zna da uvijek ima neko dobro u stvarima koje se dešavaju. Nikada ne gubi nadu, nego moli Allaha da mu olakša posao i da sve ispadne dobro. I kada poslije teškoće dođe olakšanje, on se zahvaljuje Allahu jer je uslišio njegove molbe.

Osoba koja započne dan s ovim na umu neće izgubiti nadu

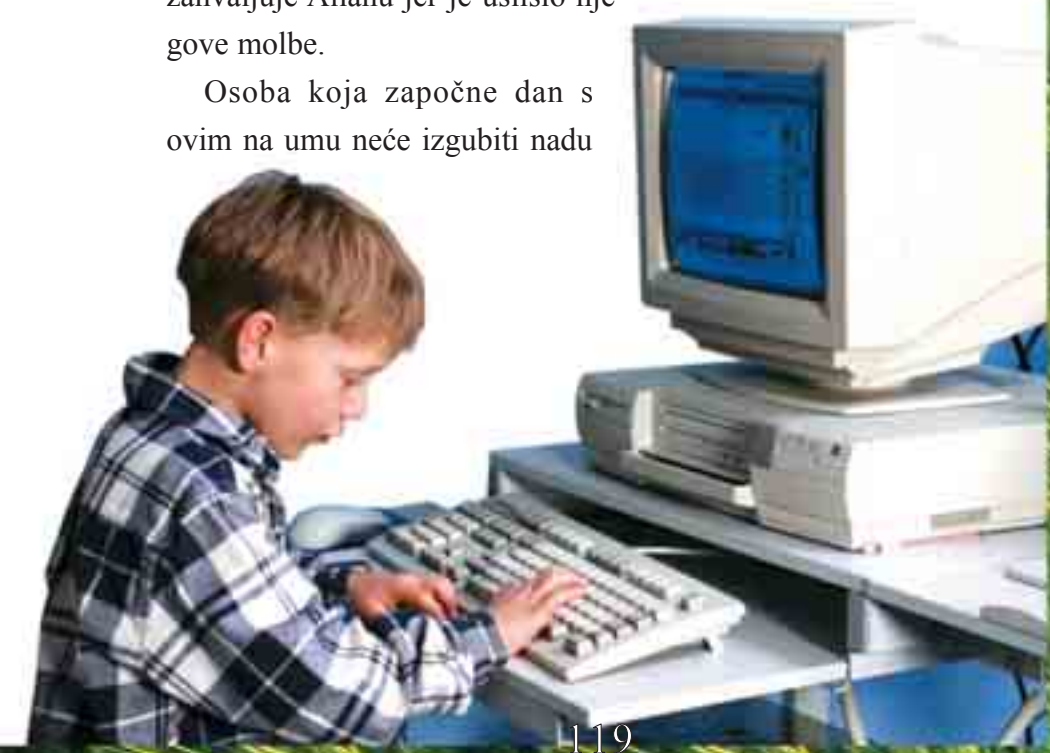

ma šta da se desi. Ona neće postati nervozna, strašljiva ili očajna, a ako i na momenat zaboravi Allaha, brzo Ga se sjeti i okrene Mu se. Svjesna je da je Allah stvorio ove stvari iz dobrog i korisnog razloga. Vjernik neće misliti na ovaj način kada nešto ozbiljno treba da se desi, već, kako smo i rekli prije, u svemu malom i velikom što mu se dešava.

Naprimjer, zamislite osobu koja ne napreduje dovoljno u važnom poslu, u zadnjoj minuti, taman kada treba završiti, ona se suoči s ozbiljnim problemom. Ta osoba puca od bijesa, postaje nervozna i očajna i ima i druge negativne reakcije. Ali neko ko vjeruje da u svemu postoji nešto dobro pokušat će spoznati ono što mu Allah pokušava reći ovim događajem. Može zaključiti da je Allah privukao njegovu pažnju da bi sljedeći put bio pažljiviji o tom pitanju. U tom će slučaju preduzeti sve neophodne mjere i zahvaliti Allahu što je spriječio, možda, još veću štetu u tom poslu.

Ako propusti autobus dok ide negdje, mislit će zato što kasni,

jer nije uhvatio autobus, da je izbjegao neku nesreću. Ovo su samo neki primjeri. On može misliti da postoje i neki drugi slični razlozi. Ovakve stvari mogu nam se desiti milion puta u svakodnevnom životu. Ali važna stvar jeste sljedeća: naši planovi neće se uvijek odvijati onako kako smo mi zamislili. Stvari mogu krenuti u sasvim drugačijem smjeru od onog koji smo planirali, ali to može biti korisno za onoga ko stavlja svoju sudbinu u Allahove ruke i trudi se pronaći uzvišene razloge za sve što mu se dešava. Allah otkriva sljedeće u Kur'anu:

Ne volite nešto, a ono može biti dobro za vas; nešto volite, a ono ispadne zlo po vas. - Allah zna, a vi ne znate. (El-Bekara, 216)

Kako Allah kaže, mi ne znamo šta je korisno ili štetno, ali Allah zna. Čovjek se mora sprijateljiti i počiniti Allahu, Najmilosnijem i Svesuosjećajnom. U ovom dunjalučkom životu, čovjek može izgubiti sve što posjeduje u jednom trenutku. Može izgubiti kuću u po-

žaru, investicije u ekonomskoj krizi ili vrijedne stvari u nesreći. Allah kaže u Kur'anu da će ljudi proći kroz ovakve testove:

Mi ćemo vas dovoditi u iskušenje malo sa strahom i gladovanjem, i time što ćete gubiti imanja i živote, i ljetine. A ti obraduj izdržljive. (El-Bekara, 155)

Allah kaže ljudima da će biti podvrgnuti različitim testovima i da će primiti dobru nagradu za izdržljivost u teškim okolnostima. Naprimjer, kada osoba izgubi nešto i ne može to naći, izdržljivost koju Allah opisuje u Kur'anu jeste ako sebe potpuno stavi u Allahove ruke i preda se njegovoj volji od trenutka kada sazna da je izgubljeno ono što je imao, bilo to mnogo vrijedno ili ne, vjernik ne zaboravlja da je Allah sve napravio i ne dozvoljava da mu stav ili ponašanje postanu nestabilni.

Čovjeku se mogu desiti i veći gubici. Naprimjer, ako neko izgubi izvor primanja od kojih mu je zavisila egzistencija, za njega je to velika nesreća ako smatra da mu budućnost od toga zavisi. Mnogi su ljudi odgojeni tako da misle je veoma bitno imati dobar posao.

Ja se uzdam u Allaha, u moga i vašega Gospodara! Nema nijednog živog bića koje nije u vlasti Njegovoj; Gospodar moj zaista postupa pravedno. (Hud, 56)

Ja se uzdam u Allaha, u moga i vašega Gospodara! Nema nijednog živog bića koje nije u vlasti Njegovoj; Gospodar moj zaista postupa pravedno. (Hud, 56)

Oni provode svaki trenutak života trudeći se da nađu bolji posao ili unapređenje na poslu koji već imaju. Pa, ako izgube posao, dani su im ispunjeni depresijom i tjeskobom i životi su im, kako kažu, okrenuti naopačke.

S druge strane, vjernik zna da ga samo Allah opskrbljuje dnevnim potrebama, i da su njegovi izvori primanja samo za ovu svrhu. Drugim riječima, za vjernika su blagodati koje mu je Allah dao samo sredstva da preživi i ništa više. Zbog toga, ako vjernik ostane bez primanja, prihvatit će to stoički i ponizno. U takvim situacijama bit će čvrst i molit će se i staviti svoju sudbinu u Allahove ruke. On nikada ne zaboravlja da mu Allah daje hranu i da je može uzeti kada god On to poželi.

Osoba čiji je vodić Kur'an, odmah će uspjeti da kontroliše svoje misli i ponašanje ako izgubi izvor primanja, ako je povrijeđena, ako ne može pohađati školu koju bi voljela pohađati ili ako se nađe u nekim sličnim okolnostima. Razmislit će da li je njenim ponašanjem Allah zadovoljan, i sljedeće mu misli, možda, prođu kroz glavu:

“Da li sam bio dovoljno zahvalan za sve vrijednosti koje sam imao, a potom izgubio?”;

“ Da li sam bio nepravedan ili nezahvalan za blagodati koje sam dobio?”;

“Da li sam zaboravio na Allaha i na onaj život jer sam bio isuviše vezan za materijalne stvari?”;

“Jesam li bio umišljen ili arogantan zbog mog bogatstva i jesam li se udaljio od Allahovog puta i uputa Kur’ana?”;

“Jesam li htio izazvati divljenje kod ljudi umjesto tražiti Allahovo odobrenje, ili sam težio zadovoljiti svoje želje i potrebe?

Vjernik će dati iskrene i poštene odgovore na ova pitanja. U skladu s odgovorima, pokušat će popraviti ponašanje kojim Allah nije zadovoljan i molit će Allaha da mu pomogne u tome. Prići će Allahu s dubokom iskrenošću. U Njemu će tražiti utočište od svih loših stvari koje je uradio iz zaboravnosti ili nepristojnosti. U Kur’anu, Allah opisuje način na koji se mole oni koji vjeruju:

Gospodaru naš, ne kazni nas ako zaboravimo ili što nehotice učinimo! Gospodaru naš, ne tovari na nas breme kao što si ga tovario na one prije nas! Gospodaru naš, ne stavljaj nam u dužnost ono što ne možemo podnijeti, pobriši grijehe naše i oprosti nam, i smiluj se na nas. Ti si Gospodar naš…(El-Bekara, 286)

Dok prolazi kroz testove, čovjeka mogu snaći mnoge nedaće, jedna za drugom. Ali pravi vjernik zna da postoji razlog za ono što mu se događa. Jedan od najvažnijih razloga jeste duhovna snaga koja dolazi s poteškoćama:

Kada ste ono uzmicali, ne obazirući se ni

na koga, dok vas je Poslanik zvao iza vaših leđa, Allah vas je kaznio brigom na brigu; da ne biste tugovali za onim što vam je izmaklo i nije vas zadesilo. - A Allah dobro zna ono što radite. (Ali Imran, 153)

Nema nevolje koja zadesi Zemlju i vas, a koja nije, prije nego što je damo, zapisana u Knjizi - to je Allahu, uistinu, lahko - da ne biste tugovali za onim što vam je promaklo, a i da se ne biste previše radovali onome što vam on dade. Allah ne voli nikakve razmetljivce, hvalisavce. (El-Hadid, 22-23)

Za vjernika, teške situacije koje mu se neprestano dešavaju tokom dana način su da se sjeti da se nalazi na mjestu gdje je testiran kako bi postao bliži Allahu, kako bi sazrio i prigrlio kur'anske upute. Svjestan je da ga Allah uvježbava na ovaj način i priprema za beskrajne blagodati života koji slijedi.

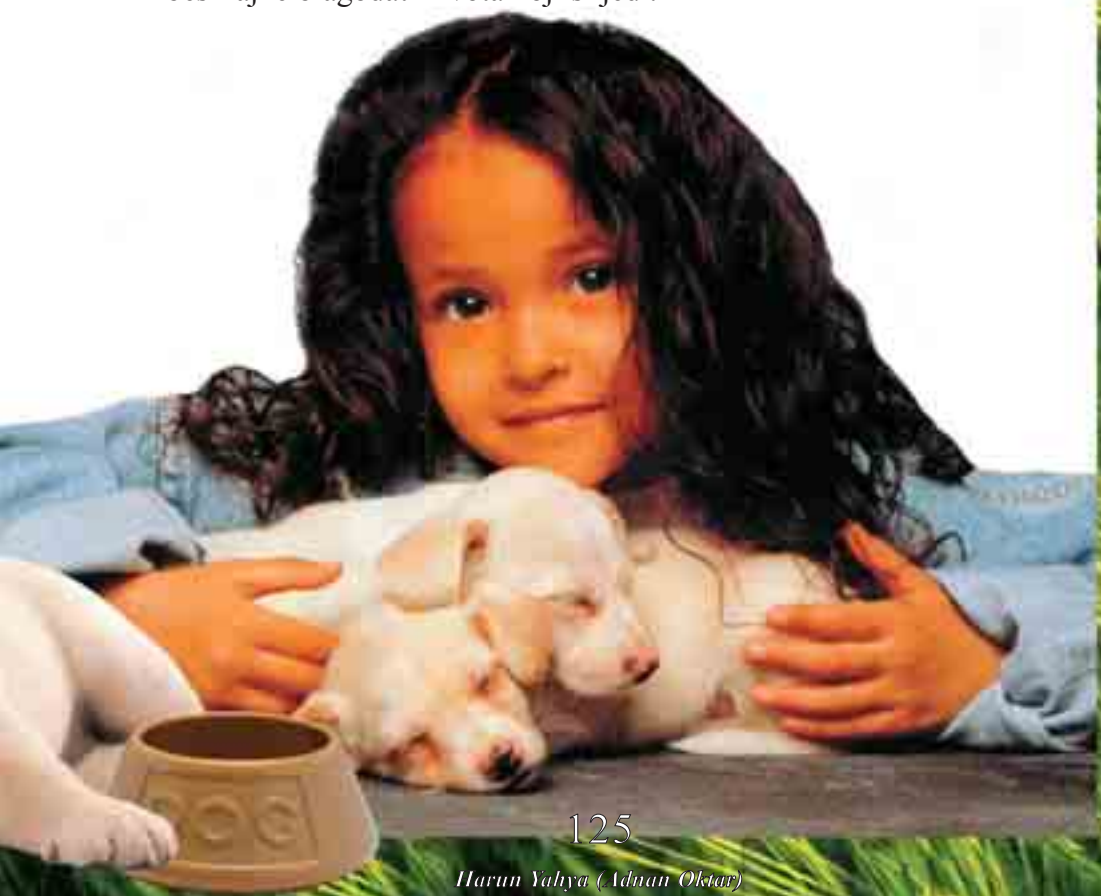

Ponašanje tokom bolesti

Osoba koja je svjesna svoje vjere, bit će strpljiva i stavit će se u Allahove ruke kada god je bolesna jer shvata da je bolest test od Allaha, isto kao i zdravlje. Shvaća da su iskušenja i patnje testovi od Allaha isto kao i zdravlje, bogatstvo i lagodan život, a ovi su drugi sigurno mnogo teži i ozbiljniji. Iz ovog razloga, ma koliko nesrećan bio, on će biti izdržljiv i nastaviti iskreno da se moli Allahu. On zna da je Allah stvorio bolest i da je samo On može i izliječiti. U Kur'anu, Allah uzdiže izdržljivost vjernika tokom bolesti i navodi je kao osobinu "**iskrene posvećenosti":**

Čestiti su oni koji vjeruju u Allaha i u onaj svijet, i u meleke, i u knjige, i u vjerovjesnike, i koji od imetka, iako im je drag, daju rođacima, i siročadi, i siromasima, i putnicima, i prosjacima, i za otkup iz ropstva, i koji molitvu obavljaju i zekat daju, i koji obavezu svoju, kada je preuzmu, ispunjavaju, naročito oni koji su izdržljivi u neimaštini, i u bolesti, i u boju ljutom. oni su iskreni vjernici, i oni se Allaha boje i ružnih postupaka klone. (El-Bekara, 177)

Vjernik će također pokazati svoju izdržljivost tako što će uzeti terapiju koja mu je neophodna za izlječenje. Neće biti emocionalan ili djetinjast i privlačiti pažnju ljudi oko sebe. Svjesno će se prepustiti terapiji i koristiti lijekove koji su preporučeni za njegovu bolest. Ovakvo će ponašanje ustvari biti molitva Allahu. U isto vrijeme, a kao rezultat njegovog slijeđenja Kur'ana, on će se neprestano moliti Allahu da mu pomogne i izliječi ga. U Kur'anu, Allah daje Ejuba, a.s., kao primjer ovakvog ponašanja u vjeri:

I Ejjubu se, kada je Gospodaru svome zavapio: "Mene je nevolja snašla, a Ti si od milostivih najmilostiviji!" (El-Enbija, 83)

Neophodno je naglasiti da svi lijekovi koji se koriste predstavljaju brži put do ozdravljenja. Ako Allah želi, On će učiniti liječenje uspješnim. Allah je Onaj Koji stvara medicinske lijekove koji se koriste tokom liječenja kao što su gljivice, životinjske i biljne sirovine i sve drugo što ide u sastav lijekova. Kratko rečeno, samo Allah stvara lijek. U Kur'anu, Allah nam to govori kroz govor Ibrahima, a.s.:

…i Koji me, kad se razbolim, liječi. (Eš-Šuara, 80)

Ali članovi bezbožnog društva odmah pokazuju otpor kada su bolesni. Ponašaju se u suprotno od realnosti kada kažu, "Zašto se ovo moralo desiti meni?" Osoba koja razmišlja na ovakav način nikada se ne može staviti u Allahove ruke kada je bolesna ili posmatrati to kao prednost.

Ali vjernici misle o razlogu zbog kojeg su se razboljeli i smatraju to dobrom prilikom da se približe Allahu. Još jednom shvate kako je zdravlje velika blagodat i koliko su ljudska bića bespomoćna. Čak i najobičnija bolest poput prehlade može nas natjerati da ležimo u postelji. U ovakvoj situaciji, ma koliko moćni, poštovani ili bogati bili, mi smo bespomoćni i moramo se odmarati i koristiti lijekove. U ovakvim uvjetima, mi uviđamo koliko trebamo Allaha, i bolest nam je način da se sjetimo Allahovog imena i da Mu se približimo. A za vjernika svaka je bolest opomena da je svijet prolazan, a da su smrt i onaj svijet svakim danom bliže.

Ponašanje u nepovoljnim i teškim situacijama

S vremena na vrijeme čovjek se može naći u neugodnim situacijama, naprimjer, u uglu ulice ispunjene smećem, u smrdljivoj kuhinji ili na uskim, mračnim, pljesnivim mijestima. Za vjernika, čak i prljava i neugodna mjesta imaju svoju svrhu. Ona ga podsjećaju na Džehennem i njegovu prljavštinu koja premašuje sve što postoji na ovom svijetu. U Kur'anu, Allah otkriva da je Džehennem mjesto tame, prljavštine i pljesnivosti:

A oni nesretni - ko su nesretni?! Oni će biti u vatri užarenoj i vodi ključaloj i u sjeni dima čađavog, u kojoj neće biti svježine ni ikakve dobrine. (El-Vakia, 41-44)

A kad budu bačeni u nju, u tjesnac, vezanih ruku, propast će tamo prizivati. "Ne prizivajte danas jednu propast, nego prizivajte mnoge propasti!" (El-Furkan, 13-14)

Osoba koja zna ove ajete, odmah će se moliti Gospodaru da ga oslobodi užasa Džehennema i molit će za oprost grijeha koje je počinio.

Prema Allahovom opisu u Kur'anu, Džehennem je smrdljivo, skučeno, bučno, mračno, čađavo, vlažno, zagušljivo mjesto. Postoje još opasniji dijelovi u njemu, s vatrom koja prži i prodire svuda. Džehennem ima najodvratniju hranu i piće. Odjeća je od vatre, a bolovi su neprestani. Džehennem je mjesto gdje je koža spržena, mjesto iz kojeg ljudi preklinju da bu-

du pušteni i žele umrijeti samo da bi izbjegli bol. Ali oni su već umrli i ne mogu ponovo umrijeti. U nekim segmentima, Džehennem može biti upoređen sa svijetom kakav je opisan u filmovima poslije nuklearnog rata. Ali tama opisana u ovim filmovima ne može biti upoređena s užasnom prljavštinom i depresivnim ambijentom Džehennema. Ovo je samo poređenje, a Džehennem je puno gori od najgoreg mjesta koje se može zamisliti na ovom svijetu.

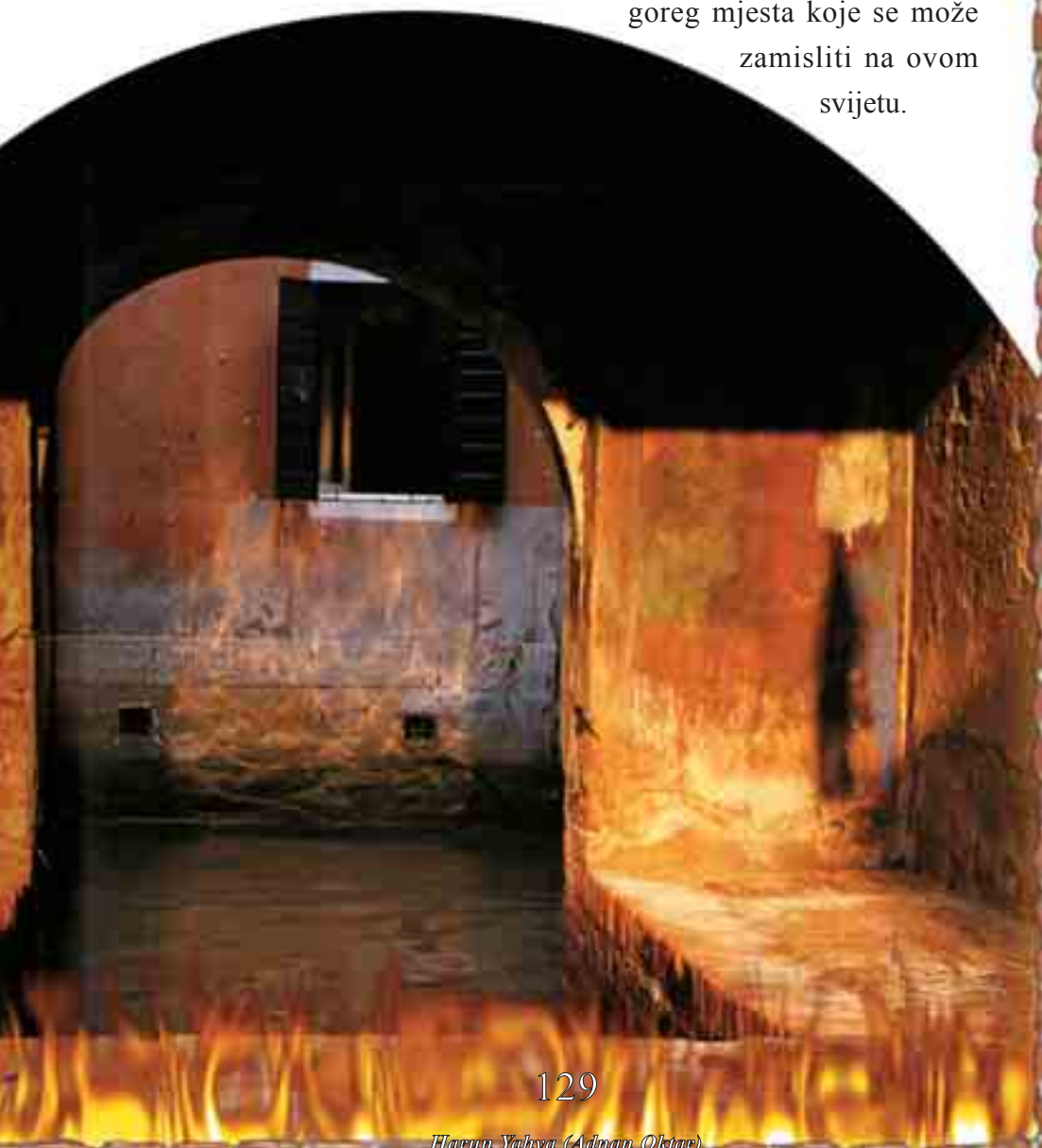

Mjesta na ovom svijetu koja su skučena, prljava, mračna i vrela velike su kušnje za ljudski duh. U Džehennemu ova klaustrofobična atmosfera jeste mnogo gora. Oni koji su na ovom svijetu razradili metode zaštite od vatre bit će bespomoćni u Džehennemu, gdje je vrelije i od najvrelije pustinje, depresivnije i prljavije nego u najtamnijoj i najvlažnijoj ćeliji. Kao što naš gospodar navodi u Kur'anu, vrelina prodire i u najtananije čovjekove ćelije. Za grješnike nema zaštite niti oslobođenja od kuljajuće vatre. Uz sve to, U Džehennemu su čula mnogo osjetljivija nego na ovom svijetu. Na ovom svijetu, većina se bolova smanjuje poslije nekog vremena, rane zacjeljuju, pa čak i ožiljci od veoma ozbiljnih i bolnih opekotina zacijele nakon određenog vremena. Čovjek osjeća kako ga džehennemska vatra probada neprestano i veoma bolno i ova bol nikada ne prestaje, osim ako Allah to ne poželi.

Na sljedećim primjerima možemo napraviti osvrt na prljava i neuredna mjesta: mjesto može biti prljavo zbog nečije zaboravnosti ili nemara. Ali čim vjernik ugleda ovu nečistoću, on shvaća koliko je Allah milostiv prema njemu i kako je bio nezahvalan, on shvaća da mu je Allah dao idealno mjesto na kojem će živjeti i da je on gost na tom mjestu. Zbog toga, on shvaća da mora pažljivo zaštititi svaku blagodat koja mu je data i pokazati zahvalnost u poslu koji radi. Inače, svako drugačije ponašanje neće naići na Allahovo odobravanje. Vjernik koji je ovoga svjestan odmah će razumjeti u čemu je pogriješio i okrenuti se Allahu, obavit će čišćenje, iskupiti se za svoje greške i neće napraviti istu grešku ponovo.

3 dio
UZVIŠENE OSOBINE VJERNIKA

Otpornost na šejtanovo lukavstvo

Kao što Allah kaže u Kur'anu, šejtan uvijek pokušava odvratiti ljude od pravog puta, i udaljiti ih od Allahove vjere i kur'anskih propisa. On radi svoj posao 24 sata dnevno. On ne pravi nikakve razlike između siromašnih i bogatih, starih i mladih, lijepi i ružnih, i ulaže najveći trud da sve njih zavede. On osjeća odbojnost prema svima, ma ko oni bili.

Šejtan je ispunjen ovom mržnjom još od nastanka prvog ljudskog bića. Nakon što je Allah stvorio Adama, naredio je Iblisu da mu se pokloni, ali on je bio ispunjen ponosom i ljubomorom, nije se pokorio Allahu i odbio je da mu se pokloni. Zbog ovog odbija-

nja i uvrede on je protjeran iz Dženneta. Naš Gospodar govori nam o tome u Kur'anu:

Mi smo Adema stvorili i onda mu oblik dali, a poslije melekima rekli: "Poklonite mu se!", i oni su se poklonili, osim Iblisa, on nije htio pokloniti mu se. "Zašto se nisi poklonio kad sam ti naredio?", upita On. "Ja sam bolji od njega, mene si od vatre stvorio, a njega od ilovače", odgovori on. "E onda izlazi iz Dženneta", reče On, "ne priliči ti da u njemu prkosiš; izlazi, ti si, zaista, od onih prezrenih!" (El-E'raf, 11-13)

Allah nam govori u Kur'anu da je Iblis krivio ljude za svoj progon i zatražio je od Allaha određeni vremenski period koji će se završiti Sudnjim Danom. U tom vremenskom periodu on će stavljati čovjeka na kušnju i skretati ga na krivi put.

"'Daj mi vremena do Dana njihova oživljenja!', zamoli on. 'Daje ti se vremena!', reče On. 'E zašto si odredio pa sam u zabludu pao', reče, 'kunem se da ću ih na Tvom Pravom putu presretati, pa ću im sprijeda, i straga, i zdesna i slijeva prilaziti, i Ti ćeš ustanoviti da većina njih neće zahvalna biti!' 'Izlazi iz njega, pokuđen i ponižen!', reče On. 'Tobom i svima onima koji se budu povodili za tobom doista će Džehennem napuniti!'"

Šejtanova je meta cijelo čovječanstvo, počevši od vjernika koji su iskreno prigrlili Allahovu vjeru. Njegova je želja da privuče što više ljudi koji će otići s njim u Džehennem. Pokušava spriječiti ljude da ne klanjaju iskreno, iz srca, želi odvući ljude od Allahove vjere i Kur'ana, a kao rezultat oni će imati bezgraničnu kaznu.

A oni koji vjeruju, svjesni su da njihov najljući neprijatelj šejtan uvijek radi. Dok oni pokušavaju izvršiti Allahove naredbe što bolje

mogu, uvijek su podložni šejtanovim igrama i trikovima. Svjesni su tjeskobe i bezrazložnih strahova koje on uzrokuje, kao i poticaja da se borimo protiv Kur'ana ili da ga zanemarimo, zaboravimo i skrenemo s Allahovog puta. Primjer misli koje šejtan stavlja u čovjekove misli možemo pronaći u 268. ajetu, sure El-Bekara:

Šejtan vas plaši neimaštinom i navraća vas da budete škrti, a Allah vam obećava oprost i nagradu Svoju; Allah je neizmjerno dobar i zna sve. (El-Bekara, 268)

Kao što ajet kaže, šejtan se trudi da pridobije osobu koja je izgubila posao i želi da ona zaboravi da Allah opskrbljuje svako živo biće. Čovjek se tada boji da neće biti u stanju naći novac i da će ostati gladan. Umetanjem ovakvih strahova tj. pravljenjem sličnih podmetanja, on pokušava odvući ljude na svoju stranu. U Kur'anu, Allah nam govori šta trebamo uraditi kako bi se izborili protiv zlih poriva koje šejtan budi u nama.

A ako šejtan pokuša da te na zlo navede, ti potraži utočište u Allaha, On uistinu sve čuje i zna. Oni koji se Allaha boje, čim ih sablazan šejtanska dodirne, sjete se, i odjednom dođu sebi. (El-E'raf, 200-201)

Najvažnija stvar koju čovjek može učiniti kako bi se zaštitio od šejtanskih zamki jeste da nađe utočište u Allahu. On ne smije zaboraviti da je i šejtan pod Allahovom kontrolom i da nema moć uraditi bilo šta osim ako Allah tako ne že-

li. U Kur'anu, Allah nam naređuje da izgovaramo ovu molitvu da bi se zaštitili od šejtana:

Reci: "Tražim zaštitu Gospodara ljudi, Vladara ljudi, Boga ljudi, od zla šejtana napasnika, koji zle misli unosi u srca ljudi od džina i od ljudi!" (En-Nas, 1-6)

Osoba koja posjeduje osobine kojima nas uči Kur'an uvijek će tražiti utočište od šejtana u Allahu i znat će razliku između misli koje mu šejtan stavlja u glavu, kao da su njegove vlastite, i misli kojima se pokorava Kur'anu. Bit će na oprezu u svakom trenutku i obraćati pažnju na ono što šejtan kaže. On neće dozvoliti da se šejtan petlja u ono što misli i radi. Naprimjer, bilo da je zauzet poslom ili da je sasvim sam, ili, možda, priča s nekim, ako mu se nešto desi ili iskrsne neka poteškoća, uvijek će biti svjestan da šejtan čeka u zasjedi iskušavajući ga da kaže ili uradi djelo mrsko Allahu. U ovakvoj i sličnim situacijama on će govoriti i ponašati se onako kako određuje Kur'an. Na ovaj način vjernik neće pasti pod šejtanov utjecaj. Naš Gospodar govori nam o tome u Kur'anu:

On(šejtan) doista nema nikakve vlasti nad onima koji vjeruju i koji se u Gospodara svoga pouzdaju; njegova je vlast jedino nad onima koji njega za zaštitinika uzimaju i koji druge Allahu ravnim smatraju. (En-Nahl, 99-100)

Razumijevanje, tolerancija i praštanje

Prema Allahovoj naredbi, **…A roditeljima dobročinstvo činite, i rođacima, i siročadi, i siromasima, i komšijama, bližnjim, i komšijama daljnjim, i drugovima, i putnicima, i onima koji su u vašem posjedu. Allah, zaista, ne voli one koji se ohole i hvališu,** u 36. ajetu sure En- Nisa, vjernici se lijepo odnose prema ljudima oko sebe. Oni nisu nikada svadljivi, nepokorni ili neprijatni, već komuniciraju s ljudima korektno i na lijep način. Zato što žive onako kako Kur'an nalaže, imaju blag pristup i otvoreni su za razgovor. Oni znaju da ljutnja, svadljivost i argumentovanje onih koji žive bez vjere, nemaju mjesta u ponašanju koje propisuje Kur'an. Iz ovog razloga oni praštaju, tolerantni su i trude se prepoznati dobro u drugima. U Kur'anu, Allah nam ukazuje na to kao na odraz uzvišenog karaktera:

Strpljivo podnostiti i praštati - tako treba svaki pametan postupiti. (Eš-Šura, 43)

Allah nam naređuje da imamo razumijevanja, tolerancije i da praštamo drugima. On nam to naređuje u sljedećem ajetu:

Neka se čestiti i imućni među vama ne zaklinju da više neće pomagati rođake i siromahe, i one koji su na Allahovu putu rodni kraj svoj napustili; neka im oproste i ne zamjere! Zar vam ne bi bilo drago da i vama Allah oprosti? A Allah prašta i samilostan je. (En-Nur, 22)

Iz ovog razloga, vjernik se trudi da ima razumijevanja i tolerancije za svakog drugog vjernika sa kojim dođe u kontakt. Naprimjer,

on će biti strpljiv prema vjerniku koji je bučan i budi ga ujutro. On zna da se sve dešava po Allahovom određenju. Allah je htio da se on probudi u tom trenutku, a osoba koja pravi buku Njegov je instrument. Ovo je jedan od načina na koji možemo stvari posmatrati. Dok bi to, u isto vrijeme, za neke druge ljude bila prilika za svađu i nerviranje, vjernik se trudi da bude ljubazan prema drugim vjernicima koji ga povrijede nenamjerno. Koliko god da je situacija ozbiljna, on ne postaje ljut, neprijatan, niti uznemiruje ljude oko sebe. On se nada da će naići na razumijevanje kada i on napravi grešku. Kao što smo ranije rekli, on se nada da će mu Allah u Njegovoj bezgraničnoj milosti oprostiti za pogreške. Ako ne pokuša oponašati Allahovo ime "Svepraštajući" u svom vlastitom ponašanju, on zna da će ga njegov stav navesti da učini djelo koje je u suprotnosti s kur'anskim propisima.

Osoba koja živi u skladu s kur'anskim propisima imat će pozitivne karakterne osobine. Svojom zrelošću, koju svakodnevno pokazuje u kući, u školi ili na poslu, on sprečava pojavljivanje i

najmanje napetosti ili nervoze. Štaviše, ponašanje vjernika služiti će kao primjer drugima. Najvažnije je da njegovo ponašanje odobrava Kur'an i da je njime zadovoljan Allah. Iz informacija koje je sakupio od učenjaka, imam El-Gazali napisao je sljedeće o uzornom ponašanju našeg Poslanika, a.s., prema onima koji ga okružuju:

"....Uvijek je prvi pozdravljao onoga s kim se susretao. Nikada ne bih ustao niti sjeo, a da nije spomenuo Allaha…"

" ...Imao je običaj da naziva svoje prijatelje po njihovim titulama, i na taj način im odavao počast, a davao je titule i onima koji ih nisu imali."

"...Bio je veoma pažljiv i ljubazan prema ljudima." (imam El-Gazali, Ihja ulumid-din)

U svakom slučaju, mi trebamo oponašati uzvišeni karakter našeg Poslanika, a.s. Oni koji prihvate vrijednosti Kur'ana i slijede sunnet našeg Poslanika, a.s., mogu se nadati dobrom životu na ovom svijetu Allahovom voljom kao i da će primiti veliki blagoslov od Allaha.

Vi u Allahovom Poslaniku imate divan uzor za onoga koji se nada Allahovoj milosti i nagradi na onome svijetu, i koji često Allaha spominje. (El-Ahzab, 21)

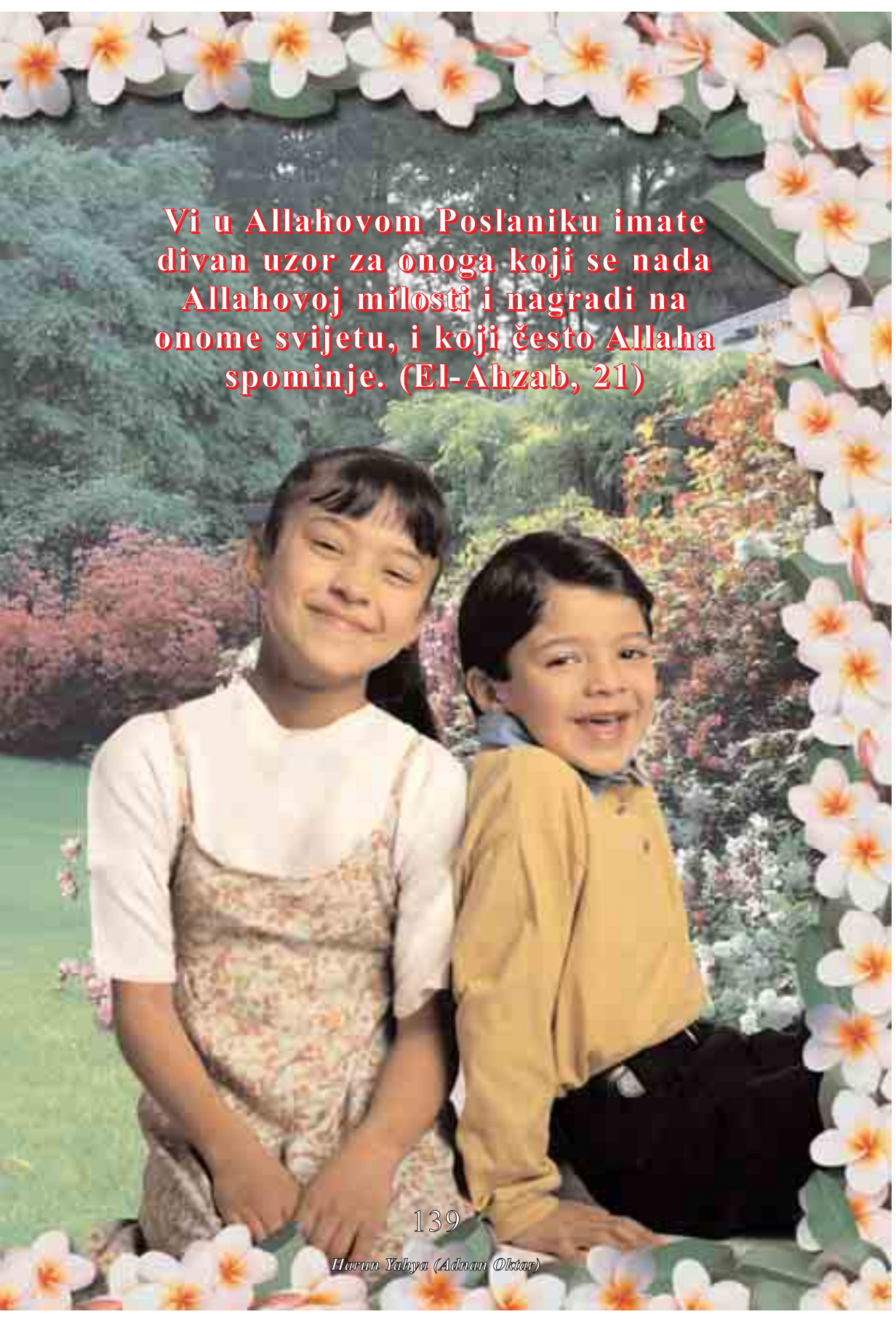
Vi u Allahovom Poslaniku imate divan uzor za onoga koji se nada Allahovoj milosti i nagradi na onome svijetu, i koji često Allaha spominje. (El-Ahzab, 21)

Nepokolebljivost

U skoro svakom društvu postoje ljudi koji nisu vjernici, ali koji manje-više žive u skladu s vrijednostima koje Allah opisuje u Kur'anu. Kada je neophodno, ovi ljudi mogu pomagati, biti pažljivi, požrtvovani, milostivi i pravedni. Ali, bez obzira koliko oni tvrdili da imaju dobre moralne kvalitete, sigurno će biti trenutaka kada neće nepokolebljivo održati ovakvo ponašanje. Naprimjer, neko ko ima važan ispit može prespavati ujutro jer mu se pokvario sat. Kada se probudi, trči u školu i biva zaglavljen u gustom saobraćaju. Želi telefonirati školu i javiti da će kasniti, ali sve su telefonske linije zauzete. Ako ga prijatelj koji sjedi do njega upita nešto o tome, on će odgovoriti gnjevnim tonom ili ga samo poprijeko pogledati ne dajući nikakav odgovor. Ovakva osoba sebe smatra susretljivom i punom razumijevanja, ali u ovakvoj situaciji možemo reći da je izgubio strpljenje i da odbija pomoć.

U svakoj situaciji i u svim okolnostima, vjernik odlučno primjenjuje kur'anske vrijednosti u svom načinu života. On

je strpljiv s drugima koji govore ili rade stvari koje su pogrešne ili neprijatne.

Naprimjer, neko ga gura iz reda da bi prvi ušao u autobus. Prijatelj mu može reći ružne stvari kada se naljuti. Nepažljiv vozač može ga poprskati blatom od glave do pete dok hoda ulicom. Ovakvih primjera može biti million, ali osoba koja podržava vrijednosti Kur'ana shvatit će da je sudbina odredila da će se tako desiti, i nikada neće biti bijesan i iznerviran i ponašati se na neprimjeren način. On će, naravno, preduzeti sve mjere da mu se to opet ne desi, i sve će uraditi da izbjegne situacije koje će prouzročiti nervozu. Prema kur'anskim vrijednostima, čak i ako se desi nešto što nas povrijedi, moramo biti strpljivi s drugima, i ako je moguće, trebamo se iskupiti za prethodno naše loše ponašanje. U Kur'anu, Allah nam govori da vjernici svojom strpljivošću mogu popraviti loše postupke na lijep način.

Dobro i zlo nisu isto! Zlo dobrim uzvrati, pa će ti dušmanin tvoj odjednom prisni prijatelj postati. To mogu postići samo strpljivi; to mogu postići samo vrlo sretni. (Fussilat, 34-35)

Lijepe riječi

Neki ljudi, čak iako im njihova savjest govori da praštaju onima koji su ih povrijedili ili da budu ljubazni prema onome ko je bio grub prema njima, ipak ne mogu oprostiti, i odgovaraju još većom uvredom. Prema ovom iskrivljenom načinu razmišljanja, kada govorimo drsko, ismijavamo ljude arogantnim i uvredljivim riječima, kada odgovaramo uvredom i nepoštivanjem, sve su to pokazatelji da smo bolji od onog drugog.

Naravno, ove su ideje u totalnoj suprotnosti s Kur'anom. Allah nam daje u Kur'anu sljedeće primjere o tome koliko je blagoslovljen lijep govor i kako je uvijek koristan za ljude:

Zar ne vidiš kako Allah navodi primjer - lijepa riječ kao lijepo drvo: korijen mu je čvrsto u zemlji, a grane prema nebu; ono plod svoj daje u svako doba koje Gospodar njegov odredi - a Allah ljudima navodi primjere da bi pouku primili. A ružna je riječ kao ružno drvo: iščupanom drvetu s površine zemlje nema opstanka. Allah će vjernike postojanom riječju

učvrstiti i na ovome i na onome svijetu, a nevjernike će u zabludi ostaviti; Allah radi šta hoće. (Ibrahim, 24-27)

Kao što vidimo u ovom ajetu, osoba koja govori poučne riječi i živi u skladu s njima pronaći će ljepotu i neuporedive blagodati u ovom svijetu i u onom što će doći. S druge strane, osoba koja ima neprimjeren način govora i živi u skladu s njim hoda po mračnoj ulici koja završava u Džehennemu.

Vjernik govori lijepo i mudro svakome koga sretne tokom dana. Gdje god da se nalazi, on govori o Allahovoj vjeri, daje savjete iz Kur'ana, govori riječi kojima se prisjeća Allaha i lijepih osobina Njegovog Poslanika, a.s. On se obraća ljudima s poštovanjem. Da bi ohrabrio svoje prijatelje, on hvali njihove dobre osobine koje su preuzete iz Kur'ana i sunneta i govori na način koji će pomoći ljudima da nastave dan u još sretnijem i vedrijem raspoloženju. Možemo uporediti ovakvo ponašanje kod vjernika s dobrom voćkom iz spomenutog ajeta.

Ali, neki ljudi više vole ne govoriti o dobrim osobinama drugih, nego ih žele poniziti ističući njihove greške i mahane. Kao što smo već naglasili, u ajetima sure Ibrahim, naš Gospodar skreće nam pažnju na ovo i poredi ovakav jezik s truhlim drvetom na kojem nema ploda. Isto kao što teške riječi mogu uništiti nečiji odnos, one umanjuju i oduševljenje kod druge osobe i uzrokuju kajanje i žaljenje.

S druge strane, kada vjernik govori s nekim dajući mu savjet kako da popravi svoje nedostatke, ili mu ukazuje na greške, pazit će da izabere najbolje riječi. Čineći to, on ispunjava sljedeće Allahove naredbe:

Reci robovima Mojim da govore samo lijepe riječi - jer bi šejtan mogao posijati neprijateljstvo među njima, šejtan je, doista, čovjekov otvoreni neprijatelj. (El-Isra, 53)

Kao što Allah kaže u ovom ajetu, šejtan se trudi navesti ljude da ne govore lijepe stvari jedni drugima, i na taj način da postanu jedni drugima neprijatelji. Kada je negativna riječ izgovorena, šejtan odmah počinje da umeće sumnje i pravi razdor između dvoje ljudi. Osoba kojoj je neprijatno, jer je neko bio drzak prema njoj, bit će pod uticajem šejtana i isto mjerom odgovoriti na uvredu. Ovo će

ugroziti, ili čak uništiti, njihovo prijateljstvo. Ali lijepe će riječi otkloniti mogućnost da se šejtan miješa i da nas navede da učinimo grešku. Iz ovog razloga, vjernici će se truditi biti što ljubazniji jedni prema drugima, i tako neće stvoriti šejtanu priliku niti mogućnosti da se miješa. Na ovaj način, njihovo će prijateljstvo očvrsnuti. Naš Poslanik, a.s., naredio je vjernicima da se uvijek ponašaju primjereno i lijepo govore:

"Ne budite zavidni jedni drugima; ne mrzite se; ne okrećite leđa jedni drugima; ne potkopavajte jedni druge, već budite vi, Allahovi robovi, braća" (Muslim)

" Kada pozdravljate nekoga, to je dobrota. Kada postupate pravedno, to je dobrota. Lijepa riječ je dobrota." (Buhari i Muslim)

" Ništa se ne vrednuje više od dobrog karaktera." (Imam Ahmed i Ebu Davud)

Promišljenost

U društvu u kojem kur'anske vrijednosti ne preovladavaju ima ljudi koji su grubi, neljubazni, nepromišljeni i ne poštuju jedni druge. Ali, vjernici pažljivo izbjegavaju ovakve manire i ponašanje. Njihovo je ponašanje besprijekorno: ljubazni su, osjećajni i promišljeni. Ovo su također i kvalitete Allahovih poslanika. Kur'an nam govori o finoći Musaa, a.s.:

A kad stiže do vode medjenske, zateče oko nje mnoge ljude kako napajaju stoku, a malo podalje od njih ugleda dvije žene koje su je od vode odbijale. "Šta vi radite?", upita on. "Mi ne napajamo dok čobani ne odu", odgovoriše one, "a otac nam je veoma star." I on im je napoji, a onda ode u hladovinu i reče: "Gospodaru moj, ma kakvu mi hranu dao, zaista mi je potrebna!" (El-Kasas, 23-24)

Budući da je bio veoma osjećajan, Musa, a.s., uvidio je odmah da je ženama koje je sreo trebala pomoć, i pomogao im je ne gubeći nimalo vremena. Ova Musaova osobina uzdiže se u Kur'anu, i ljudi od vjere uzimaju je kao primjer u svakodnevnom životu. Kada vide da je neko u teškom stanju, odmah priteknu u pomoć. Pored toga, oni se trude da ih razvesele, velikodušni su jer žele stvoriti lijepu i veselu atmosferu.

Promišljena osoba neće učiniti da se drugi osjećaju neugodno. Osoba koja živi s porodicom i održava čistoću i urednost svojih stvari i prostora u kojem boravi i izbjegava glasno pričanje i slušanje glasne muzike bit će također pažljiva da ne opterećuje neko-

ga razgovorom ko ne može da je sasluša u tom trenutku i neće zadržavati nekoga ko je u žurbi da nešto obavi. Sve su to primjeri promišljenosti s kojima se često susretnemo u svakodnevnom životu.

Još jedan nagovještaj promišljenosti je davanje prednosti drugima. Razgovor gdje dvoje ljudi priča o nečemu što je oboma poznato, a jedan od njih pusti ovog drugog da govori i neko ko pusti drugu osobu da pojede posljednji komad hrane samo su neki od primjera promišljenosti. Pored toga, kada ponudimo mjesto u autobusu nekome kome je potrebno i kada pustimo nekoga da plati prije nas na kasi nakon što smo obavili kupovinu, samo su neki od načina da se ljudi zbliže i uspostave dobre odnose. Ljudi koji su promišljeni prema drugima imaju dobre odnose, zasnovane na poštovanju i ljubavi. Štaviše, oni uživaju što su okruženi ljudima u susjedstvu i unaprijed se raduju ponovnom susretu.

S druge strane, u sredini gdje svi pokušavaju učiniti nešto za druge radi koristi koju bi mogli imati od toga - iskreno prijateljstvo ne može da postoji. Dvosmislen razgovor i izvještačeno ponašanje sprečava da se stvori pravo prijateljstvo. Prazna priča i sarkazam stvaraju napetu atmosferu, i niko ne bi poželio biti na takvim mjestima gdje se ne spominje Allah.

Gostoljubivost

U ajetima gdje je opisana Ibrahimova, a.s., briga o gostima, Kur'an nam pokazuje kakav domaćin trebamo biti, prema učenjima Kur'ana:

Da li je doprla do tebe vijest o uvaženim gostima Ibrahimovim kada mu oni uđoše i rekoše: "Mir vama!", i on reče: "Mir vama, ljudi neznani!" I on neprimijetno ode ukućanima svojim i donese debelo tele,* i primače im ga: "Zar nećete da jedete?", upita. (Ed-Darijat, 24-27)

Vjernici koji uzimaju Ibrahimovu, a.s., gostoljubivost kao primjer dočekat će svoje goste radosno, s toplom dobrodošlicom i učinit će sve da se gosti osjećaju udobno pokazujući ljubav i poštovanje. Zatim će ih ugostiti svime što im je potrebno ne čekajući da im oni kažu ili nagovijeste bilo šta. Štaviše, ponudit će ih odmah, jer je običaj kod muslimana koji slijede primjer Allahovog Poslanika, a.s., da gostima iznesu najbolju hranu u kući.

Ali, ima i onih koji ne otvaraju vrata gostima, čak i ako ih poznaju, ili se prisiljavaju da budu prema njima ljubazni. Prime ih jer je takav običaj ili društveni kodeks. Njihovo je ponašanje promjenjivo, zavisno od statusa gosta. Kada ugošćuju siromašnu osobu, ne trude se posebno oko nje. Ali, ako im je gost bogat i utjecajan, idu dalje od uobičajene ljubaznosti i trude se iznijeti najbolju moguću hranu, pri čemu daju sve od sebe.

Kada je domaćin hladan i nezainteresovan za gosta, gostu je neugodno i neprijatno. Ovo je situacija iz koje svi žele što prije izaći. Gostu je žao jer je došao, a domaćinu je žao jer je ponudio hranu i gubio vrijeme.

Možemo zaključiti da samo ako slijedimo Kur'an i oponašamo uzvišene i velikodušne manire posljednjeg Poslanika, a.s., i ponašanje pravovjernih muslimana, lijep razgovor i ljubaznost, kao i jedinstvo i saradnja mogu rasti među ljudima.

Uzajamni mir i poštovanje

Kada se vjernici sretnu tokom dana, požele jedan drugom najiskrenije želje; drugim riječima, požele jedan drugom mir. Čineći to, ispunjavaju Allahovu preporuku: **Kada pozdravom pozdravljeni budete, ljepšim od njega otpozdravite, ili ga uzvratite, jer će Allah za sve obračun tražiti.** (En-Nisa, 86). U drugom ajetu, Allah savjetuje vjernike da nazovu pozdrav mira kada ulaze u kuće:

A kad ulazite u kuće, vi ukućane njene pozdravite pozdravom od Allaha propisanim, blagoslovljenim i uljudnim. Tako vam Allah objašnjava propise, da biste se opametili! (En-Nur, 61)

Kada vjernik napušta kuću, on ljubazno poželi svojim komšijama dobar dan i da im se Allah smiluje i podari mir. Na isti način pozdravlja i ljude na ulici, prijatelje u školi, kao i sve ostale. Ako ga neko pozdravi, bez obzira ko, on prima njegov pozdrav i otpozdravlja još ljepšim. Ovo je ponašanje jedna od lijepih stvari koje Kur'an i sunnet donose u društvene odnose. Ako ponudimo pozdrav mira, otklonit ćemo hladnu i napetu atmosferu ako ne poznajemo tu osobu.

U običnom društvu, pozdrav mira naziva se obično iz navike. Neki ljudi samo pozdravljaju one od kojih imaju, ili se nadaju da će imati, neku korist. Nekada se ne pozdravljaju s ljudima koje smatraju podređenim po statusu u odnosu na sebe, ili se pretvaraju da nisu, čuli kako bi ih ponizili. Ozbiljan problem jeste to što se takvo ponašanje smatra normalnim u nekim krugovima.

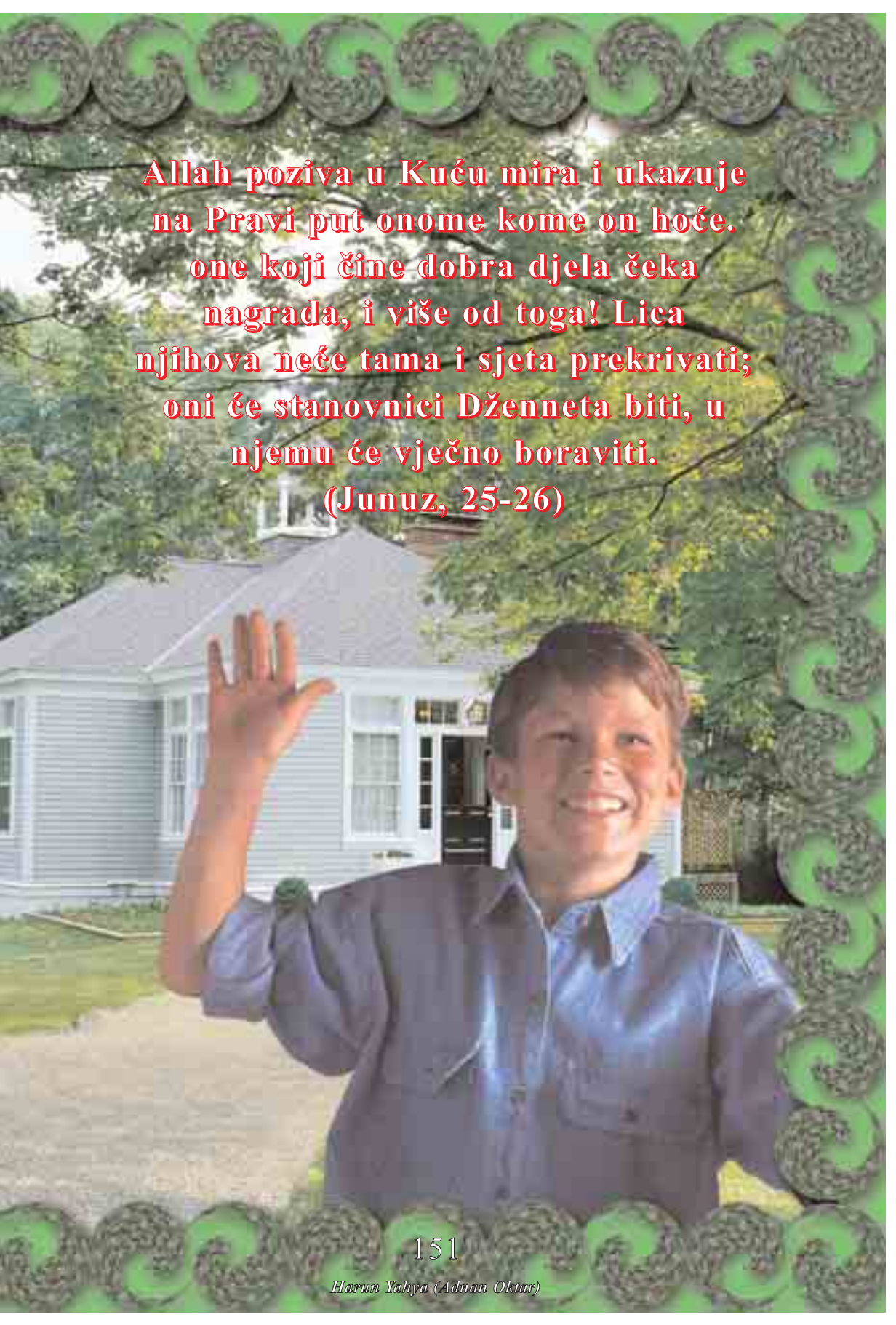

Allah poziva u Kuću mira i ukazuje
na Pravi put onome kome on hoće.
one koji čine dobra djela čeka
nagrada, i više od toga! Lica
njihova neće tama i sjeta prekrivati;
oni će stanovnici Dženneta biti, u
njemu će vječno boraviti.
(Junuz, 25-26)

Izbjegavanje ljutnje i prepirke

Prepirke su razlog zbog kojeg ljudski odnosi zahlade, a nekada prerastu u svađu ili konflikt. Ako bezazlena rasprava između dvoje prijatelja raste, bijes može zamijeniti sva pozitivna osjećanja. U 54.-om ajetu sure El-Kahf, Allah skreće našu pažnju na ovu negativnu osobinu, i kaže da su ljudi, iznad svega, skloni prepirci. Iz ovih razloga, vjernici moraju po svaku cijenu izbjegavati bili kakvu vrstu svađe koja može oslabiti ili uništiti njihovo jedinstvo, zajedništvo i bratski osjećaj. Allah jasno zabranjuje ovakvo ponašanje:

I pokoravajte se Allahu i Poslaniku Njegovu, i ne prepirite se da ne biste klonuli i bez borbenog duha ostali; i budite izdržljivi, jer Allah je, zaista, na strani izdržljivih. (El-Anfal, 46)

Svađe umanjuju snagu vjernika, ne nude nikakvo riješenje za problem, beskorisne su i dolaze na šejtanov poticaj. Čak i savjesnu osobu, koja smatra svađe i prepirke ružnim i neprihvatljivim, njene niske pobude mogu odvesti u konflikt i raspravu. Iz ovog razloga, oni koji uzimaju Kur'an za svog vodiča, i uvijek se ponašaju kako im savjest nalaže, nikada neće ni dozvoliti da se razvije svađa. Čak i ako svađa izbije u trenutku nepažnje, on će se sabrati, sjetiti se Allahove naredbe, shvatit će da je ono što je uradio Allahu mrsko, i ostaviti takvo ponašanje.

Vjernik može tokom

dana sresti različite vrste ljudi, ali će po svaku cijenu izbjegavati prepirku. Naprimjer, kada je u kupovini, neće se svađati s vlasnikom oko cijena, ili s vozačem autobusa, jer autobus kasni, ili sa sporim službenikom dok čeka u redu. Ako s njim postupaju nepravedno, neće pobjesnjeti i započeti svađu, nego će izabrati da riješi situaciju na pozitivan i inteligentan način. Allah kaže u Kur'anu da vjernik ne smije dozvoliti da ga obuzme ljutnja:

Za one koji, i kad su u obilju i kad su u oskudici, udjeljuju, koji srdžbu savlađuju i ljudima praštaju - a Allah voli one koji dobra djela čine. (Ali Imran, 134)

Ovo je također, bio savjet Allahovog Poslanika, a.s., kada ja bio upitan za savjet, a on je jednostavno odgovorio: "Nemoj postati ljut." (Četrdeset sabranih hadisa, imam En-Nevevi)

Neko ko slijedi Kur'an neće promijeniti svoje razmišljanje zbog ponašanja osobe koju sretne. Ta ga osoba može ismijavati, koristiti ružne riječi, pobjesnjeti, postati uvredljiva ili agresivna, ali vjernikova ljubaznost, skromnost, milostivost i pažljivost nikada se ne mijenjaju. On ne vrijeđa osobu koja njega prva vrijeđa ili uzvraća na ismijavanje ismijavanjem, a na bijes bijesom. On je smiren kontroliše se. Ako je neko ljut na njega, postupit će kao što je naš Poslanik, a.s., savjetovao u jednom od svojih hadisa:

"Bojte se Allaha gdje god da ste, i poslije lošeg djela učinite dobro i ono će ga izbrisati, i lijepo se ponašajte prema ljudima." (četrdeset hadisa En-Nevevi)

Vjernik zna da su svaki trenutak i svaka stvar stvoreni da ga se testira. Zbog toga, umjesto da se svađa s nekim, on će radije koristiit dobar jezik i stoički će podnijeti kada je neko bijesan na njega. On zna da Allah voli ovakvo ponašanje i nada se da će osvojiti Njegovu naklonost.

Nema sebičnosti i pohlepe

Jedna od negativnih osobina u ljudskoj prirodi jeste sebičnost i pohlepa, i Allah nam govori u Kur'anu da to moramo izbjegavati:

…ali ljudi su stvoreni lahkomi! I ako vi budete lijepo postupali i Allaha se bojali, Allah dobro zna ono što radite. (En-Nisa, 128)

Kod nekih se ljudi sebičnost i pohlepa manifestiraju kao zavist, jer su drugi materijalno ili duhovno nadmoćniji, ili imaju nešto što oni nemaju. Naprimjer, ako je neko ljepši ili privlačniji, oni postaju zavidni. Neki drugi ljubomorni su na ljude koji su bogati, uspješni, puni znanja, kulturni, vrijedni ili imaju lijepe kuće. Prestiž, slava ili položaj u društvu mogu proizvesti zavist. Ali, zavidni ljudi zanemaruju jednu važnu činjenicu, a Allah nas na to podsjeća u Kur'anu:

…ili bi ljudima na onome što im je Allah iz obilja Svoga darovao zavidjeli? (En-Nisa, 54)

Naš Gospodar Allah vlasnik je svih stvari. On opskrbljuje onoga koga želi i onoliko koliko On želi. Čovjek nema utjecaj na to koliko će mu se dati. Apsolutni Vladar ljepote, posjeda, materijalnih stvari i superiornosti jeste Allah. Vjernik je ovoga svjestan, i zato ga ništa što je lijepo a nije njegovo ne čini zavidnim. On uživa u tome. Ako vidi nekoga bogatijeg ili privlačnijeg od sebe, misliće na Allaha, jedinog Vlasnika moći i ljepote. On zna da je Allah odabrao ono što On želi i za koga želi. On je dao blagodati koje je želio onome kome je želio dati i izbor i odluka samo su Njegovi. Vjernik svojim ponašanjem pokazuje da je Allah stvorio sve na najljepši i najbolji način i da su sve blagodati na svijetu date ljudima kao test, da stvarni svijet tek treba

doći, i da se u Allahovom prisustvu vrijednost mjeri ponašanjem kojim je Allah zadovoljan.

On ne osjeća sebičnost i pohlepu kada treba podijeliti svoje stvari s drugima ili kada ih daje nekome. Naprimjer, nije mu teško pokloniti svoju najdražu stvar ili dozvoliti nekome da je koristi. Allah naređuje ovakvo ponašanje vjernicima u Kur'anu:

Nećete zaslužiti nagradu sve dok ne udijelite dio od onoga što vam je najdraže; a bilo šta vi udijelili, Allah će sigurno za to znati. (Ali Imran, 92)

Vjernik zna da sve blagodati na dunjaluku koje su mu date predstavljaju test i da će ih koristiti kratak period. Zna da su negativne osobine kao što su sebičnost, pohlepa i zavist pogrešne.

Izbjegavanje sumnje i trača

U neukom društvu neki ljudi imaju navike koje su postale nerazdvojivi dio njihovog života. Podstiču sumnju na druge, njuškaju i zadiru u privatne stvari koje ih se ne tiču, i kleveću: tračaju druge i pričaju iza njihovih leđa. Ove vrste ponašanja obično idu zajedno, jer ako neko kleveće nekoga, on to čini jer već ima ružno mišljenje o njemu. Isto je i s onim ko "zabada nos" u tuđe poslove. On to radi jer je sumnjičav.

U kur'anskim propisima nema prostora za ovakvo ružno ponašanje, i Allah naređuje vjernicima da ga izbjegavaju:

O vjernici, klonite se mnogih sumnjičenja, neka su sumnjičenja, zaista, grijeh. I ne uhodite jedni druge i ne ogovarajte jedni druge! Zar bi nekome od vas bilo drago da jede meso umrloga brata svoga - a vama je to odvratno - zato se bojte Allaha, Allah, zaista, prima pokajanje i samilostan je. (El-Hudžurat, 12)

Allahovi su ajeti uvijek u mislima vjernika koji pažljivo izbjegava ponašanje koje On ne voli. On ne skuplja informacije o drugoj osobi sa zlobnim namjerama. Neće reći ništa neprijatno niti ono u šta nije siguran i neće reći ništa što bi povrijedilo tuđa osjećanja. Nikada neće biti uhvaćen u zavidnom nagađanju o osobi o kojoj ništa ne zna. Njegove misli o osobi koju ne poznaje bit će uvijek pozitivne; govorit će samo o dobrim i privlačnim osobinama te osobe. Uzimajući primjer reakcije vjernika na klevetu usmjerenu prema žena-

ma, Allah kaže u Kur'anu da vjernik koji nije siguran u istinitost onoga što se tiče drugih mora zadržati pozitivno mišljenje o njima:

Zašto, čim ste to čuli, nisu vjernici i vjernice jedni o drugima dobro pomislili i rekli: "Ovo je očita potvora!" (En-Nur, 12)

Vjernik se trudi da uvijek misli pozitivno o svojoj porodici, prijateljima i onima koji ga okružuju, da govori lijepe stvari i podstiče druge da učine isto. Ljudi su učinjeni zaboravnima, što je njihov test u ovom životu, i mogu praviti greške. Ali kada postanu svjesni svog pogrešnog ponašanja, traže utočište u Allahovoj milosti i mole za oprost.

Izbjegavanje sarkazma

Sarkastičan stav jeste prilično raširen kod ljudi koji žive životom udaljenim od Kur'ana. Neznalice ismijavaju ispade drugih ljudi, njihove greške, fizičke abnormalnosti, oblačenje, neimaštinu, nemarnost, ponašanje, način govora i, kratko rečeno, skoro sve u vezi s njima. Da bi nekoga ismijali, koriste određene riječi, gestikulišu ili prave mimičke pokrete licem. Onima koji ismijavaju nije bitno hoće li povrijediti osjećanja druge osobe, učiniti ih tužnim, iznerviranim, uznemirenim ili napetim. Važno je da nahrane svoj ponos i ponize svoj objekat ismijavanja.

U Kur'anu, Allah striktno zabranjuje ismijavanje drugih:

O vjernici, neka se muškarci jedni drugima ne rugaju, mož-

da su oni bolji od njih, a ni žene drugim ženama, možda su one bolje od njih. I ne kudite jedni druge i ne zovite jedni druge ružnim nadimcima! O, kako je ružno da se vjernici spominju podrugljivim nadimcima! A oni koji se ne pokaju - sami sebi čine nepravdu. (El-Hudžurat, 11)

U drugom ajetu naš Gospodar upozorava, **"Teško svakom klevetniku podrugljivcu"**(El-Humaza, 1) i upozorava ljude koji se ovako ružno ponašaju; koji ne slijede Kur'an i koji ne razmišljaju o računu koji će polagati na onom svijetu.

Nijedan oblik ismijavanja nije dozvoljen među vjernicima. Oni znaju da je naš Gospodar Onaj Koji je dao svakome njegovo bogatstvo, ljepotu, inteligenciju, talente i druge osobine. Vjernici uživaju u lijepim osobinama koje vide kod drugih. Zato što žele da osvoje Allahovu naklonost, a ne da nahrane svoj vlastiti ego, nemaju ni najmanje arogancije i ljubomore koja obilježava neuko društvo. Zato su vjernici uvijek tolerantni, pozitivni i skromni u međusobnom odnosu.

U isto vrijeme, oni shvataju da su defekti koje vide jedni kod drugih test od Allaha. Iz ovog razloga, ne skreću pažnju na njih, već ih nadopunjuju pozitivnim ponašanjem. Pažljivo izbjegavaju i najmanji pokret, izraz lica ili riječ koja bi nagovijestila ismijavanje.

Požrtvovanost

Oni koji misle da se život svodi na život na ovom svijetu ne zalažu se za druge, osim ako i sami nemaju koristi od toga, i neće učiniti ništa kako bi pomogli nekome ko je u nevolji. To je zbog toga što oni ne shvataju da ćemo primiti odgovarajuću naknadu na onom svijetu za sve dobro i loše što smo uradili na ovom svijetu. U nekim ajetima iz Kur'ana Allah nam skreće pažnju na njihov izopačeni način razmišljanja:

Čovjek je, uistinu, stvoren malodušan. (El-Me'ridž, 19)

Reci ti Meni o onome koji istinu izbjegava i malo udjeljuje, i posve prestane udjeljivati. (En-Nadžm, 33-34)

…One koji škrtare i traže od drugih da budu škrti i koji kriju ono što im je Allah ih obilja svoga darovao; a Mi smo nevjernicima pripremili sramnu patnju. (En-Nisa, 37)

Čovjek se mora osloboditi svoje sebičnosti i zlobe. O ovome nam govori naš Gospodar:

Zato se Allaha bojte koliko god možete, i slušajte i pokoravajte se i milostinju udjeljujte - za svoje dobro. A oni koji budu sačuvani gramzivosti, bit će ti koji će uspjeti. (Et-Tegabun, 16)

Zato će osoba koja slijedi Kur'an izbjegavati sebičnost i truditi se svaki dan da podijeli s ostalima ono što je njegovo. Naprimjer, bit će mu zadovoljstvo podijeliti hranu s nekim ko je gladan. On će biti sretan ako može dati nešto što je vrijedno onome kome je to potrebnije nego njemu. On će dati sve što mu je višak onima kojima je potrebno. Svjestan je da će primiti još veću nagradu na onom svijetu. Allah nam

u Kur'anu daje kao primjer ponašanje Poslanikovih ashaba:

…i onima koji su Medinu za življenje izabrali i domom prave vjere još prije njih je učinili; oni vole one koji im se doseljavaju i u grudima svojim nikakvu tegobu, zato što im se daje, ne osjećaju, i više vole njima nego sebi, mada im je i samima potrebno. A oni koji se uščuvaju lahkomosti, oni će, sigurno, uspjeti. (El-Hašr, 9)

Vjernike čini sretnima spoznaja da su svojom požrtvovanošću učinili nekoga sretnim. Imaju duhovni mir jer su postupili onako kako im savjest nalaže i zato jer je Allah njima zadovoljan. Čak kada su i sami u neimaštini, oni će se odreći svog dijela bez razmišljanja. Nikada neće spominjati svoju požrtvovanost, niti će to učiniti da bi se izdvojili ili bili hvaljeni. Dat će sve od sebe da se osoba za koju su učinili nešto ne osjeća dužnom.

Pravedno postupanje

Vjernici neće biti ravnodušni na bilo kakvu nepravdu koju su vidjeli, čuli ili indirektno saznali da je nekome nanesena. Kur'anski propisi koje slijede usmjeravaju ih da se suprotstavljaju bilo kakvoj vrsti nasilja, da brane prava onih kojima je nepravda nanesena i da stanu u njihovu odbranu. U suri En-Nisa, Allah opisuje uzvišeno razumijevanje pravde kod vjernika:

O vjernici, budite uvijek pravedni, svjedočite Allaha radi, pa i na svoju štetu ili na štetu roditelja i rođaka, bio on bogat ili siromašan, ta Allahovo je da se brine o njima! Zato ne slijedite strasti - kako ne biste bili nepravedni. A ako budete krivo svjedočili ili svjedočenje izbjegavali - pa, Allah zaista zna ono što radite. (sura an-Nisa': 135)

Vjernici će dati sve od sebe kako bi spriječili nepravdu. Čak i ako se većina ljudi ponaša suprotno, njihova bezobzirnost i nedostatak savjesti neće učiniti da vjernici posustanu. Oni znaju da će biti pitani na onom svijetu koliko su puta bili pravedni i šta su učinili da spriječe nepravdu. Vjernici neće pokušavati izbjeći odgovornost, kao što mnogi ljudi rade na ovom svijetu tvrdeći da nisu čuli, vidjeli niti primijetili bilo šta. Oni znaju da nisu samo oni gubitnici ako se ponesu bezobzirno, nego svi ljudi kojima je učinjena nepravda. Isto tako, znaju da ako se ponašaju savjesno, nisu samo oni pobjednici na onom svijetu, već svi oni kojima je nanesena šteta. Zbog toga oni nikada neće biti nezainteresovani posmatrači nepravde. Ako postoji i najmanja neprav-

da, oni je neće ignorisati tako što će raditi samo svoj posao i praviti se da nisu ništa vidjeli. Kur'an zahtijeva da pravda bude sprovedena bez razlike da li se radi o majci, ocu, poznaniku, strancu, bogatom ili siromašnom. Iz ovoga razloga, vjernik se trudi da ne počini nepravdu u toku dana i strogo izbjegava zatvaranje očiju pred nepravdom. Trudi se dati svima ono što zaslužuju.

Naprimjer, kada prolazi ispred ljudi koji čekaju u redu da uđu u autobus, on neće biti nepristojan i neće zatvoriti oči pred bilo kim ko tako postupi. Postupit će dostojanstveno, kako mu i priliči, i bez stvaranja tenzija. Kada je neko takmičenje, on će bodriti onoga ko zaslužuje da primi nagradu. Branit će one koji su upravu, a neće praviti razliku između njih i svojih prijatelja. Ako on ili neki blizak prijatelj napravi grešku, otvoreno će to priznati ako je greška oštetila drugu osobu, i učinit će sve da to nadoknadi.

Poštenje

Neki ljudi ne vide ništa loše u tome što lažu kako bi sakrili neku grešku koju su napravili, izvukli neku korist, izbavili se iz teške situacije ili kako bi pridobili ljude da urade ono što oni žele. I pored toga što znaju da je pogrešno to što su uradili i da im laži mogu biti raskrinkane u svakom trenutku, oni se ipak odlučuju na ovo ružno ponašanje. Zaboravili su da će na Sudnjem danu polagati račun za sve što su rekli ili uradili.

Ali kod vjernika nema kompromisa u poštenju. Znaju da mora-

ju biti iskreni u svako doba, kao što nam Allah otkriva u Kur'anu:

O vjernici, bojte se Allaha i govorite samo istinu. (El-Ashab, 70)

Oni se predano podređuju ovoj naredbi svaki dan. Naprimjer, kao što smo već naveli, oni ne prikrivaju lažima svoje greške, već odmah traže oprost za bilo koju grešku koju su napravili i trude se to nadoknaditi. Vjernici ne lažu kako bi ih ljudi više poštovali ili voljeli. O čemu god da se radi oni nikada ne vide laganje kao opciju.

Zbog ovog razloga, osoba koja slijedi Kur'an u svakodnevnom životu ne mora se brinuti da li će izgovoriti laž ili biti uhvaćena u laži. Ona živi dobar, siguran i miran život koji donose iskrenost i poštenje. Onaj ko usvoji ovo, hvale vrijedno, ponašanje na ovom svijetu imat će još veću nagradu na onom. Allah daje ove lijepe vijesti onima koji se ispravno ponašanju:

Allah će reći: "Ovo je Dan u kojem će iskrenima od koristi iskrenost njihova biti; njima će džennetske bašče, kroz koje rijeke teku, pripasti, vječno i zauvijek će u njima ostati. Allah će zadovoljan njima biti, a i oni Njim. To će veliki uspjeh biti!" (El-Maida, 119)

Zaključak

Kroz ovu knjigu vidjeli smo da je princip života vjernika da žive svoj život dvadeset četiri sata dnevno u skladu s vrijednostima koje je Allah otkrio u Kur'anu. Oni nikada ne kompromituju svoje uzvišeno ponašanje. Njihove se vrijednosti ne mijenjaju; uvijek su podređeni Allahovim naredbama i preporukama. Uzimaju za primjer Allahovog Poslanika, a.s., koga Allah uzdiže ovim riječima:

…jer ti si, zaista, najljepše ćudi. (El-Kalem, 4)

Postoji samo jedan način da izbjegnemo bezgraničnu kaznu u Džehennemu, a to je život u skladu s Kur'anom i sunnetom. Oni su naši podsjetnici. Spašavaju ljude od neznanja u koje su utonuli, primitivnog načina razmišljanja, stresne sredine, loših karakternih crta, neosnovanih strahova, iskrivljenih vjerovanja i džehennemskih patnji kojima su uzrok sve ove stvari. Umjesto toga, oni dobijaju razumijevanje i mudrost, više vrijednosti, zdravu sredinu ispunjenu duhovnim mirom i, ono najvažnije, život u Dženetu ispunjen beskrajnim blagodatima.

Postoji samo jedan način da se otkloni sva tjeskoba, bitke, ratovi, neprijateljstvo, bijeda, besparica i bijes koji ispunjava svijet. Taj način jeste život u skladu s Kur'anom i sunnetom Muhammeda, a.s. Ne postoji drugi način da postignemo sreću, zdravlje, pravdu, ljubav i mir koji želimo.

I pored ovoga, neki su ljudi okrenuli leđa istinskoj vjeri zbog bezvrijednih stvari, dunjalučkog dobitka i zbog ljudske slabosti, a time sebi nanose veliku štetu. Čovjek koji okrene leđa Kur'anu i sunnetu ostaje uskraćen za istinu koja mu je od vitalnog značaja. Ali, sredstva koje su oni, i svi ostali smrtnici skupili, neće biti dovoljna da prežive situacije i probleme s kojima se suočavaju na dunjaluku. Ovakvi će ljudi provesti svoje živote u tjeskobi, brizi, stresu, strahu i bit će duboko nesretni jer nemaju riješenje za svoje probleme. A kasnije, kada private ovakvu situaciju, provest će ostatak života u obmani misleći da je njihova patnja "činjenica života", a to je ustvari kazna jer nisu bili u vjeri.

Vjernici koji slijede vrijednosti koje je Allah opisao u Kur'anu, i koje preovladavaju svakim trenutkom njihovog života, imat će najbolji život. Allah im objavljuje dobre vijesti u sljedećm ajetima:

Ni bogatstva vaša ni djeca vaša neće vas učiniti Nama bliskim; samo one koji budu vjerovali i dobra djela činili čeka višestruka nagrada za ono što su radili, i oni će u visokim odajama biti sigurni. (Saba, 37)

One koje vjeruju i čine dobra djela i molitvu obavljaju i zekat daju čeka nagrada kod Gospodara njihova; i ničega se oni neće bojati i ni za čim oni neće tugovati. (El-Bekara, 277)

Oni koji obavezu prema Allahu ispunjavaju i ne krše obećanje; i oni koji poštuju ono što je Allah naredio da se poštuje i Gospodara svoga se boje i obračuna mučnog plaše; i oni koji trpe da bi postigli naklonost Gospodara svoga, i koji molitvu obavljaju, i koji od onoga što im Mi dajemo i tajno i javno udjeljuju, i koji dobrim zlo uzvraćaju - njih čeka najljepše prebivalište. (Er-Ra'd, 20-22)
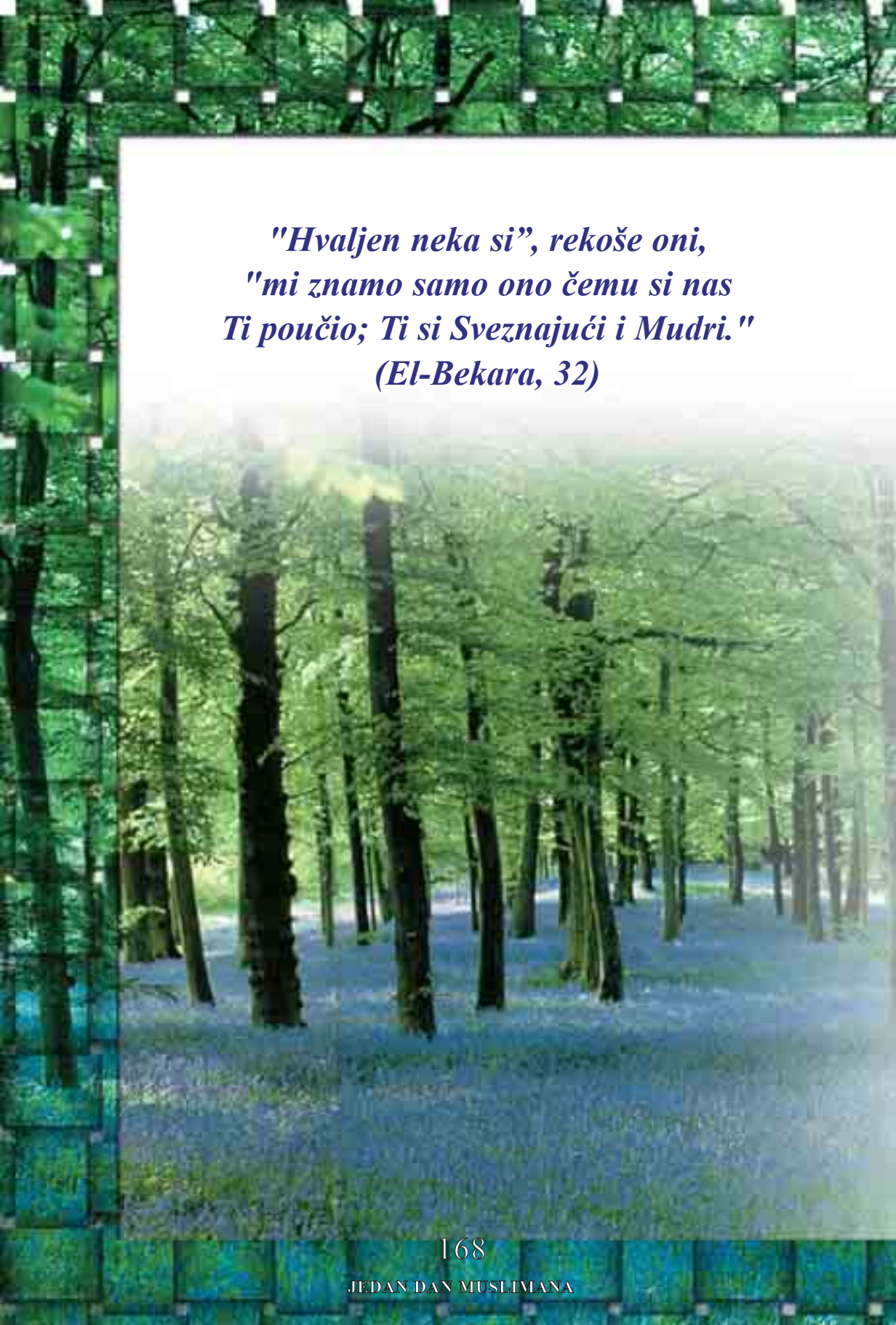
"Hvaljen neka si", rekoše oni,
"mi znamo samo ono čemu si nas
Ti poučio; Ti si Sveznajući i Mudri."
(El-Bekara, 32)